

Lemminkäinen Oyj:n tilinpäätös 31.12.2014 päättyneeltä tilikaudelta

Sisältää hallituksen toimintakertomuksen, tilintarkastetun konsernitilinpäätöksen, tilintarkastetun emoyhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen.

Tietoja Lemminkäisen osakkeenomistajille Yhdysvalloissa

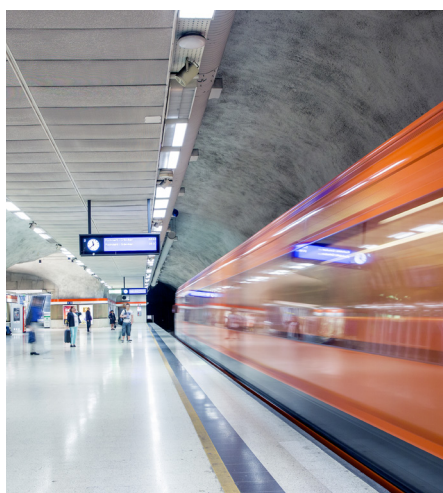
Sulautumisen yhteydessä annettavia YIT:n osakkeita ei ole rekisteröity Yhdysvaltain vuoden 1933 arvopaperilain, muutoksineen, ("Yhdysvaltain arvopaperilaki") mukaisesti, ja osakkeet annetaan Yhdysvaltain arvopaperilain mukaisen Rule 802 -säännöksessä säädetyn rekisteröintiä koskevan poikkeuksen nojalla.

YIT ja Lemminkäinen ovat suomalaisia yhtiöitä ja YIT:n osakkeiden antamiseen sovelletaan Suomessa sovellettavia menettelyllisiä ja tiedottamista koskevia velvollisuuksia, jotka saattavat erota Yhdysvaltain vastaavista. Mitkä tahansa tässä asiakirjassa olevat tilinpäätöstiedot tai muut taloudelliset tiedot on saatettu laatia muiden kuin Yhdysvaltain kirjanpitostandardien mukaisesti, eivätkä ne välttämättä ole verrattavissa yhdysvaltalaisen yhtiöiden tilinpäätöksiin tai tilinpäätöksiin, jotka on laadittu Yhdysvalloissa yleisesti hyväksytyjen kirjanpitostandardien mukaisesti.

Lemminkäisen yhdysvaltalaisen osakkeenomistajien oikeuksien toteuttaminen tai mahdollisten vaatimusten esittäminen Yhdysvaltain liittovaltion arvopaperilakien nojalla sulautumisen yhteydessä voi olla vaikeaa, koska YIT ja Lemminkäinen ovat sijoittautuneet Yhdysvaltain ulkopuolelle ja osa tai kaikki YIT:n ja Lemminkäisen johtajista ja hallituksen jäsenistä saattavat asua Yhdysvaltain ulkopuolella. Tämän seurauksena Lemminkäisen yhdysvaltalaiset osakkeenomistajat eivät välttämättä voi haastaa YIT:tä tai Lemminkäistä tai näiden johtajia ja hallituksen jäseniä oikeuteen Yhdysvaltain liittovaltion arvopaperilakien rikkomisesta suomalaisessa tuomioistuimessa. Lisäksi YIT:n ja Lemminkäisen pakottaminen hyväksymään yhdysvaltalaisen tuomioistuimen toimivaltaa tai noudattamaan sen tuomiota voi olla vaikeaa.

Lemminkäisen osakkeenomistajien tulisi olla tietoisia siitä, että YIT voi ostaa Lemminkäisen osakkeita muutoin kuin sulautumisen kautta, kuten vapailta markkinoilta tai yksityisesti neuvotelluin ostoin milloin tahansa esitetyn sulautumisen vireilläoloaikana.

VUOSIKERTOMUS 2014

Sisällysluettelo

Tilinpäätös	1		
Hallituksen toimintakertomus	1	17 Maksetut ja ehdotetut osingot	49
Konsernin avainluvut	1	18 Aineelliset hyödykkeet	49
Konsernin strategia	2	19 Aineettomat hyödykkeet	51
Deliver 2014 –kustannussäästöohjelma	2	20 Pitkäaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat	54
Liiketoiminnan kehitys	2	21 Pitkäaikaiset saamiset	54
Tase ja rahoitus	4	22 Vaihto-omaisuus	54
Liiketoimintasegmentit	5	23 Lyhytaikaiset saamiset	55
Investoinnit	7	24 Lyhytaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat	55
Henkilöstö	8	25 Rahavarat	55
Muutoksia organisaattiorakenteessa	8	26 Rahoitusinstrumentit arvostusryhmittäin	56
Työturvallisuus ja ympäristö	9	27 Oma pääoma	59
Tutkimus- ja kehitystoiminta	9	28 Korolliset velat	60
Osakkeet	9	29 Eläkeveloitteet	61
Osakkeenomistajat	10	30 Osakeperusteiset maksut	63
Yhtiökokouksen päätökset ja hallinto	10	31 Varaukset	65
Oikeudenkäynnit	11	32 Ostovelat ja muut velat	66
Riskit ja epävarmuustekijät	11	33 Rahoitusriskien hallinta	66
Näkymät	12	34 Johdannaisinstrumentit	72
Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä	13	35 Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut	72
Ohjeistus vuodelle 2015	13	36 Muut vuokratoumukset	73
Konsernitilinpäätös	14	37 Vakuudet ja vastuusitoumukset	73
Konsernin tuloslaskelma (IFRS)	14	38 Ehdolliset velat	73
Konsernin laaja tuloslaskelma (IFRS)	15	39 Lähipiiritapahtumat	74
Konsernin tase (IFRS)	16	Emoyhtiön tilinpäätös	77
Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)	17	Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)	77
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista (IFRS)	18	Emoyhtiön tase (FAS)	78
IFRS-konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet 31.12.2014	20	Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)	79
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS)	32	Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet 31.12.2014	80
1 Aikaisempia tilikausia koskevat muutokset	33	Emoyhtiön liitetiedot (FAS)	81
2 Toimintasegmentit	33	1 Liikevaihto markkina-alueittain	82
3 Tietoja markkina-alueittain	34	2 Liiketoiminnan muut tuotot	82
4 Hankitut liiketoiminnot	35	3 Materiaalit ja palvelut	82
5 Toiminnan kausiluonteisuus	36	4 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat tiedot	82
6 Tietoja rakennushankkeista	37	5 Poistot	83
7 Liiketoiminnan muut tuotot	38	6 Tilintarkastajan palkkiot	83
8 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut ja henkilöstömäärä	39	7 Rahoitustuotot ja -kulut	83
9 Poistot ja arvonalentumiset	39	8 Satunnaiset erät	83
10 Liiketoiminnan muut kulut	40	9 Välittömät verot	84
11 Sijoitukset	41	10 Pysyvät vastaavat	84
12 Rahoitustuotot ja -kulut	44	11 Vaihtuvat vastaavat	86
13 Verot	44	12 Oma pääoma	87
14 Lopetetut liiketoiminnot	47	13 Pakolliset varaukset	87
15 Osakekohtainen tulos	48	14 Vieras pääoma	88
16 Muut laajan tuloksen erät	48	15 Vakuudet ja vastuusitoumukset	88
		Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut (IFRS)	89

Osakekohtaiset tunnusluvut (IFRS)	90	Hallituksen ehdotus emoyhtiön voittovarojen käytöstä	92
Tunnuslukujen laskentakaavat	91	Tilintarkastuskertomus	93

Hallituksen toimintakertomus

Konsernin avainluvut

Avainluvut, IFRS	1-12/2014	1-12/2013	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	2 044,5	2 020,1	24,4
Infrarakentaminen	1 339,0	1 279,2	59,8
Suomen talonrakentaminen	539,0	592,9	-53,9
Venäjän toiminnot	196,1	164,5	31,6
Muut erät	-29,6	-16,4	-13,2
Liikevoitto, milj. euroa	36,3	-89,3	125,6
Infrarakentaminen	38,0	-13,1	51,1
Suomen talonrakentaminen	9,3	5,0	4,3
Venäjän toiminnot	19,7	-0,3	20,0
Muut erät	-30,8	-80,8	50,0
Liikevoitto ilman kertaeriä, milj. euroa *	52,3	-3,9	56,2
Liikevoitto-%	1,8	-4,4	
Infrarakentaminen	2,8	-1,0	
Suomen talonrakentaminen	1,7	0,8	
Venäjän toiminnot	10,1	-0,2	
Liikevoitto-%, ilman kertaeriä *	2,6	-0,2	
Tulos ennen veroja, milj. euroa	-1,7	-116,1	114,4
Jatkuvien toimintojen tulos, milj. euroa	-5,0	-96,2	91,2
Katsauskauden tulos, milj. euroa	18,1	-93,5	111,6
Jatkuvien toimintojen tulos/osake, euroa	-0,68	-4,94	4,26
Katsauskauden tulos/osake, euroa	0,40	-4,81	5,21
Liiketoiminnan rahavirta, milj. euroa **	-54,8	8,3	-63,1

* Liikevoiton (IFRS) sisältämät kertaerät:

1-12/2014: yhteensä 16,0 milj. euroa (alaskirjaukset 9,6 milj. euroa, asfalttikartellin varausten kasvu 6,4 milj. euroa).

1-12/2013: yhteensä 85,4 milj. euroa (alaskirjaukset 19,8 milj. euroa, asfalttikartellin vahingonkorvaus ja varaukset 65,6 milj. euroa).

** 1-12/2014 Liiketoiminnan rahavirta sisältää maksetut vahingonkorvaukset 60 milj. euroa.

Avainluvut, IFRS	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
Tilaukanta, jatkuvat toiminnot, milj. euroa	1 456,1	1 733,2	-277,1
Taseen loppusumma, milj. euroa	1 257,8	1 342,7	-84,9
Korollinen nettovelka, milj. euroa	213,6	326,5	-112,9
Omavaraisuusaste, %	37,1	27,3	
Nettovelkaantumisaste, %	51,8	100,8	
Sijoitetun pääoman tuotto, liukuva 12 kk, %*	13,5	-9,4	

* Sisältää lopetettujen toimintojen vaikutuksen.

Konsernin strategia

Lemminkäinen tarkisti heinäkuussa 2014 strategiaansa ja terävöitti painopistealueitaan talotekniikan myynnin jälkeen. Yhtiö keskittyy lyhyellä aikavälillä parantamaan kilpailukykyään, kannattavuuttaan ja taloudellista asemaansa. Pitkällä aikavälillä Lemminkäinen hakee kannattavaa kasvua hyödyntämällä infrarakentamisen vahvaa markkina-asemaansa

Pohjois-Euroopassa. Lemminkäisellä on jo johtava markkina-asema päällystyksessä, ja yhtiö jatkaa toimenpiteitä kilpailukykyä parantamiseksi tehostamalla toimintaansa ja pääoman käyttöä. Talonrakentamisessa Suomessa ja Venäjällä, joissa markkinanäkymät jatkuvat epävarmoina, Lemminkäinen keskittää toimintansa kannattaviin asiakassegmentteihin ja alueisiin.

Taloudelliset tavoitteet ja toteuma

Taloudellinen tavoite	Tavoitetaso	Toteuma 2014	Toteuma 2013	Toteuma 2012
Sijoitetun pääoman tuotto yli syklin	18 % (15 % vuoden 2016 loppuun mennessä)	14 %	9 %	11 %
Omavaraisuusaste *	vähintään 35 %	37 %	27 %	37 %
Osingonmaksu	vähintään 40 % tilikauden tuloksesta	0	0	27 %

* Mikäli hybridilaina käsiteltäisiin vieraana pääomana, omavaraisuusasteen toteumat olisivat: 2014: 25 %, 2013: 22 % ja 2012: 31 %

Tilinpäätös > Hallituksen toimintakertomus > Deliver 2014 -kustannussäästöohjelma

Deliver 2014 -kustannussäästöohjelma

Lemminkäinen käynnisti alkuvuodesta keskitetysti johdetun kustannussäästöohjelman, joka koostui kolmesta moduulista: Norjan ja Venäjän toiminnan tehokkuuden kehittäminen sekä kustannusrakenteen keventäminen kaikissa toimintamaissa. Deliver 2014 oli Lemminkäisen vuoden tärkein kehitysohjelma. Sen tavoitteena on saavuttaa

vuositasolla 30 miljoonan säästöt kiinteissä kustannuksissa vuoden 2015 loppuun mennessä. Vuonna 2014 tavoitteesta saavutettiin 10 miljoonan euron kustannussäästöt. Tehostamistoimenpiteiden henkilöstövaikutus vuonna 2014 oli yhteensä noin 500 henkilötyövuotta.

Tilinpäätös > Hallituksen toimintakertomus > Liiketoiminnan kehitys

Liiketoiminnan kehitys

Liikevaihto

Liikevaihto segmentteittäin, IFRS	1-12/2014	1-12/2013	Muutos
Infrarakentaminen, milj. euroa	1 339,0	1 279,2	59,8
Suomen talonrakentaminen, milj. euroa	539,0	592,9	-53,9
Venäjän toiminnot, milj. euroa	196,1	164,5	31,6
Muut toiminnot ja konsernieliminoinnit, milj. euroa	-29,6	-16,4	-13,2
Konserni yhteensä, milj. euroa	2 044,5	2 020,1	24,4

Vuonna 2014 konsernin liikevaihto oli 2 044,5 milj. euroa (2 020,1). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli -73,2 milj. euroa vertailuvuoteen nähden. Liikevaihtoa kasvattivat suuret infraprojektit Suomessa, päällystystoiminta Norjassa ja Tanskassa sekä omaperusteinen asuntotuotanto Venäjällä. Talonrakentamisessa kilpailu-urakointi väheni Suomessa ja Venäjällä.

Konsernin liikevaihdosta 52 % tuli Suomesta, 32 % Skandinaviasta, 10 % Venäjältä ja 6 % Baltian maista. Liiketoiminoittain liikevaihdosta 45 % tuli päällystyksestä (sisältää teiden huolto- ja ylläpitotoiminnan, kiviainesliiketoiminnan ja maarakentamisen) 14 % infraprojekteista ja 41 % talonrakentamisesta.

Liikevoitto

	2014	2013	2014	2013
Liikevoitto segmentteittäin	IFRS	IFRS	ilman kertaeriä	ilman kertaeriä
Infrarakentaminen, milj. euroa	38,0	-13,1	39,2	-7,4
Suomen talonrakentaminen, milj. euroa	9,3	5,0	13,4	19,1
Venäjän toiminnot, milj. euroa	19,7	-0,3	24	-0,3
Segmentit yhteensä, milj. euroa	67,1	-8,5	76,7	11,3
Muut toiminnot, milj. euroa	-30,8	-80,8	-24,4	-15,2
Konserni yhteensä, milj. euroa	36,3	-89,3	52,3	-3,9

	2014	2013	2014	2013
Liikevoitto-% segmenteittäin	IFRS	IFRS	ilman kertaeriä	ilman kertaeriä
Infrarakentaminen, %	2,8	-1,0	2,9	-0,6
Suomen talonrakentaminen, %	1,7	0,8	2,5	3,2
Venäjän toiminnot, %	10,1	-0,2	12,2	-0,2
Konserni yhteensä, %	1,8	-4,4	2,6	-0,2

Vuonna 2014 konsernin liikevoitto oli 36,3 milj. euroa (-89,3). Liikevoitto sisältää omaisuuserien arvonalentumiskirjauksia 9,6 milj. euroa (19,8) sekä asfalttikartellin vahingonkorvauksiin liittyvien varausten kasvua 6,4 milj. euroa (65,6). Liikevoitto ilman kertaeriä parani selvästi, ja oli 52,3 milj. euroa (-3,9). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevoittoon oli -5,0 milj. euroa vertailuvuoteen nähden, mikä johtui pääosin ruplan ulkoisen arvon heikentymisestä.

Kannattavuutta paransivat käynnissä olevat suuret infraprojektit Suomessa, kustannusrakenteen keventämistoimenpiteet sekä pitkä päällystyskausi kaikissa toimintamaissa. Venäjällä vahvaa tuloskehitystä

tuki vilkas asuntomyynti etenkin loppuvuonna ja kahden asuntokohteen valmistuminen vuoden toisella puoliskolla. Norjassa tulos saatiin käännettyä selvästi positiiviseksi mm. leikkaamalla hallinnollisia kuluja sekä lakkauttamalla kannattamattomia toimipisteitä ja liiketoimintoja. Suomen talonrakentamisessa tulos kehittyi myönteisesti vuoden ensimmäisellä puoliskolla, mutta loppuvuonna kannattavuutta heikensivät hidastunut asuntomyynti sekä yksittäisten projektien kateheikennykset. Pääkaupunkiseudulla talonrakentamisen tulos kehittyi selvästi muuta maata paremmin. Vuoden 2014 tulosta rasittivat organisaation uudistamiseen liittyvät kulut (noin 10 miljoonaa euroa).

Tilaukanta

Tilaukanta segmenteittäin, jatkuvat toiminnot	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
Infrarakentaminen, milj. euroa	682,6	866,7	-184,1
Suomen talonrakentaminen, milj. euroa	687,1	544,3	142,8
Venäjän toiminnot, milj. euroa	86,4	322,2	-235,8
Konserni yhteensä, milj. euroa	1 456,1	1 733,2	-277,1
- josta myymätön osuus	188,7	346,5	-157,8

Konsernin tilaukanta vuoden 2014 lopussa laski 16 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Merkittävimmät käynnissä olevat infraprojektit Suomessa olivat Tampereen rantatunneli, Oulun maanalainen pysäköintilaitos, kolmen Länsimetron aseman rakennustyöt sekä Espoon Turvesolmun eritasoliittymä. Infrarakentamisen tilaukanta laski kalliiorakentaminen kaikissa Pohjoismaissa.

Suomen talonrakentamisessa tilaukanta kasvattivat suuret urakointihankkeet, kuten Eduskuntatalon ja Sibelius-Akatemian peruskorjaukset sekä elinkaarimallilla Pudasjärvelle rakennettava hirsikoulu.

Venäjällä tilaukannan lasku johtui kahden omaperusteisen asuntokohteen (yhteensä noin 550 asuntoa) valmistumisesta vuoden 2014 lopussa.

Tilaukannasta 47 % tuli talonrakentamisesta, 23 % päällystyksestä (sisältää teiden huolto- ja ylläpitotoiminnan, kiviainesliiketoiminnan ja maarakentamisen) 30 % infraprojekteista. Maittain tilaukannasta 70 % tuli Suomesta, 21 % Skandinavian maista, 6 % Venäjältä ja 3 % Baltian maista.

Tase ja rahoitus

Toimenpiteet taseen vahvistamiseksi

Lemminkäinen ilmoitti 14.5.2014 talotekniikkaliiketoimintansa myynnistä. Kokonaiskauppahinta oli 55,4 milj. euroa. Yhtiö kirjasi kaupasta 23,6 milj. euron myyntivoiton.

Vuonna 2014 Lemminkäinen sitoutui vahvistamaan tasettaan syyskuun 2015 loppuun mennessä 100 milj. eurolla. Osana ohjelmaa yhtiö toteutti vuoden

kolmannella neljänneksellä merkintäoikeusannin. Annilla kerättiin 29,3 milj. euron bruttovarat (27,3 milj. euron nettovarat). Tämän lisäksi yhtiö myy ydinliiketoimintaan kuulumattomia omaisuuseriä ja toimintoja 70 milj. eurolla. Vuoden 2014 lopussa myyntejä oli toteutettu yhteensä 21,5 milj. eurolla.

Hallitus esittää, että Lemminkäinen ei maksa osinkoa tilivuodelta 2014.

Tase, rahoitus ja rahavirta, IFRS	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
Taseen tunnusluvut			
Omavaraisuusaste, % *	37,1	27,3	
Nettovelkaantumisaste, % **	51,8	100,8	
Sijoitetun pääoman tuotto, % ***	13,5	-9,4	
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	760,3	731,7	28,6
Nettokäyttöpääoma, milj. euroa	362,6	325,1	37,5
Rahoitusasema ja likviditeetti			
Korollinen velka	347,8	407,6	-59,8
- josta pitkäaikaista velkaa	139,5	61,3	78,2
- josta lyhytaikaista velkaa	208,3	346,3	-138,0
Likvidit varat, milj. euroa	134,2	81,1	53,1
Korollinen nettovelka, milj. euroa	213,6	326,5	-112,9
Käyttämättömiä sitovia luottolimiittejä, milj. euroa	185,0	175,0	10,0
Käyttämättömiä tililimiittisopimuksia, milj. euroa	33,2	44,0	-10,8
Nettorahoituskulut, milj. euroa ****	37,9	26,8	11,1
Rahavirta			
Liiketoiminnan rahavirta, milj. euroa *****	-54,8	8,3	-63,1

* Omavaraisuusaste, mikäli hybridilaina käsiteltäisiin vieraana pääomana: 12/2014: 24,6 %, 9/2014 22,5 % ja 12/2013 21,5 %.

** Nettovelkaantumisaste, mikäli hybridilaina käsiteltäisiin vieraana pääomana: 12/2014: 128,4 %, 9/2014 125,5 % ja 12/2013 155,2 %.

*** Rullaava 12 kuukautta

**** Kumulatiivinen, vuoden alusta.

***** Vuoden 2014 rahavirta sisältää 60 milj. euroa maksettuja vahingonkorvauksia asfalttikartelliin liittyen.

Tilivuoden tase, rahoitus ja rahavirta

Taseen loppusumma 31.12.2014 oli 1 257,8 milj. euroa (1 342,7), josta oman pääoman määrä oli 412,5 milj. euroa (324,0). Omaa pääomaa vuonna 2014 kasvattivat 70 milj. euron hybridilaina ja noin 30 milj. euron merkintäoikeusanti. Nettokäyttöpääoman kasvuun vaikutti hidastunut asuntomyynti Suomessa. Samalla yhtiö on kuitenkin vapauttanut nettokäyttöpääomaa mm. tehostetun laskutuksen avulla. Vakavaraisuutta paransivat pääomarakenteen vahvistamiseen liittyvät toimenpiteet, liiketoimintojen myynnit sekä tuloksen paraneminen.

Korollinen velka vuoden lopussa oli 347,8 milj. euroa (407,6) ja korollinen nettovelka 213,6 milj. euroa (326,5). Likvidejä varoja kasvattivat talotekniikan myynti ja pääoman vahvistamiseksi suunnatut toimenpiteet. Yhtiön korollisesta velasta 127,1 milj. euroa (73,1) oli projektilainoja, 99,6 milj. euroa (59,9) joukkovelkakirjalainoja, 63,4 milj. euroa (150,2) yritystodistuksia, 50,2 milj. euroa (57,8) rahoitusleasingvelkoja, 5,6 milj. euroa (45,1) lainoja rahoituslaitoksilta ja muita velkoja sekä 2,0 milj. euroa (21,5) työeläkeyhtiölainoja. Korollisista veloista 41 % (32) oli sidottu kiinteään korkoon.

Nettorahoituskulut kasvoivat tammi–joulukuussa ja olivat 37,9 milj. euroa (26,8), eli 1,9 % (1,3) liikevaihdosta. Rahoituskulujen kasvu johtuu noin 7 milj. euron alaskirjatuista lainasaamisista Lemcon Networksin liiketoimintamyntiin liittyen, uudelleen neuvotteluista luottolimiiteistä, ruplan kasvaneista valuuttasuojauksenkustannuksista sekä korkojohdannaisten arvostuksesta. Hybridilainojen korkokuluja ei kirjata tuloslaskelman rahoituskuluihin, vaan niiden vaikutus näkyy osakekohtaisessa tuloksessa sekä omassa pääomassa.

Liiketoiminnan rahavirta tammi–joulukuussa oli -54,8 milj. euroa (8,3). Katsauskauden rahavirtaan sisältyy 60 milj. euroa maksettuja vahingonkorvauksia asfalttikartelliin liittyen.

Tilinpäätös › Hallituksen toimintakertomus › Liiketoimintasegmentit

Liiketoimintasegmentit

Raportointirakenteen muutokset vuonna 2014 ja 2015

Lemminkäinen muutti raportointirakennettaan 1.8.2014. Raportoitavia liiketoimintasegmenttejä oli kolme: Infrarakentaminen, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot. Aiempi Skandinavian liiketoimintasegmentti integroitiin Infrarakentamisen-liiketoimintasegmenttiin. Venäjän toiminnot sisältävät sekä talonrakentamisen että infrarakentamisen liiketoiminnot.

Vuoden 2015 alusta infrarakentaminen-liiketoimintasegmentti on jaettu kahdeksi: Päällystys- ja kiviaines- ja maarakennusliiketoiminta siirtyvät uuteen päällystys-segmenttiin. Pohja-, insinööri- ja kalliorakentaminen muodostavat uuden infraprojektit-segmentin. Raportoitavat liiketoimintasegmentit 1.1.2015 alkaen ovat: päällystys, infraprojektit, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot. Ruotsin talonrakentamisen liiketoiminta raportoidaan osana konsernin muita toimintoja.

Infrarakentaminen

Toimintaympäristö

Suomessa infrarakentamista vähensi vuonna 2014 talonrakentamisen heikko kehitys sekä väylien kunnossapidon määrärahojen leikkaaminen valtion budjetissa. Maanalainen infrarakentaminen pysyi vilkkaana etenkin kasvukeskuksissa. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa teiden rakentamis- ja perusparannusurakat ylläpitävät erityisesti päällystyksen kysyntää. Lisäksi maiden hallitukset investoivat infraverkoston kehittämiseen ja teiden kunnossapitoon. Baltian maissa infrarakentamisen markkinatilanne oli pääosin vakaa. Leuto talvi pidensi päällystyskautta kaikissa Lemminkäisen toimintamaissa.

Avainluvut	2014 IFRS	2013 IFRS	2014 ilman kertaeriä	2013 ilman kertaeriä
Liikevaihto, milj. euroa	1 339,0	1 279,2	1 339,0	1 279,2
Liikevoitto, milj. euroa	38,0	-13,1	39,2	-7,4
%:a liikevaihdosta	2,8	-1,0	2,9	-0,6
Tilauskanta kauden lopussa, milj. euroa	682,6	866,7	682,6	866,7

Tammi–joulukuun liikevaihto oli 1 339,0 milj. euroa (1 279,2) ja liikevoitto 38,0 milj. euroa (-13,1). Liikevoitto sisältää 1,2 milj. euron arvonalentumiskirjauksen (5,7). Liikevoitto ilman kertaeriä oli 39,2 milj. euroa (-7,4). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli -33,2 milj. euroa ja liikevoittoon -0,7 milj. euroa vertailuvuoteen nähden.

Liikevaihdosta 41 % tuli Suomesta, 49 % Skandinaviasta ja 10 % Baltian maista. Liiketoiminnoittain liikevaihdosta 68 % tuli päällystyksestä (sisältää teiden huolto- ja ylläpitotoiminnan, kiviainestoiminnan ja maarakentamisen), 21 % projektiliiketoiminnasta ja 11 % Ruotsin talonrakentamisesta.

Suomessa infrarakentamisen kannattavuutta paransivat suuret infraprojektit sekä päällystys- ja kiviainesliiketoiminta. Norjassa tulos saatiin käännettyä selvästi positiiviseksi mm. leikkaamalla hallinnollisia kuluja sekä lakkauttamalla kannattamattomia toimipisteitä ja liiketoimintoja. Päällystyksen projektinhallintaa ja tarjousprosessia on myös tehostettu. Tilivuoden tulos sisältää noin 3 milj. euron tappion saamatta jääneistä maksusuorituksista yhtiön asiakkaan, Lappland Goldminers Oy:n ajaututtua konkurssiin.

Infrarakentamisen tilauskanta vuoden lopussa oli edellisvuotta pienempi; 682,6 milj. euroa (866,7). Tilauskannasta 67 % kohdistuu vuodelle 2015. Eniten tilauskanta laski Suomen ja Ruotsin kalliorakentamisessa.

Suomen talonrakentaminen

Toimintaympäristö

Talonrakentamisen markkinatilanne ei piristynyt vuonna 2014. Rakentamista kannatteli vakaana pysynyt korjausrakentaminen. Uusia asuntoja aloitettiin vain noin 25 000 (28 000), eikä määrän odoteta kasvavan vuonna 2015. Asuntokauppa hidastui etenkin vuoden toisella puoliskolla, kun kuluttajakysyntää heikensivät taloudellinen epävarmuus ja vanhojen asuntojen pidentyneet myyntiajat. Toimitilarakentaminen oli vähäistä etenkin pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Vuonna 2015 talonrakentamisen markkinatilanteen arvioidaan pysyvän vuoden 2014 kaltaisena.

Avainluvut	2014 IFRS	2013 IFRS	2014 ilman kertaeriä	2013 ilman kertaeriä
Liikevaihto, milj. euroa	539,0	592,9	539,0	592,9
Liikevoitto, milj. euroa	9,3	5,0	13,4	19,1
%:a liikevaihdosta	1,7	0,8	2,5	3,2
Tilauskanta kauden lopussa, milj. euroa	687,1	544,3	687,1	544,3

Tammi–joulukuun liikevaihto oli 539,0 milj. euroa (592,9) ja liikevoitto 9,3 milj. euroa (5,0). Liikevoitto sisältää arvonalentumiskirjauksia 4,1 milj. euroa (14,1). Liikevoitto ilman kertaeriä oli 13,4 milj. euroa (19,1). Segmentin tulosta paransivat pääkaupunkiseudun asunto- ja toimitilahankkeet. Kannattavuutta heikensi hidastunut asuntomyynti sekä yksittäiset projektien epäonnistumiset, kuten vanhan työyhteisöliittymän noin 4 milj. euron kateheikennys.

Asuntokauppa hiljeni vuoden 2014 toisella vuosipuoliskolla, ja asuntovarausten peruutuksia tuli aiempaa enemmän. Markkinan hiipumisesta johtuen kuluttajille suunnattuja omaperusteisia asuntoja aloitettiin vuonna 2014 hieman edellisvuotta vähemmän. Kuluttajakysynnän laskua paikkasi kasvanut sijoittajamyynti. Valmiiden myymättömien asuntojen määrä kaksinkertaistui, ja oli vuoden lopussa oli 336 asuntoa (164).

Talonrakentamisen tilauskanta oli 687,1 milj. euroa (544,3), josta 58 % kohdistuu vuodelle 2015. Tilauskantaa kasvattivat suuret urakointihankkeet, kuten Eduskuntatalon ja Sibelius-Akatemian peruskorjaukset sekä elinkaarimallilla Pudasjärvelle rakennettava hirsikoulu.

Lemminkäisen asuntotuotanto (omaperusteinen ja neuvottelu-urakointi)	1–12/2014	1–12/2013	Muutos
Aloitukset, kpl	1 410	1 191	219
- joista omaperusteisia, kpl	979	1 058	-79
Valmistuneet, kpl	1 363	1 145	218
- joista omaperusteisia, kpl	1 088	875	213
Myydyt, kpl	1 280	1 183	97
- joista omaperusteisia, kpl	849	1 050	-201
Sijoittajamyynnin osuus, %	47		
Rakenteilla 31.12., kpl	1 362	1 211	151
- joista myymättömiä, kpl	522	557	-35
Valmiit myymättömät 31.12., kpl	336	164	172
Tonttivarannon tasearvo 31.12., milj. euroa	105	109	-4
Kilpailu-urakoidut aloitukset, kpl	244	159	85

Venäjän toiminnot

Toimintaympäristö

Venäjällä talouden epävarmuus ja ruplan raju heikentyminen vuonna 2014 nostivat asuntolainojen korkoja ja pankit tiukensivat monin paikoin lainanantoehtojaan. Taloudellinen ja poliittinen epävarmuus ei kuitenkaan vähentänyt asuntojen kuluttajakysyntää ns. comfort-luokassa, jossa iso osa asuntokaupoista rahoitetaan omilla varoilla. Etenkin vuoden viimeisellä neljänneksellä asuntokauppa kävi vilkkaana. Infrarakentamisessa valtion rahoittamia teiden peruserustushankkeita käynnistettiin runsaasti etenkin Moskovasta lähtevillä tieosuuksilla. Vuoden 2015 näkymät pysyvät epävarmoina. Öljyn hinnan lasku hidastaa maan talouskasvua ja yhdessä Venäjän rahoitusmarkkinoiden rajallisuuden kanssa se heikentää rakentamisen yleistä markkinatilannetta. Asuntolainakorkojen nousu ja keskiluokan laskenut ostovoima saattavat heikentää asuntojen kysyntää kuluvana vuonna.

Avainluvut	2014 IFRS	2013 IFRS	2014 ilman kertaeriä	2013 ilman kertaeriä
Liikevaihto, milj. euroa	196,1	164,5	196,1	164,5
Liikevoitto, milj. euroa	19,7	-0,3	24,0	-0,3
%:a liikevaihdosta	10,1	-0,2	12,2	-0,2
Tilaukanta kauden lopussa, milj. euroa	86,4	322,2	86,4	322,2

Tammi–joulukuun liikevaihto oli 196,1 milj. euroa (164,5) ja liikevoitto 19,7 milj. euroa (-0,3). Liikevoitto sisältää 4,3 milj. euron arvonalentumiskirjauksen, joka liittyi vuonna 2010 valmistuneeseen omaperusteiseen asuntokohteeseen. Liikevoitto ilman kertaeriä oli 24,0 milj. euroa (-0,3). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli -40,0 milj. euroa ja liikevoittoon -4,3 milj. euroa vertailuvuoteen nähden. Segmentin liikevaihdosta 48 % tuli omaperusteisesta asuntorakentamisesta, 25 % infrarakentamisesta ja 27 % talonrakentamisen urakatuotannosta.

Vuoden 2014 kannattavuutta paransi omaperusteinen asuntotuotanto, käynnissä olevien urakoiden kateparannukset sekä kannattavat teiden ja siltojen erikoispäällysteurakat. Asuntokauppa kiihtyi vuoden loppua kohden, ja asuntojen ruplamääräinen hintataso nousi. Vuoden toisella puoliskolla Lemminkäisellä valmistui Pietarissa kaksi omaperusteista asuntokohtetta, jotka sisälsivät yhteensä 545 asuntoa sekä yksittäisiä toimitiloja ja pysäköintipaikkoja. Valmistuneista kohteista oli vuoden lopussa myyty ja tuloutettu kaikkiaan 446 asuntoa. Tilivuoden päättyessä Lemminkäisellä oli rakenteilla yksi omaperusteinen asuntokohte (418 asuntoa), jonka yhtiö arvioi valmistuvan vuoden 2015 lopussa. Talonrakentamisen urakoinnin ja infrarakentamisen tulokset kehittyivät vuonna 2014 myönteisesti, mutta talotekniikan alarajasta yhtiö kirjasi noin miljoonan euron tappion. Venäjälle sitoutuneen pääoman määrä katsauskauden lopussa oli 61,9 milj. euroa (85,6).

Tilaukanta oli vuoden lopussa 86,4 milj. euroa (322,2). Tilaukanta laski kahden omaperusteisen asuntokohteen valmistumiset vuoden toisella puoliskolla ja vähentynyt urakointi.

Omaperusteinen asuntotuotanto, Venäjä	1-12/2014	1-12/2013	Muutos
Aloitukset, kpl	0	757	-757
Valmistuneet, kpl	545	222	323
Myytyt, kpl	520	165	355
Rakenteilla 31.12., kpl	418	963	-545
- joista myymättömiä, kpl	283	808	-525
Valmiit myynnissä 31.12., kpl	139	134	5

Tilinpäätös > Hallituksen toimintakertomus > Investoinnit

Investoinnit

Vuoden 2014 bruttoinvestoinnit olivat 30,0 milj. euroa (71,2), mikä oli 1,5 % (3,5) yhtiön liikevaihdosta. Investoinnit olivat pääosin infrarakentamisen korvausinvestointeja. Vertailuvuoden investointeja kasvattivat yritysostot. Yhtiön investointeihin liittyvän päätöksenteon kriteerejä on tiukennettu ja seurantaprosesseja tehostettu.

Henkilöstö

Lemminkäisen palveluksessa oli tilikauden lopussa 4 748 henkilöä (5 526) eli 778 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilöstöstä 2 070 (2 439) oli toimihenkilöitä ja 2 678 (3 087) oli työntekijöitä. Toimihenkilöiden määrä väheni vuoden aikana 369 henkilöllä (-15 %) ja työntekijöiden määrä vastaavasti 409 henkilöllä (-13 %).

Henkilöstömäärää on vähentänyt vuosien 2013 ja 2014 aikana käydyt kahdet henkilöstön vähentämistä koskevat neuvottelut ja muut vastaavat toimenpiteet Lemminkäisen eri toimintamaissa. Vuonna 2013 käytyjen neuvottelujen tulokset näkyvät täysimääräisinä henkilömäärissä. Vuoden 2014 aikana käytyihin neuvotteluihin liittyvät vähennykset ovat pääosin toteutettu.

Henkilöstö liiketoimintasegmenteittäin, jatkuvat toiminnot	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
Infrarakentaminen, hlöä	2 925	3 266	-341
Suomen talonrakentaminen, hlöä	1 038	1 224	-186
Venäjän toiminnot, hlöä	635	755	-120
Emoyhtiö, hlöä	150	281	-131
Konserni yhteensä, hlöä	4 748	5 526	-778

Henkilöstö maittain, jatkuvat toiminnot	31.12.2014	31.12.2013	Muutos
Suomi, hlöä	2 315	2 726	-411
Ruotsi, Norja, Tanska, hlöä	1 155	1 256	-101
Baltian maat, hlöä	642	738	-96
Venäjä, hlöä	635	755	-120
Muut maat, hlöä	1	51	-50
Konserni yhteensä, hlöä	4 748	5 526	-778

Tilinpäätös › Hallituksen toimintakertomus › Muutoksia organisaatiorakenteessa

Muutokset johtoryhmässä

Lemminkäisen johtoryhmän kokoonpano muuttui merkittävästi vuoden 2014 aikana. Vuoden alussa johtoryhmän kokoonpano oli: Timo Kohtamäki, konsernin toimitusjohtaja; Robert Öhman, talous- ja rahoitusjohtaja; Casimir Lindholm, Suomen talonrakentaminen -liiketoimintasegmentin johtaja; Harri Kailasalo, infrarakentaminen, Suomi ja Baltian maat -liiketoimintasegmentin johtaja; Marcus Karsten, talotekniikka-liiketoimintasegmentin johtaja; Timo Vikström, Skandinavia-liiketoimintasegmentin johtaja; Maaret Heiskari, Venäjän toiminnot -liiketoimintasegmentin johtaja; Tiina Mikander, strategijahtaja; Tiina Mellas, henkilöstöjohtaja sekä Jouni Pekonen, hankintajohtaja.

Toimitusjohtaja Timo Kohtamäki jätti yhtiön 2.4.2014, ja talous- ja rahoitusjohtaja Robert Öhman jätti yhtiön 7.4.2014. Talotekniikka-liiketoimintasegmentin myynnin yhteydessä Marcus Karsten jätti yhtiön 13.6.2014. Jouni Pekonen jätti yhtiön 9.6.2014 ja Tiina Mellas

19.6.2014. Strategia uudistuksen yhteydessä 30.7.2014 Timo Vikström jätti yhtiön. Tiina Mikander jätti yhtiön 1.11.2014.

Tilivuoden 2015 käynnistyessä Lemminkäisen johtoryhmän kokoonpano oli (nimitetty tehtävään): Casimir Lindholm, konsernin toimitusjohtaja (1.8.2014); Ilkka Salonen, talous- ja rahoitusjohtaja (11.6.2014); Harri Kailasalo, infraprojektin liiketoimintasegmentin johtaja; Robert Blumberg, päällystys-liiketoimintasegmentin johtaja (1.1.2015), Pauli Mäkelä, Suomen talonrakentaminen -liiketoimintasegmentin johtaja (1.11.2014); Maaret Heiskari, Venäjän toiminnot -liiketoimintasegmentin johtaja sekä Tania Jarret, henkilöstöjohtaja (1.11.2014).

Lemminkäisen väliaikaisena toimitusjohtajana toimi 3.4.–31.7.2014 välisenä aikana konsernin hallituksen puheenjohtaja Berndt Brunow.

Työturvallisuus ja ympäristö

Lemminkäisen työturvallisuustoimenpiteiden tavoitteena on luoda turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille ja alihankkijoille. Lemminkäinen on sitoutunut Rakennusteollisuus RT ry:n yhteisiin työturvallisuusperiaatteisiin, joiden tavoitteena on vauhdittaa rakennusalan etenemistä kohti Nolla tapaturmaa - päämäärää.

Vuonna 2014 yhtiö jatkoi turvallisuustyön pelisääntöjen yhtenäistämistä kaikissa toimintamaissaan. Lisäksi alirakentajien tapaturmataajuus lisättiin yhtiön turvallisuustilastoihin.

Lemminkäinen pienentää toimintansa ympäristövaikutuksia mm. kuluttamalla luonnonvaroja mahdollisimman säästeliäästi ja käyttämällä kierrätysmateriaaleja

tuotannossaan. Yhtiö panostaa luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen kehittämällä jälkihoitotoimenpiteitä kiviainesalueilleen. Yhtiö kehittää tuotantotekniikkaansa vähentääkseen energiankulutustaan ja ympäristövaikutuksiaan.

Lemminkäinen mittaa konsernitasolla energiankulutukseensa liittyviä lukuja sekä omien tuotantolaitostensa ympäristövaikutuksia Suomessa. Jokainen liiketoimintasegmentti seuraa oman liiketoimintansa kannalta olennaisia mittareita.

Lemminkäisen työturvallisuus- ja ympäristöasioista kerrotaan tarkemmin yhtiön vuosikertomuksessa ja verkkosivuilla.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Lemminkäisen kehitystoiminnan painopistealueet ovat tietotekniikan hyödyntäminen rakentamisessa, ympäristö- ja energiatehokkuus sekä palvelukehitys. Näiden lisäksi yhtiö on käynnistänyt erilaisia kehitystoimenpiteitä operatiivisen tehokkuuden parantamiseksi.

Konsernin segmentit vastaavat omasta tutkimus- ja kehitystoiminnastaan, missä keskitytään esimerkiksi

liiketoiminnan tehokkuuden kehittämiseen sekä laadun varmistamiseen. Lemminkäisen Keskuslaboratorio tekee infrarakentamisen tutkimus- ja kehitystyötä. Yhtiön tavoitteena on jatkuvasti lisätä esimerkiksi matalalämpö- ja kierrätysasfalttien osuutta tuotannossaan. Vuonna 2014 kuluksi kirjatut konsernin tutkimus- ja kehittämisenot olivat noin 0,5 % (0,6) liikevaihdosta.

Osakkeet

Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa ja samansuuruiseen osinkoon. Lemminkäisen osakepääoma on 34 042 500 euroa, ja osakkeiden lukumäärä tilivuoden lopussa oli 23 219 900 kappaletta. Lemminkäinen toteutti vuonna 2014 merkintäoikeusannin, joka kasvatti osakkeiden lukumäärää 3 569 724 osakkeella. Tarjottavien osakkeiden merkintähinta oli 8,20 euroa osakkeelta, ja annilla yhtiö keräsi noin 29,3 milj. euron bruttovarat (27,3 milj. euron nettovarat).

Kaupankäynti osakkeilla

Lemminkäisen kaikkien osakkeiden markkina-arvo tilikauden lopussa oli 220,9 milj. euroa (298,2). Lemminkäinen Oyj:n osakkeen kurssi tilikauden alussa NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä oli 15,20 euroa (14,28) ja

lopussa 9,52 euroa (15,20). NASDAQ OMX Helsinki Oy:n lisäksi Lemminkäisen osakkeella käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla. Osakkeiden kokonaisvaihto tilikauden aikana oli yhteensä 1 268 320 kappaletta (2 076 080), josta 14 % (15) tuli vaihtoehtoisilta markkinapaikoilta. (Lähde: [Fidessa Fragmentation Index](#))

Omat osakkeet

Lemminkäisellä oli katsauskauden päättyessä hallussaan 16 687 omaa osaketta.

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli katsauskauden päättyessä 4 532 osakkeenomistajaa (4 705). Hallintarekisteröityjen ja ulkomaalaisten omistajien osuus Lemminkäinen Oyj:n kaikista osakkeista ja äänimäärästä oli 13 prosenttia (13). Yhtiön omistusosuuksien jakautuminen sektori- ja suuruusluokittain, suurimmat osakkeenomistajat sekä johtoryhmän ja hallituksen osakeomistukset löytyvät yhtiön verkkosivuilta osoitteesta

www.lemminkainen.fi/Sijoittajat/Omistajat.

Osakassopimukset

Yhtiön tiedossa ei ole sellaisia osakkaiden välisiä sopimuksia, joilla olisi merkitystä omistuksen tai äänivallan käyttämiselle yhtiökokouksissa.

Liputusilmoitukset

Vuonna 2014 (22.8.2014) yhtiö otti vastaan yhden liputusilmoituksen. Noora Forsténin omistus Lemminkäinen Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä väheni 1 966 073 osakkeesta eli 10,0 prosentista yhtiön osakkeista 1 866 073 osakkeeseen eli 9,5 prosenttiin yhtiön osakkeista ja alitti 10 prosentin osuuden Lemminkäinen Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä.

Yhtiökokouksen päätökset ja hallinto

9.4.2014 pidetty Lemminkäinen Oyj:n yhtiökokous vahvisti yhtiön tilinpäätöksen vuodelta 2013 ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden. Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että 31.12.2013 päättyneeltä tilikaudelta ei jaeta osinkoa.

Yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta. Hallitus voi valtuutuksen perusteella päättää enintään 1 000 000 oman osakkeen hankkimisesta. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

Lisäksi yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista ja/tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n tarkoittamien osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta yhdessä tai useammassa erässä, joko maksua vastaan tai maksutta. Annettavien osakkeiden määrä, mukaan lukien erityisten oikeuksien perusteella saatavat osakkeet, voi olla enintään 3 900 000 osaketta. Hallitus voi päättää antaa joko uusia osakkeita tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevia omia osakkeita. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi kuusi. Hallituksen jäseniksi valittiin Berndt Brunow, Noora Forstén, Finn Johnsson, Juhani Mäkinen, Kristina Pentti-von Walzel ja Heikki Rätty. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin KHT Yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Lemminkäinen Oyj:n hallitus on pitänyt järjestäytymiskokouksen 9.4.2014. Kokouksessa valittiin uudelleen hallituksen puheenjohtajaksi Berndt Brunow ja varapuheenjohtajaksi Juhani Mäkinen. Hallitus valitsi keskuudestaan tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi Heikki Rädyn ja jäseniksi Juhani Mäkisen ja Kristina Pentti-von Walzelin. Nimitysvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Noora Forstén ja Kristina Pentti-von Walzel. HR-valiokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Noora Forstén ja Kristina Pentti-von Walzel.

Oikeudenkäynnit

Asfalttikartelliin liittyvät vahingonkorvaukset

Helsingin kärjäoikeus antoi 28.11.2013 päätöksensä asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista. Päätöksen mukaisesti Lemminkäinen kirjasi kuluksi noin 66 milj. euroa vuoden 2013 tulokseen. Tästä noin 60 milj. euroa koostui Lemminkäiselle yksin määrätyistä vahingonkorvauksista, Lemminkäisen osuudesta sille ja muille asfalttialan yrityksille yhteisvastuullisesti määrätyistä korvauksista sekä korvauksiin liittyvistä koroista ja oikeudenkäyntikuluista. Tämän summan yhtiö maksoi tammikuussa 2014.

Lemminkäinen on valittanut Helsingin hovioikeuteen kaikista niistä 35 kärjäoikeuden päätöksestä, joissa kantajien vaatimukset osittain hyväksyttiin. Yhtiön näkemyksen mukaan päätöksiin liittyy muun muassa oikeuskysymyksiä, jotka kärjäoikeus on ratkaissut aiemmasta oikeuskäytännöstä poikkeavalla tavalla. Näitä ovat esimerkiksi vanhentumiseen ja arvonalisäveroon liittyvät kysymykset. Suullinen pääkäsitely hovioikeudessa järjestetään vuoden 2015 aikana. Myös Suomen valtio ja 22 kuntaa ovat jättäneet valituksensa Helsingin hovioikeuteen.

Kärjäoikeuden marraskuussa 2013 ratkaisemien kanteiden lisäksi käsitteilyn alkamista odottaa 21 vahingonkorvauskannetta Lemminkäistä ja muita asfalttialan yrityksiä vastaan. Näiden kanteiden pääomamäärä on yhteensä noin 26 miljoonaa euroa, joista Lemminkäinen on tehnyt yhteensä 12,3 miljoonan euron kuluvarauksen.

Lisätietoa asfalttikartellista ja siihen liittyvistä

Tilinpäätös › Hallituksen toimintakertomus › Riskit ja epävarmuustekijät

Riskit ja epävarmuustekijät

Lemminkäiselle riskienhallinta on olennainen osa liiketoimintaa. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttaminen parhaalla mahdollisella tuloksella, sekä turvata toiminta myös muuttuvissa olosuhteissa. Lemminkäisen riskienhallinta perustuu hallituksen hyväksymään riskienhallintapolitiikkaan.

Globaalin talouden ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus saattaa vaikuttaa haitallisesti Lemminkäisen toimintaan, tulokseen, taloudelliseen asemaan ja pääoman lähteisiin. Etenkin Suomessa Lemminkäisen liiketoiminta on riippuvainen uudisrakentamisen syklistä. Yhtiö hallinnoi riskiä rakenteellisesti hajauttamalla liiketoimintaansa Skandinaviaan, Baltian maihin ja Venäjälle. Käynnissä olevat muutokset johdossa ja organisaatiossa

vahingonkorvauksista sekä aiheeseen liittyvästä tiedottamisesta löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteessa <http://www.lemminkainen.fi/Lemminkainen/Sijoittajat/Lemminkainen-sijoituskohteena/Asfalttikartelliasia/>.

Kierrätysasfaltin käyttömääriin liittyvät kiintiöt

Syyttäjä on 7.12.2014 päättänyt nostaa syytteen Lemminkäistä ja sen kahta työntekijää vastaan ympäristörikkomuksesta, joka liittyy yhtiön Sammonmäen asfalttiaseman ympäristöluissa määritettyihin kiintiöihin kierrätysasfaltin käyttömääristä asfalttimassan tuotannossa. Syyttäjä vaatii Lemminkäiseltä rikosyhödyn menettämisenä 3,4 milj. euroa sekä yhteisösakkona vähintään 120 000 euroa.

Lemminkäinen ja sen työntekijät katsovat olevansa syyttömiä esitettyihin syytteisiin. Kyseessä on ympäristöluvan lupamääräyksen tulkinta. Kierrätysasfaltin murskaaminen uuden asfaltin raaka-aineeksi on ympäristöä säästävä käytäntö. Se pienentää tuotannon ympäristöhaittoja verrattuna neitseellisistä raaka-aineista valmistettuun asfalttiin. Laadultaan kierrätysasfalttia sisältävä asfalttimassa on yhtä hyvää kuin neitseellisistä raaka-aineista tehty asfalttimassa.

Asian käsittely alkanee Tuusulan kärjäoikeudessa keväällä 2015.

saattavat kuitenkin vaikuttaa yhtiön kykyyn toteuttaa strategiaansa muuttuvassa toimintaympäristössä.

Venäjällä heikentynyt taloustilanne, pitkittynyt poliittinen epävarmuus tai EU:n ja Venäjän välisten pakotteiden merkittävä kärjistyminen voi pahimmillaan johtaa asuntomyyntin seisahtumiseen, Lemminkäisille epäsuotuisiin muutoksiin inframarkkinoilla ja/tai käynnissä olevien hankkeiden keskeyttäisiin tai irtautumisiin niistä. Lisäksi Venäjällä poliittinen kulttuuri, maan lainsäädäntö, sen tulkinta ja viranomaiskäytännöt verrattuna Suomeen sekä oikeusjärjestelmän, hallintomenettelyjen ja lainvalvonnan mekanismien tulkinnan epävarmuus ja muutokset voivat aiheuttaa Lemminkäiselle merkittäviä riskejä. Riskiä hallitakseen Lemminkäinen on tehostanut asuntomyyntiään.

Lemminkäisen liiketoiminnan tulos riippuu pitkälti onnistuneesta sopimus- ja projektihallinnasta, johon sisältyy esimerkiksi projektin oikea hinnoittelu, resurssien järkevä käyttö, huolellinen suunnittelu ja aikataulutus, kyky hankkia raaka-aineet kilpailukykyiseen hintaan, kustannusten hallinta, asianmukainen muutosten hallinta sekä tehokas ja oikea-aikainen korvausvaateiden käsittely. Yhtiö kehittää jatkuvasti sopimusaamistaan sekä projektihallintakäytäntöjään tarjous- ja toteutusvaiheessa. Projektiseurannan järjestelmiä ja ohjauksalleja uusitaan, ja työntekijöiden osaamisen kehittämiseen on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota.

Omaperusteisiin asunto- ja toimitilarakennusprojekteihin liittyy myynti- ja hintariskejä, sillä näissä hankkeissa Lemminkäinen vastaa koko toteutuksesta tonttien hankinnasta alkaen. Yhtiön tavoitteena on hallita ja seurata aktiivisesti riskiä, joka liittyy valmiiden myymättömien asuntojen ja muiden omaisuuserien sitomaan pääomaan. Lemminkäinen huomioi markkinamuutokset ja -riskit arvioidessaan uusien omaperusteisten kohteiden aloituksia. Yhtiö aloittaa uusia asuntokohteita vain, jos kohteilla on riittävän korkea varausaste. Vaadittu varausaste vaihtelee alueittain. Valmiiden myymättömien asuntojen määrä pyritään pitämään mahdollisimman pienenä. Omaperusteiset toimitilakohteet myydään tavallisesti kiinteistösijoittajille rakennusprojektin alkuvaiheessa, mikä pienentää niihin liittyvää myyntiriskiä.

Tilinpäätös › Hallituksen toimintakertomus › Näkymät

Näkymät

Suomessa uudisrakentamisen näkymät ovat edelleen heikot, ja rakentamista ylläpitävät suhdanteista vähemmän riippuvaiset korjausrakentamisen hankkeet. Asuntojen kuluttajakauppa hidastaa talouden yleinen epävarmuus ja vanhojen asuntojen pidentyneet myyntiajat. Jatkuva kaupungistuminen vaikuttaa monin tavoin asuntomarkkinoihin ja kysynnän painopiste on pienissä kerrostaloasunnoissa kasvukeskuksissa. Myös vähäiset toimitilahankkeet keskittyvät kasvukeskuksiin ja erityisesti pääkaupunkiseudulle.

Infrarakentamisen näkymät saivat hieman nostetta viime kesänä käytyjen minihallitusneuvotteluiden jälkeen, joskin näiden panostusten hyödyt realisoituvat kunnolla vasta vuodesta 2016 alkaen. Neuvottelujen tuloksena hallitus sitoutui edistämään merkittäviä liikennehankkeita, kuten Länsimetroa, Pisara-rataa sekä Tampereen kaupunkiraitiotietä. Infrarakentamisen näkymiä painavat talonrakentamisen heikko kehitys sekä väylien kunnossapidon määrärahojen leikkaaminen valtion budjetissa.

Raaka-aineiden hinnanvaihtelulla voi olla tulosvaikutuksia. Lemminkäisen suurin yksittäinen hankittava raaka-aine on bitumi, jonka hinta riippuu öljyn maailmanmarkkinahinnasta. Lemminkäinen hallinnoi bitumin hintariskiä sopimusehdoilla ja öljyjohdannaisilla. Tämän lisäksi, yllättävät muutokset säätilassa ja suhdannevaihtelut voivat aiheuttaa vaihtelua tulonmuodostukseen.

Lemminkäinen altistuu toiminnassaan rahoitusriskeille, kuten likviditeetti-, korko-, valuuttakurssiriskeille sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiselle. Rahoitusriskien hallinta perustuu yhtiön rahoituspolitiikkaan, joka määrittää rahoitusriskien hallinnan ja rahoitustoimien toimintaperiaatteet ja vastuunjaot. Liiketoiminnan valuuttakurssiriskejä pyritään suojaamaan ensisijaisesti operatiivisin keinoin. Tarvittaessa transaktioriskejä suojataan valuuttalainojen ja -johdannaisten avulla. Yhtiö ei suojaa translaatoriskiä. Vuonna 2014 Lemminkäisen liikevaihdosta noin 40 % muodostui muissa toiminnallisissa valuutoissa kuin euroissa, joista keskeisimmät ovat Venäjän rupla sekä Norjan, Ruotsin ja Tanskan kruunut.

Lisätietoa Lemminkäisen riskeistä ja tarkempi kuvaus riskienhallinnasta löytyy yhtiön verkkosivuilta. Taloudellisista riskeistä on lisäksi annettu tarkempi selvitys vuositilinpäätöksen liitetiedoissa.

Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa ovat käynnissä valtion monivuotiset liikenneinfran kehityssuunnitelmat. Maat panostavat myös energiantuotannon uudistamiseen, ja kasvukeskusten ympärille on tulevana vuosina suunnitteilla mittavia tie- ja raidehankkeita. Lisäksi yksityinen sektori jatkaa investointeja infrarakentamiseen.

Venäjällä näkymät pysyvät epävarmoina. Öljyn hinnan lasku ja investointien puute hidastaa maan talouskasvua ja heikentää rakentamisen yleistä markkinatilannetta. Ruplan heikentyminen nostaa asuntolainojen korkoja, mikä saattaa vähentää myös ns. comfort-luokan asuntojen kysyntää lähitulevaisuudessa. Infrarakentamisessa on käynnissä ja suunnitteilla useita valtion rahoittamia tieverkoston laajennus- ja korjaustöitä eripuolilla maata. Öljyn hinnan lasku rajoittaa kuitenkin valtion rahoituskykyä, mikä saattaa vaikuttaa infrarakentamisen projekteihin ja niiden priorisointiin tulevana vuosina.

Baltian maissa infrarakentamisen määrän arvioidaan vuonna 2015 laskevan, mutta kääntyvän kasvuun jälleen vuonna 2016. Maihin on suunnitteilla useita teiden rakennus- ja perusparannushankkeita, joista monet EU-rahoitteisia. Myös Rail Baltica -rautatiehankkeen käynnistyminen piristäisi

infrarakentamisen markkinatilannetta kaikissa Baltian maissa.

Tilinpäätös › Hallituksen toimintakertomus › Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Emoyhtiö Lemminkäinen Oyj:n jakokelpoinen oma pääoma on 136 159 542,86 euroa, josta sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto on 90 580 653,68 EUR, voittovarot edellisiltä tilikausilta 47 951 259,89 euroa ja tilikauden tulos -2 372 370,71 euroa.

Lemminkäinen Oyj:n hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiö ei jakaisi 31.12.2014 päättyneeltä tilikaudelta osinkoa, jolloin voittovarioihin jää 45 578 889,18 euroa.

Tilinpäätös › Hallituksen toimintakertomus › Ohjeistus vuodelle 2015

Ohjeistus vuodelle 2015

Lemminkäinen arvioi, että vuonna 2015 sen liikevaihto ei kasva vuoden 2014 tasosta (2 044,5 milj. euroa). Liikevoiton (IFRS) vuonna 2015 yhtiö odottaa paranevan vuoteen 2014 verrattuna (36,3 milj. euroa).

Helsingissä, 4. päivänä helmikuuta 2015

LEMMINKÄINEN OYJ
Hallitus

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernin tuloslaskelma (IFRS)

Konsernin tuloslaskelma (IFRS)

1000 euroa	Liite			1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Liikevaihto	2	3	6	2 044 482	2 020 127
Liiketoiminnan muut tuotot			7	18 251	16 212
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos				14 487	50 063
Valmistus omaan käyttöön				1 402	1 526
Aineiden ja palveluiden käyttö				1 477 516	1 545 771
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	8	29	30 39	336 964	361 738
Poistot		2	9	43 164	44 642
Arvonalentumiset			9	1 270	
Liiketoiminnan muut kulut			10	183 951	225 654
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista			11	497	562
Liikevoitto			2	36 255	-89 316
Rahoitustuotot			12	41 285	18 155
Rahoituskulut			12	79 194	44 928
Tulos ennen veroja				-1 654	-116 089
Tuloverot			13	-3 346	19 885
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista				-5 000	-96 204
Lopetettujen toimintojen tulos			14	23 130	2 705
Tilikauden tulos				18 130	-93 498
Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille				18 165	-93 723
Määräysvallattomille omistajille				-35	225
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos					
Jatkuvista toiminnoista			15	-0,68	-4,94
Lopetetusta toiminnoista			15	1,08	0,13
Tilikauden tuloksesta			15	0,40	-4,81

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernin laaja tuloslaskelma (IFRS)

Konsernin laaja tuloslaskelma (IFRS)

1 000 euroa	Liite	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Tilikauden tulos		18 130	-93 498
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet	16 27	-3	2 404
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot	16 27	-18 559	-7 675
Rahavirran suojaus	16 27	59	378
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	16 27		-15
Muut laajan tuloksen erät yhteensä		-18 504	-4 909
Tilikauden laaja tulos		-374	-98 407
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		-339	-98 632
Määräysvallattomille omistajille		-35	225
Emoyhtiön omistajille kuuluvan laajan tuloksen jakautuminen			
Jatkuvat toiminnot		-23 469	-101 337
Lopetetut toiminnot		23 130	2 705

Tilinpäätös » Konsernitilinpäätös » Konsernin tase (IFRS)

Konsernin tase (IFRS)

1 000 euroa	Liite	31.12.2014	31.12.2013
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	18	181 217	201 111
Liikearvo	19	53 846	80 100
Muut aineettomat hyödykkeet	19	20 182	29 234
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	11	6 916	8 831
Myytavissä olevat rahoitusvarat	20	3 191	3 764
Laskennalliset verosaamiset	13	42 026	38 540
Muut pitkäaikaiset saamiset	21	546	904
		307 923	362 484
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	22	523 987	504 385
Myyntisaamiset ja muut saamiset	23	290 014	391 174
Tuloverosaamiset		1 656	3 529
Myytavissä olevat rahoitusvarat	24	25 118	30 010
Rahavarat	25	109 080	51 072
		949 854	980 170
VARAT YHTEENSÄ		1 257 777	1 342 654
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	27	34 043	34 043
Ylikurssirahasto	27	5 675	5 675
Suojausrahasto	27		-59
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	27	91 448	63 763
Oman pääoman ehtoinen laina	27	138 377	69 095
Muuntoerot		-21 702	-3 143
Edellisten tilikausien voitto		146 360	247 807
Tilikauden tulos		18 165	-93 723
		412 365	323 457
Määräysvallattomien omistajien osuus	11	143	582
Oma pääoma yhteensä		412 508	324 038
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	28	139 513	61 348
Laskennalliset verovelat	13	15 583	13 168
Eläkevelvoitteet	29	553	867
Varaukset	31	27 461	19 935
Muut pitkäaikaiset velat	32	793	3 033
		183 903	98 351
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	28	208 291	346 277
Varaukset	31	11 134	7 229
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	32	440 882	564 851
Tuloverovelat		1 059	1 906
		661 366	920 264
Velat yhteensä		845 269	1 018 615
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		1 257 777	1 342 654

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)

Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)

1 000 euroa	Liite	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Liiketoiminnan rahavirta (lopetetut toiminnot mukaan lukien)			
Tulos ennen veroja		21 554	-117 521
Oikaisut	35		
Poistot ja arvonalentumiset		44 684	45 329
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista		-497	-562
Rahoitustuotot ja -kulut		37 900	26 669
Muut oikaisut		-37 609	-4 757
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta		66 031	-50 842
Käyttö pääoman muutos			
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys(-) / vähennys(+)		8 184	-54 459
Vaihto-omaisuuden lisäys(-) / vähennys(+)		-51 583	-18 589
Lyhytaikaisten velkojen lisäys(+)/ vähennys(-)		-52 459	156 225
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		-29 827	32 335
Maksetut korot		-23 624	-25 177
Maksetut muut rahoituskulut		-35 892	-18 346
Saadut osingot		615	361
Saadut korot		700	1 285
Saadut muut rahoitustuotot		34 942	16 304
Maksetut välittömät verot		-1 679	1 513
Liiketoiminnan rahavirta		-54 765	8 275
Investointien rahavirta (lopetetut toiminnot mukaan lukien)			
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-23 732	-26 025
Aineellisten hyödykkeiden luovutustulot		15 279	15 814
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-3 655	-15 563
Aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		180	569
Investoinnit myytävissä oleviin rahoitusvaroihin		-93 795	-92 010
Luovutustulot myytävissä olevista rahoitusvaroista		99 996	124 587
Ostetut tytäryhtiöosakkeet vähennettynä osto hetken rahavaroilla		-2 760	-11 849
Myydyt tytäryhtiöosakkeet vähennettynä myynti hetken rahavaroilla		58 600	-2 265
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritys osakkeet		393	
Investointien rahavirta		50 507	-6 742
Rahoituksen rahavirta (lopetetut toiminnot mukaan lukien)			
Pitkäaikaisten lainasaamisten lisäys(-) / vähennys(+)		-646	-185
Osakeanti		29 272	
Transaktiokulut osakeannista		-1 984	
Lyhytaikaisten lainojen nostot		199 729	490 682
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-303 631	-456 614
Pitkäaikaisten lainojen nostot		300 604	301 271
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-217 683	-291 437
Oman pääoman ehtoinen laina		69 283	
Rahoitusleasingvelkojen vähennys		-12 030	-14 678
Maksetut osingot		-143	-11 744
Rahoituksen rahavirta		62 771	17 296
Rahavarojen lisäys(+)/ vähennys(-)		58 513	18 829
Rahavarat tilikauden alussa		51 072	34 926
Rahavarojen muuntoero		-505	-2 683
Rahavarat tilikauden lopussa	25	109 080	51 072

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista (IFRS)

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista (IFRS)

1000 euroa	Liite	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Suo- jaus- rahasto	Arvon- muutos- rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Oman pää- oman ehtoisen laina	Muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Emo- yhtiön kuuluva pääoma	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2013		34 043	5 675	-436	15	63 607	69 095	4 532	264 861	441 391	373	441 764
Tilikauden tulos									-93 723	-93 723	225	-93 498
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi												
Eläkevelvoitteet	29								2 404	2 404		2 404
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi												
Muuntoerot	27							-7 675		-7 675		-7 675
Rahavirran suojaus	27			378						378		378
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos						-15				-15		-15
Tilikauden laaja tulos yhteensä				378	-15			-7 675	-91 319	-98 632	225	-98 407
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinta									-270	-270		-270
Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos											-16	-16
Määräysvallattomien omistajien osakkeiden lunastusoptio									-535	-535		-535
Yhtiölle palautuneet osakkeet, määräys- vallattoman osuuden lunastus osakevaihdolla vuonna 2010									-800	-800		-800
Osakepalkkio- järjestelmät						156		-808	-651			-651
Oman pääoman ehtoisen lainan korot									-5 285	-5 285		-5 285
Osingonjako	17								-11 762	-11 762		-11 762
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä						156			-19 459	-19 303	-16	-19 318
Oma pääoma 31.12.2013		34 043	5 675	-59		63 763	69 095	-3 143	154 084	323 457	582	324 038

1000 euroa	Liite	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Suo- jau- rahasto	Arvon- muutos- rahasto	Sijoitetun vapaan pää- oman rahasto	Oman pää- oman ehtoinen laina	Muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Emo- yhtiön omistajille kuuluva pääoma	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2014		34 043	5 675	-59		63 763	69 095	-3 143	154 084	323 457	582	324 038
Tilikauden tulos									18 165	18 165	-35	18 130
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi												
Eläkeveloitteet	29								-3	-3		-3
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi												
Muuntoerot	27							-18 559		-18 559		-18 559
Rahavirran suojaus	27			59						59		59
Tilikauden laaja tulos yhteensä				59				-18 559	18 161	-339	-35	-374
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinta									163	163		163
Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos											-403	-403
Yhtiön palauttamat osakkeet, määräys- vallattoman osuuden lunastus osakevaihdolla vuonna 2010									424	424		424
Tuotot osakeannista	27					29 272				29 272		29 272
Transaktiokulut osakeannista	27					-1 587				-1 587		-1 587
Oman pääoman ehtoisen lainan korot									-8 307	-8 307		-8 307
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä						27 684			-7 720	19 964	-403	19 561
Oman pääoman ehtoinen laina	27						69 283			69 283		69 283
Oma pääoma 31.12.2014		34 043	5 675			91 448	138 377	-21 702	164 525	412 365	143	412 508

IFRS-konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet 31.12.2014

Yhtiön perustiedot

Lemminkäinen Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Rekisteröity osoite on Salmisaarenaukio 2, 00180 Helsinki. Lemminkäinen Oyj on konsernin emoyritys, ja se muodostaa yhdessä tytäryhtiöidensä kanssa Lemminkäinen-konsernin (myöhemmin "Konserni" tai "Yhtiö"). Konserni tuottaa talonrakentamisen sekä infrarakentamisen palveluita, ja se toimii lähinnä Suomessa ja muissa pohjoismaissa, sekä Venäjällä ja Baltiassa.

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2014 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-standardeja täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön mukaiset.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa johto on joutunut tekemään arvioita ja oletuksia sekä tekemään harkintaan perustuvia päätöksiä, jotka vaikuttava tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamiseen sekä raportoitujen varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen määrään. Toteutuvat tulokset voivat poiketa näistä arvioista. Arvioita ja oletuksia sisältäviä tilinpäätöksen liittyviä eriä esitetään jäljempänä kappaleessa Johdon harkinta ja arviot.

Tilinpäätös on laadittu euroina ja se esitetään vuosikertomuksessa tuhansina euroina. Liiketapahtumat on käsitelty alkuperäisten hankintamenojen perusteella lukuun ottamatta rahoitusinstrumentteja, eläkevelvoitteita, yrityshankinnoista syntyneitä velaksi kirjattuja ehdollisia lisäkauppahintoja sekä velaksi kirjattuja vähemmistölunastusoptioita.

Hallitus hyväksyi 4.2.2015 konsernitilinpäätöksen julkaistavaksi. Lemminkäinen Oyj:n tilinpäätöksen sekä konsernitilinpäätöksen jäljennökset ovat saatavilla yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.lemminkainen.fi viikosta 10/2015 alkaen. Jäljennös vuosikertomuksesta on tilattavissa viikosta 11/2015 alkaen sähköpostiosoitteesta info@lemminkainen.com.

Konsolidointiperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää Lemminkäinen Oyj:n sekä sellaiset yhteisöt (tytäryhtiöt), joissa sillä on määräysvalta. Lemminkäinen Oyj:llä on yhteisössä määräysvalta silloin, kun sillä on yhteisöä koskeva valta, ja se altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolla tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon, ja se pystyy käyttämään yhteisöä koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saamansa tuoton määrään. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt on sisällytetty konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, jolloin konserni on saanut määräysvallan ja myydyt siihen hetkeen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Yrityshankinnoista välittömästi syntyvät kulut kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa käytetään hankintamenetelmää. Kauppahinta muodostuu luovutetusta vastikkeesta, määräysvallattomien omistajien osuudesta hankinnan kohteessa ja aiemmin omistetun osuuden käyvästä arvosta. Luovutettu vastike määritetään luovutettujen varojen, vastattavaksi otettujen velkojen ja konsernin liikkeeseen laskemien oman pääoman ehtoisten instrumenttien käypänä arvona. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä, ja se sisältyy luovutettuun vastikkeeseen. Se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistetun osuuden käypä arvo yhteen laskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon, merkitään taseeseen liikearvoksi. Mikäli vastikkeen, määräysvallattomien omistajien osuuden ja aiemmin omistetun osuuden yhteismäärä on pienempi kuin tytäryhtiön hankitun nettovarallisuuden käypä arvo, erotus kirjataan laajaan tuloslaskelmaan. Määräysvallattomien omistajien omistusosuutta koskevista kiinteähintaisista symmetrisistä myynti- ja osto-optioista kirjataan käypään arvoon arvostettava rahoitusvelka. Kun yhtiöllä on tällainen optio, määräysvallattomien omistajien osuutta ei kirjata konsernin taseeseen.

Liiketoimissa määräysvallattomien omistajien kanssa noudatetaan samaa käsittelytapaa kuin toimissa konsernin omistajien kanssa. Kun määräysvallattomilta omistajilta ostetaan osakkeita, maksetun vastikkeen ja tytäryhtiön nettovarallisuudesta hankitun osuuden kirjanpitoarvon välinen erotus kirjataan omaan pääomaan. Myös voitot tai tappiot osakkeiden myynnistä määräysvallattomille omistajille kirjataan omaan pääomaan. Kun määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa, mahdollinen jäljelle jäävä osuus arvostetaan käypään arvoon ja arvonmuutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Tämä käypä arvo toimii alkuperäisenä kirjanpitoarvona, kun jäljelle jäävää osuutta myöhemmin käsitellään osakkuusyhtiönä, yhteisyrityksenä tai rahoitusvaroina. Lisäksi asianomaisesta yhtiöstä aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja määriä käsitellään vastaavasti kuin konserni olisi suoraan luovuttanut niihin liittyvät varat ja velat. Tämä tarkoittaa, että aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjatut määrät siirretään tulosvaikutteisiksi.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, realisoitumattomat sisäiset katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen osingonjako on eliminoitu konsolidoinnissa. Tilikauden voiton jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään tuloslaskelmassa. Taseessa määräysvallattomien omistajien osuus sisältyy konsernin oman pääoman yhteismäärään.

Yhteisjärjestelyt

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteinen määräysvalta on järjestelyä koskevan määräysvallan pitämistä yhteisenä sopimukseen perustuen, ja se vallitsee vain silloin, kun merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksymistä. Määräysvalta määritetään vastaavasti kuin tytäryhtiöiden tapauksessa.

Yhteisjärjestely luokitellaan joko yhteiseksi toiminnoksi tai yhteisyritykseksi. Yhteisen toiminnon osapuolilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Yhtiö yhdistää konsernitilinpäätöksessään sille kuuluvat osuudet yhteisen toiminnon varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Yhtiön työyhteisöliittymät luokitellaan tyyppillisesti yhteisiksi toiminnoksi.

Yhteisyrityksen osapuolilla on oikeus järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhtiö yhdistelee yhteisyritykset konsernitilinpäätöksessään käyttäen pääomaosuusmenetelmää. Pääomaosuusmenetelmässä konsernin tuloslaskelmaan sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus yhteisyritysten tuloksesta. Vastaavasti taseessa esitetään osakkeiden

arvona osuus yhteisyritysten omista pääomista, mukaan lukien niiden hankinnasta aiheutuneet liikearvot. Mikäli konsernin osuus yhteisyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon ja sen ylittäviä tappio-osuuksia ei huomioida, ellei konsernilla ole velvoitteita yhteisyritykseen liittyen.

Konsernin ja yhteisyritysten välisistä liiketoimista ja käyttöomaisuuskaupoista syntyneet realisoitumattomat myyntivoitot eliminoidaan omistuosuuden suhteessa. Eliminoitu myyntivoitto tuloutetaan sen realisoituessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiö on yhteisö, jossa sijoittajalla on huomattava vaikutusvalta. Jos yhteisöllä on suoraan tai välillisesti 20 prosenttia tai enemmän äänivallasta sijoituskohteessa, yhteisöllä oletetaan olevan huomattava vaikutusvalta, jolle pystytään selkeästi osoittamaan ettei näin ole. Yhtiö yhdistelee osakkuusyhtiöt konsernitilinpäätöksissään pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Pääomaosuusmenetelmä kuvataan yllä yhteisjärjestelyt-kappaleessa.

Toimintasegmentit

Konserni muodostuu seuraavista liiketoimintasegmenteistä: Infrarakentaminen, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot.

Esitettävät toimialatiedot perustuvat sisäiseen, ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavaan segmenttiraportointiin. Lemminkäinen-konsernin ylin operatiivinen päätöksentekijä on Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtaja. Segmenttiraportoinnissa esitetään liikevaihto, poistot, liikevoitto sekä varoina käyttöomaisuus, vaihto-omaisuus ja myyntisaamiset. Luvut raportoidaan johdolle tuhannen euron tarkkuudella.

Raportoivat segmenttitiedot on laadittu samoja laadintaperiaatteita noudattaen kuin konsernitilinpäätös lukuun ottamatta lopetetuiksi toiminnoksi luokiteltuja eriä, joita ei segmenttiraportoinnissa eritellä.

Konsernin sisäiset liiketoimet hinnoitellaan markkinaehtoperiaatteen mukaisesti. Siirtohinnoittelumenetelmänä käytetään pääasiassa kustannusvoittolisämenetelmää, jossa tuotteen tai palvelun hinta määritellään lisäämällä aiheutuviin kustannuksiin tarkoituksenmukainen voittolisä.

Tilinpäätöksen esittäminen

Konserni esittää kaksi erillistä tuloslaskelmaa. Konsernin tuloslaskelma sisältää voiton tai tappion osatekijät. Konsernin laaja tuloslaskelma alkaa tilikauden tuloksesta ja siinä esitetään omistajiin liittymättömät oman pääoman

muutokset. Oman pääoman muutoslaskelmassa eritellään liiketoimet omistajien kanssa.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmät) luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Jos niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä sen sijaan, että se kertyisi niiden jatkuvasta käytöstä, ne esitetään kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Lopetettu toiminto on yhteisön osa, joka on luovutettu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Lopetettu toiminto edustaa keskeistä erillistä liiketoiminta- aluetta tai maantieteellistä toiminta- aluetta tai on osa koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä keskeisestä liiketoiminta- alueesta tai maantieteellisestä toiminta- alueesta. Myös yksinomaan myyntitarkoituksessa hankitut tytäryritykset luokitellaan lopetetuiksi toiminnoiksi. Lopetettujen toimintojen tulos esitetään sekä raportointi- että vertailukaudelta omana eränään konsernin tuloslaskelmassa.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämismuuttua. Konserniyhtiöiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut on alun perin käsitelty kunkin konserniyhtiön toimintaympäristön valuutassa. Nämä toiminnalliset valuutat vastaavat paikallisessa toimintaympäristössä pääasiallisesti käytettyjä valuuttoja. Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on muunneltu toimintavaihtua määräisiksi tapahtumapäivien kursseilla. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muunneltu tilinpäätöspäivän kurssiin. Liiketoimintaan liittyvistä liiketapahtumista aiheutuvat kurssierot on kirjattu vastaavien erien oikaisuiksi liikevoiton yläpuolelle. Rahoituksellisten tapahtumien kurssivoitot ja -tappiot on kirjattu rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Euroalueen ulkopuolisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmat on muunneltu euroiksi raportointikauden keskikursseja käyttäen. Tase-erät sekä laajan tuloslaskelman erät muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Muuntoerot, jotka syntyvät tuloslaskelman ja taseen muuntamisesta eri kursseilla, sekä euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden hankintamenojen eliminoinneista, on kirjattu omaan pääomaan,

ja ne sisältyvät muihin laajan tuloslaskelman eriin. Kun ulkomaisesta tytäryhtiöstä luovutaan, omaan pääomaan kertynyt muuntoero kirjataan tulosvaikutteisesti osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden hankinnasta syntyvät liikearvot ja kyseisten tytäryhtiöiden varojen ja velkojen oikaisu käypiin arvoihin on käsitelty kyseisten tytäryhtiöiden varoina ja velkoina ja muunneltu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssseja käyttäen.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat kirjataan kirjanpitoon selvityspäivänä. Konserni luokittelee rahoitusvarat alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, myytävissä olevat rahoitusvarat sekä lainat ja saamiset. Luokittelu tehdään sen mukaan, mihin tarkoitukseen kyseinen rahoitusvara on hankittu. Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeus sopimusperusteisiin rahavirtoihin on lakannut ja kun rahoitusvaraan liittyvät olennaiset riskit ja edut ovat siirtyneet konsernin ulkopuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin kuuluvat kaikki johdannaissojimat, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja. Tällaisia johdannaissojimat ovat konsernin valuutta-, korko- ja hyödykejohdannaiset. Johdannaiset kirjataan käypään arvoon perustuen markkinoilla noteerattuihin hintoihin ja yleisesti hyväksytyihin arvostusmalleihin. Käyvän arvon muutokset kirjataan johdannaisen käyttötarkoituksen mukaisesti joko liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin tai rahoituseriin.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään, tai joita ei ole luokiteltu mihinkään muuhun ryhmään. Konsernin myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät kiinteistö- ja asunto-osakkeita sekä muita osakkeita ja lyhytaikaisia rahamarkkinasijoituksia. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan omaan pääomaan ja esitetään muissa laajan tuloksen erissä. Mikäli käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, vara merkitään kirjanpitoon hankintamenoonsa vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Myytävissä olevista oman pääoman ehtoista instrumenteista saadut osingot ja korkoinstrumenttien korot kirjataan rahoituseriin.

Kun myytävissä oleviksi luokitellut rahoitusvarat myydään tai niistä kirjataan arvonalentuminen, omaan pääomaan kirjatut kertyneet käyvän arvon muutokset sisällytetään oman pääoman ehtoisten instrumenttien osalta tuloslaskelmaan

liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin ja muiden sijoitusten osalta rahoituseriin.

Lainat ja saamiset

Lainat ja saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia eriä, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Konsernin lainoihin ja saamisiin sisältyvät myös taseen myyntisaamiset ja muut saamiset. Lainat ja saamiset kirjataan alun perin käypään arvoon lisättyinä transaktiokuluilla ja arvostetaan jaksotettuun hankintamenoaon efektiivisen koron menetelmällä.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, pankkitilien saldoista ja likvideistä rahamarkkinasijoituksista, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään kolme kuukautta.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko objektiivista näyttöä jonkin rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Mikäli arvonalentumisesta on perusteltua näyttöä, arvioidaan rahoitusvarasta kerrytettävissä oleva rahamäärä, joka on erän käypä arvo, ja kirjataan arvonalentumistappio siltä osin kuin kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappiot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen viivästyminen yli 90 päivää ovat näyttöä rahoitusvaran mahdollisesta arvonalentumisesta.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon selvityspäivinä käypään arvoon transaktiokustannuksilla vähennettyinä. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat johdannaisinstrumentteja lukuun ottamatta arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoaon. Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat kaikki johdannaissopimukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja. Tällaisia johdannaissopimuksia ovat konsernin valuutta-, korko- ja hyödykejohdannaiset. Johdannaiset kirjataan käypään arvoon perustuen markkinoilla noteerattuihin hintoihin ja yleisesti hyväksytyihin arvostusmalleihin. Käyvän arvon muutokset kirjataan johdannaisten käyttötarkoituksen mukaisesti joko liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin tai rahoituseriin.

Rahoituslimiittien järjestelypalkkiot kirjataan ennakomaksuksi maksuvalmiuspalvelusta ja jaksotetaan kuluksi limiitin voimassaolajalle.

Konsernilla on sekä pitkä- että lyhytaikaisia rahoitusvelkoja, ja ne voivat olla korollisia tai korottomia. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niihin liittyvät veloitteet ovat lakanneet.

Vieraan pääoman menojen aktivointi

Yhtiö aktivoi ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot osaksi kyseisen omaisuuserän hankintamenoa. Ehdot täyttävä omaisuuserä on kyseessä silloin, kun sen valmiiksi saattaminen aiottuun käyttötarkoitukseen vie huomattavan pitkän valmistusajan. Ehdot täyttävä omaisuuserä voi olla kiinteää tai irtainta käyttöomaisuutta, vaihto-omaisuutta tai aineeton hyödyke.

Aktivointi aloitetaan, kun omaisuuserästä syntyy kustannuksia, joista aiheutuu vieraan pääoman menoja, ja kun toimenpiteet, joilla omaisuuserä saatetaan aiottuun käyttöön tai myyntiin, ovat käynnissä. Aktivointi keskeytetään silloin, kun tehokas tuotanto on pysähdyksissä. Aktivointi lopetetaan, kun kaikki olennaiset toimenpiteet, jotka liittyvät omaisuuserän saattamiseen aiottuun käyttöön tai myyntiin, on suoritettu loppuun.

Johdannaisinstrumentit ja suojauslaskenta

Johdannaiset kirjataan alun perin hankintahetkellä käypään arvoon taseeseen, ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena raportointipäivänä. Käyvän arvon muutoksista aiheutuviin kirjauksiin vaikuttaa se, onko johdannainen määritelty suojauslaskennan mukaiseksi suojausinstrumentiksi vai ei, ja minkä luonteista erää instrumentti suojaa.

Silloin kun konserni soveltaa suojauslaskentaa, se dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen, sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja strategian. Suojaussuhteen tehokkuus testataan suojaussuhteen alussa ja sen jälkeen säännöllisesti vähintään jokaisena raportointipäivänä. Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaisten tehokkaan osuuden arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvonmuutosrahastoon ja esitetään muissa laajan tuloksen erissä. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään tuloslaskelmaan niillä kausilla kun suojauskohde vaikuttaa tulokseen.

Kun suojausinstrumentti eräännyy tai myydään tai kun suojaus ei enää täytä suojauslaskennan kriteereitä, suojauslaskenta lopetetaan. Tällöin suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu ja kirjataan tuloslaskelmaan. Jos ennakoidun liiketoimen

ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio siirretään välittömästi tuloslaskelman rahoituseriin.

Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja luokitellaan lyhytaikaisiksi varoiksi tai veloiksi. Näiden johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan niiden käyttötarkoituksen mukaisesti joko liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin tai rahoituseriin.

Tuloutus

Yhtiö esittää liikevaihdossa tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot välillisillä veroilla ja alennuksilla vähennettynä. Mikäli myyntitransaktio sisältää sekä ehdottomia että ehdollisia vastikkeita, tarkastelee yhtiö kummankin vastike-elementin tulouttamiskriteerien täyttymistä erikseen.

Rakennusprojektien tuloutus

Osatuloutus

Rakennusprojektit tuloutetaan osatuloutusperiaatteella valmistusasteen mukaisesti, jos hanke täyttää pitkäaikaishankkeen määritelmän ja sen lopputulos on luotettavasti arvioitavissa. Pitkäaikaishankkeet ovat erityisesti neuvoteltuja sopimuksia, joiden mukaan valmistetaan tietty omaisuuserä tai ryhmä omaisuuseriä. Lisäksi kiinteistörakennushankkeissa ostajan tulee pystyä vaikuttamaan hankkeen pääasiallisiin rakenteellisiin tai toiminnallisiin ominaisuuksiin ennen rakentamisen aloittamista tai sen aikana, jotta kiinteistörakennushanke voidaan osatulouttaa valmistusasteen mukaisesti. Jos pitkäaikaishankkeen lopputulos ei ole luotettavasti arvioitavissa, siitä kirjataan tuottoja vain siihen määrään asti kuin toteutuneita menoja vastaava määrä on todennäköisesti kerrytettävissä, ja menot kirjataan kuluksi sen tilikauden aikana, jolloin ne syntyvät.

Projektien valmistusaste on laskettu toteutuneiden kustannusten suhteena arvioituihin kokonaiskustannuksiin. Mikäli on todennäköistä, että tilauskantaan sisältyvän projektin valmiiksi saamiseen tarvittavat kokonaiskustannukset ylittävät hankkeesta saatavat kokonaistulot, odotettavissa oleva ennakoitu tappio kirjataan välittömästi kokonaan kuluksi.

Kun syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat suuremmat kuin projektin edistymiseen perustuva laskutus, esitetään erotus taseen myyntisaamiset ja muut saamiset -erässä kohdassa projektitulosaamiset. Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat pienemmät kuin projektin edistymiseen perustuva laskutus, esitetään erotus taseen ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat -erän kohdissa saadut ennakot sekä projektikuluvelat.

Talonrakentamisen liikekohteiden vuokravastuuvuorituksen määrää ja todennäköisyyttä arvioidaan projektin edetessä. Varaus kirjataan, kun kohteella on ostaja ja johdon arvion mukaan on todennäköistä, että vuokravuoroitetta jää yhtiön täytettäväksi.

Osatuloutettavia rakennusprojekteja on kaikilla konsernin toimialoilla.

Luovutuksen mukainen tuloutus

Kiinteistörakentamiskohteet, joissa tilaajalla ei ole sopimukseen perustuvaa oikeutta vaikuttaa kohteen keskeisiin rakenteellisiin elementteihin, tuloutetaan kohteen valmistuttua luovutuksen mukaisesti valmistajien myynnin tuloutusperiaatteita noudattaen. Luovutuksen mukaisesti tuloutettavat rakennusprojektit ovat pääosin talonrakentamisen ja Venäjän toiminnot -toimialojen omaperusteisia asunto- ja liikekiinteistökohteita.

Palveluiden tuloutus

Palveluista saatavien tuottojen kirjaaminen tapahtuu tilinpäätöspäivän valmistusasteen perusteella, ja niihin sovelletaan samoja tuloutusperiaatteita kuin osatuloutettavien rakennusprojektien kirjaamiseen. Palveluliiketoimintaa on kaikilla konsernin toimialoilla.

Valmisteiden myynnin tuloutus

Yhtiö tulouttaa valmisteiden myynnin sillä hetkellä, kun tuotteen omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut siirtyvät ostajalle eikä yhtiöllä ole enää valvonta- eikä määräysvaltaa tuotteeseen. Pääsääntöisesti tämä tarkoittaa hetkeä, jolloin tuote on luovutettu sovittujen toimitusehtojen mukaisesti asiakkaalle. Liikevaihdossa esitetään saadut tuotot käypään arvoon arvostettuina oikaistuna välillisillä veroilla, myönnettyillä alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kurssierolla. Valmisteiden myyntiä on lähinnä infrarakentamisen toimialalla.

Elinkaarihankkeiden tuloutus

Elinkaarihankkeissa operaattori, eli palvelun tuottaja, rakentaa palvelujen tuottamisessa käytettävän infrastruktuurin tai parantaa sitä sekä ylläpitää kyseistä infrastruktuuria. Rakentamis- ja parantamispalvelusta sekä ylläpitovaiheesta saamansa tuotot yhtiö tulouttaa osatuloutusperiaatteella.

Korkojen ja osinkojen tuloutus

Korkotuotot kirjataan ajan kulumisen perusteella efektiivisen koron menetelmällä. Osingot tuloutetaan, kun oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Pitkäaikaiset varat

Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet on arvostettu taseessa poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Aineelliset hyödykkeet poistetaan tasapoistoin taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, jonka vuoksi niistä ei tehdä poistoja. Aineellisten hyödykkeiden arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

- Rakennukset ja rakennelmat 10–40 vuotta
- Koneet ja kalusto 3–10 vuotta
- Kiviainesalueet poistetaan käytön mukaan (substanssipoisto)
- Muut aineelliset hyödykkeet 10 vuotta

Hyödykkeestä kirjataan poistoja siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Poistoja kirjataan käyttöönottohetkestä alkaen niiden taloudellisen vaikutusajan loppuun asti. Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia. Kun poistosuunnitelman mukaiset poistot on tehty kokonaan, hyödykkeen jäännösarvo on nolla. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi.

Normaalit kunnossapito- ja korjauskustannukset kirjataan kuluksi niiden syntymishetkellä. Merkittävät parannus- tai lisäinvestoinnit aktivoidaan ja poistetaan päähyödykkeen jäljellä olevana taloudellisena vaikutusajana, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu yhtiön hyväksi. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja tappiot liiketoiminnan muissa kuluissa. Konserni kirjaa aineellisten hyödykkeiden hankintojen korkomenot kuluksi, ellei kyseessä ole vieraan pääoman aktivoinnin ehdot täyttävä hanke, jolloin ne aktivoidaan hankintamenuksi.

Aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen, kun sen hankintamenu on määriteltävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että hyödykkeestä aiheutuva taloudellinen hyöty koituu yhtiön hyväksi. Taseessa aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Aineettomasta hyödykkeestä kirjataan poistoja siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi ja poistojen kirjaaminen jatkuu hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan loppuun asti. Kun poistosuunnitelman mukaiset poistot on tehty, hyödykkeen jäännösarvo on nolla. Omaisuuserien jäännösarvot sekä taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan

jokaisen tilikauden lopussa ja tarvittaessa ne oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenusta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun tytäryhtiön yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yrityshankinnalle.

Liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan se testataan säännöllisesti arvonalentumisen varalta. Liikearvot on arvonalentumistestauksessa kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvo kirjataan tilinpäätökseen alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella, joka merkitään tuloslaskelmaan kuluksi.

Muut aineettomat oikeudet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin kuuluvat ATK-ohjelmien käyttöoikeusmaksut sekä muun muassa patentit ja lisenssit sekä näihin kohdistuvat ennakkomaksut. Muut aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenuon ja poistetaan niiden taloudellisena vaikutusajana. Aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

- ATK-ohjelmistojen käyttöoikeusmaksut 5 vuotta
- Muut aineettomat oikeudet 5–10 vuotta

Muut pitkävaikutteiset menot

Aineettomiin hyödykkeisiin lasketaan muut pitkävaikutteiset menot, jotka eivät kohdistu aineellisiin hyödykkeisiin, ja joiden vaikutusaika on pidempi kuin vuosi. Muista pitkävaikutteisista menoista saadaan niiden taloudellisena vaikutusajana vastaista taloudellista hyötyä, joka voi syntyä tuottojen tai kustannussäästöjen kautta.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimustoiminnasta johtuvat menot kirjataan kuluksi sen tilikauden aikana, jolloin ne syntyvät. Kehittämismenot merkitään taseeseen, kun aineettoman hyödykkeen:

- tutkimus- ja kehittämissivaiheet ovat erotettavissa toisistaan;
- valmiiksi saattaminen on teknisesti toteutettavissa niin, että hyödyke on käytettävissä tai myytävissä;
- valmiiksi saattaminen on varmaa ja sitä käytetään tai se myydään;
- vastainen tuotto pystytään osoittamaan ja yhtiöllä on sen hyödyntämiseen tarvittavat voimavarat ja

- kehittämisestä aiheutuneet menot ovat luotettavasti määritettävissä.

Mikäli kehittämismenot eivät täytä kaikkia edellä mainittuja ehtoja, kirjataan ne kuluksi toteumakaudella.

Saadut avustukset

Valtiolta tai muulta julkiselta taholta saadut avustukset tuloutetaan tuloslaskelmaan samaan aikaan kulujen kirjauksen kanssa. Investointiavustukset vähennetään asianomaisen käyttöomaisuushyödykkeen arvosta.

Arvon alentumiset

Omaisuserien tasearvoja arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisten arvonalentumisten selvittämiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan omaisuserän kerrytettävissä oleva rahamäärä. Omaisuserän kerrytettävissä oleva rahamäärä on joko käypä arvo, josta on vähennetty luovutuksesta aiheutuvat menot, tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa diskonttokoroilla, jotka kuvastavat rahan aika-arvoa ja omaisuserään liittyviä erityisriskejä. Diskonttaustekijänä käytetään oman ja vieraan pääoman painotettua keskimääräistä kustannusta (WACC, Weighted Average Cost of Capital), jossa huomioidaan riskitön korkotaso, epälikvidisyyspremio, markkinoiden tuotto-odotus, toimialakohtainen beta-arvo, maariski ja vieraan pääoman korkotaso korkomarginaali huomioiden. Näitä tekijöitä painotetaan diskonttokoron määrittelyssä toimialan keskimääräisen tavoitepääomarakenteen mukaan. Mikäli kerrytettäviä vastaisia rahavirtoja ei kyetä laskemaan yksittäisen omaisuserän osalta, määritetään kerrytettävissä oleva rahamäärä sille rahavirtaa tuottavalle yksikölle, johon kyseinen omaisuserä kuuluu. Arvonlennus kirjataan, jos tasearvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvon alentuminen kirjataan tuloslaskelmaan.

Liikearvot testataan arvonalentumisten varalta kerran vuodessa ja aina, kun siihen päätellään olevan tarvetta. Liikearvot kohdistetaan johdonmukaisella tavalla rahavirtaa tuottaville yksiköille. Rahavirtaa tuottavan yksikön liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu arvonalennustesteissä käyttöarvolaskelmiin, joissa käytettyjen ennustettujen rahavirtojen perustana ovat yhtiön johdon vahvistamat tietyn aikajakson kattavat tulossuunnitelmat sekä muut perusteltavissa olevat arviot toimialan ja rahavirtaa tuottavan yksikön tulevaisuudennäkymistä.

Muista omaisuseristä kuin liikearvosta kirjatut arvonalentumistappiot peruutetaan, jos on tapahtunut muutos arvioissa, joita on käytetty määritettäessä

omaisuuseristä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Peruutus tapahtuu korkeintaan siihen määrään asti, joka omaisuserälle olisi määrätty kirjanpitoarvoksi poistoilla vähennettynä, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota.

Vuokrasopimukset, joissa konserni on vuokralleottajana

Vuokrasopimukset, jotka koskevat aineellisia hyödykkeitä ja joissa konsernille siirtyy olennainen osa omistukselle ominaisista eduista ja riskeistä, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimukset esitetään varoina käyttöomaisuudessa määrässä, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamisajankohtana, tai sitä alempana vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaava velka esitetään pitkäaikaisissa ja lyhytaikaisissa lainoissa.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokratuista omaisuseristä tehdään poistot kyseisen hyödykeryhmän taloudellisen vaikutusaikana tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Mahdolliset arvonalentumistappiot kirjataan kyseisen omaisuserän vähennykseksi. Vuotuiset leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-ajan siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokranantajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten mukaiset maksut käsitellään vuokrakuluina ja ne jaksotetaan kuluksi vuokra-ajalle. Mikäli vuokrasopimuksesta ei odoteta saatavan vastaista hyötyä, kirjataan sopimuksen mukaisten vähimmäisvuokrien määrä välittömästi kuluksi.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuden hankintamenoon sisällytetään kaikki ostomenot, valmistusmenot ja muut menot, jotka ovat aiheutuneet vaihto-omaisuuden saattamisesta tilinpäätöshetken sijaintipaikkaan ja tilaan. Hankintamenoon ei kohdisteta myynnin kustannuksia. Rahoituksen kustannuksia kohdistetaan hankintamenoon vain, jos kyseessä on hanke, joka täyttää vieraan pääoman menojen aktivoimisen ehdot. Aineiden ja tarvikkeiden arvo on määritetty FIFO-menetelmää (first-in, first-out) käyttäen. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot. Vaihto-omaisuuserien kirjanpitoarvoa ei alenneta niiden hankintamenoa pienemmäksi, jos valmiit tuotteet joihin ne tulevat sisällymään

odotetaan myytävän vaihto-omaisuuserien hankinta-menoja vastaavaan tai sen ylittävään hintaan.

Perustajaurakointikohteiden käsittely

Perustajaurakointikohteisiin sitoutuneet menot aktivoidaan vaihto-omaisuuteen. Rakenteilla oleviin kiinteistöihin liittyvät velat ja ennakkomaksut sisältyvät lyhytaikaisiin velkoihin. Keskeneräisten asuntokohteiden myymätöntä osaa vastaava osa nostetuista lainoista sekä valmiisiin myymättömiin huoneistoihin kohdistuvat lainaosuudet esitetään lyhytaikaisissa korollisissa veloissa.

Työsuhde-etuudet

Eläkevelvoitteet

Lemminkäisen konserniyhtiöiden eläkejärjestelyt ovat pääsääntöisesti maksupohjaisia järjestelyjä.

Maksupohjaisten eläkejärjestelyiden maksut suoritetaan eläkevakuutusyhtiöille, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuvelvoitteita. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, jolle ne kohdistuvat. Muut kuin maksupohjaiset eläkejärjestelyt ovat etuusperusteisia eläkejärjestelyjä. Yhtiöllä on etuusperusteisia eläkejärjestelyjä Norjassa ja Suomessa. Siltä osin kuin etuusperusteisista eläkejärjestelystä aiheutuu eläkevelvoite, siitä on kirjattu eläkevastuuvelka. Jos etuusperusteisista eläkejärjestelystä aiheutuu saaminen, se kirjataan taseen siirtosaamiisiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkekustannukset määritetään käyttäen ennakoitua etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkevelvoitteen määrä on laskettu vähentämällä tulevien eläkevelvoitteiden nykyarvosta eläkejärjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Etuusperusteinen eläkekulu koostuu työsuorituksen perustuvasta menosta ja se kirjataan henkilöstökuluihin henkilöiden työssäoloajalle. Etuusperusteisten eläkejärjestelyiden nettokorot kirjataan rahoituseriin. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan laajan tuloslaskelman kautta eläkevelvoitteen tai -saamisen muutokseksi.

Suomalaisten konserniyhtiöiden eläkevelvoite määritetään laskemalla arvioitujen rahavirtojen nykyarvo käyttäen diskonttauskorkona euroalueen yritysten liikkeelle laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen korkoa. Norjassa tällaisille joukkovelkakirjalainoille ei ole syviä markkinoita, joten diskonttauskorkona käytetään Norjan valtion joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoja. Määrittämisessä käytetyt joukkovelkakirjalainat ovat saman valuutan määräisiä kuin maksettavat etuudet. Valittu diskonttauskorko kuvastaa etuuskien arvioitua keskimääräistä maksuhetkeä.

Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon määrittämiseen käytetään ensisijaisesti markkinahintaa. Mikäli markkinahintaa ei ole käytettävissä, arvioidaan käypä arvo diskonttaamalla vastaiset odotettavissa olevat rahavirrat käyttäen samaa diskonttauskorkoa kuin eläkevelvoitteen määrittelyssä.

Palkitsemisjärjestelmät

Konsernilla on käytössä osakepohjainen palkitsemisjärjestelmä. Osakepalkkiot arvostetaan niiden myöntämispäivän mukaiseen Lemminkäisen osakkeen käypään arvoon, ja ne jaksotetaan kuluksi ansainta- ja sitouttamiskausille. Lisäosakkeet jaksotetaan kuluksi niihin liittyvälle sitouttamiskaudelle. Johdon muu palkitseminen kirjataan tuloslaskelmaan henkilöstökuluksi sinä ajankohtana, jolloin kulut ovat muodostuneet.

Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisempaan tapahtumaan perustuva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että vastuusta vapautuminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja vastuun määrä pystytään arvioimaan luotettavasti. Varauksia ei ole diskontattu niiden diskonttovaikutuksen vähäisen merkityksen vuoksi.

Takuuvaraus käsittää rakennusprojektin valmistumisen jälkeiset takuovelvoitteen alaiset korjauskulut.

Takuuvaraukset lasketaan takuukulujen aikaisempina tilikausina toteutuneen tason perusteella ja kirjataan, kun projekti tuloutetaan tuloslaskelmaan. Mikäli konserni saa hyvityksen kuluista joihin on varauduttu, sopimuksen perusteella alirakoitsijalta tai materiaalin toimittajalta, kirjataan tulevasta korvauksesta saaminen, kun se on käytännöllisesti katsoen varma.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat sopimuksen edellyttämät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt. Tappiollisista sopimuksista tehdyt varaukset eivät sisällä rakennusprojektien tappiovarauksia.

Maisemointivaraus kirjataan maa-ainesten käytön mukaisesti niistä kohteista, joissa sopimukseen sisältyy maisemointivelvoite.

Asunto- ja liikekohteiden rakentamiseen liittyvä 10-vuotivastuuvaraus määritetään kokonaisuutena kaikista 10-vuotivastuuta sisältävistä hankkeista. Tällöin yksittäiseen hankkeeseen liittyvä vastaisen taloudellisen menetyksen todennäköisyys voi olla pieni, vaikka kokonaisuuden katsotaan aiheuttavan taloudellisten voimavarojen siirtymistä pois yhtiöstä.

Vuokravastuuvaikeus syntyy, kun yhtiöllä on sopimukseen perustuva velvoite hankkia rakennettavan liikekiinteistökohteen toistaiseksi vuokraamattomiin tiloihin vuokralaisia. Vuokravastuuvaikeuden määrää ja todennäköisyyttä arvioidaan projektin edetessä. Varaus kirjataan, kun kohteella on ostaja ja johdon arvion mukaan on todennäköistä, että vuokravaikeuksia jää yhtiön täytettäväksi.

Oikeudenkäynneistä yhtiö kirjaa varauksen mikäli se arvio taloudellisten voimavarojen siirtymisen pois yhtiöstä olevan todennäköistä ja velvoitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvaikeuden täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollisesta velasta ei kirjata varauksia ja se esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Ehdolliset varat johtuvat suunnittelemattomista tai muista odottamattomista tapahtumista, joiden perusteella tulee mahdolliseksi, että yhtiön hyväksi koituu taloudellista hyötyä. Ehdollista varaa ei merkitä tilinpäätökseen, vaan se esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tuloverot

Tuloslaskelman tuloveroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden verotettavan tuloksen perusteella lasketut suoriteperusteiset verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisen veroveljan ja -saamisen muutokset. Suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvä vero vaikutus kirjataan vastaavasti osaksi omaa pääomaa.

Laskennallinen vero lasketaan kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välisistä väliaikaisista eroista käyttäen joko tilinpäätöshetkellä voimassa olevaa verokantaa tai myöhemmin voimaantulevaa, mutta tiedossa olevaa vahvistettua verokantaa. Laskennallista verovelkaa ei kirjata, kun kyseessä on alun perin kirjanpitoon merkittävä omaisuusero tai velka, joka ei ole syntynyt liiketoimintojen yhdistämisestä, eikä sen kirjaaminen vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoiminnan toteutumisajankohtana. Laskennallinen verosaaminen kirjataan vain siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Merkittävimmät jaksotuserot syntyvät verotuksessa nopeutetuista poistoista, rakennusprojektien tulotuskäytännöstä, käyttöomaisuuden sisäisistä myyntivoitoista, rahoitusleasingjärjestelyistä,

varauksista, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista, yrityshankintojen yhteydessä tapahtuneista käypiin arvoihin arvostamisesta ja eläkevelvoitteista.

Verotuksessa vähennyskelpoiset tappiot on otettu huomioon verosaamisena siinä määrin kuin yhtiö pystyy niitä todennäköisesti hyödyntämään lähitulevaisuudessa. Verotuksessa vähennyskeltottomasta liikearvosta ei kirjata laskennallista veroa. Tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjataan laskennallinen verovelka vain silloin, jos veronmaksun voidaan katsoa realisoituvan ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Osingonjako

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottama osingonmaksu kirjataan jakokelpoisen oman pääoman vähennykseksi vasta yhtiökokouksen hyväksynnän jälkeen.

Oman pääoman ehtoinen laina

Omistajille kuuluvan pääoman jälkeen omaan pääomaan kirjataan oman pääoman ehtoiset joukkovelkakirjalainat. Velkakirjan haltijalla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia eikä se laimenna yhtiön osakkeenomistajien omistusta. Yhtiöllä ei ole lainan pääomaan tai korkoihin liittyvää takaisinmaksuvaikeutta. Oman pääoman ehtoiset joukkovelkakirjalainat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon transaktiokustannuksilla vähennettynä. Myöhemmin laina arvostetaan hankintamenuon. Jos oman pääoman ehtoisten lainojen maksetaan korkoa, ne kirjataan suoraan kertyneistä voittovaroista.

Omat osakkeet

Mikäli konsernin emoyhtiö tai sen tytäryhtiöt hankkivat emoyhtiön omia osakkeita, vähennetään yhtiön omaa pääomaa määrällä, joka muodostuu maksetusta vastikkeesta lisätyn transaktiomenoilla, kunnes omat osakkeet mitätöidään. Jos ostetut omat osakkeet myydään edelleen tai lasketaan uudelleen liikkeelle, saatu vastike merkitään omaan pääomaan. Yhtiön omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien ostosta, myynnistä, liikkeeseenlaskusta tai mitätöinnistä ei kirjata voittoa tai tappiota.

Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto vähennettynä suoriteperusteisesti lasketuilla ja vero vaikutuksella oikaistuilla oman pääoman ehtoisten joukkovelkakirjalainan koroilla kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Ulkona olevien osakkeiden painotettuun keskiarvoon ei sisällytetä yhtiön hallussaan pitämiä omia osakkeita, eikä sellaisia ulkona olevia kantaosakkeita, jotka tiettyjen ehtojen

täyttyessä palautuvat yhtiön haltuun.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten kantaosakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus.

Johdon harkinta ja arviot

Harkinnan ja arvioiden käyttö

Tilinpäätöstä laadittaessa johto on joutunut tekemään tulevaisuuteen kohdistuvia kirjanpidollisia arvioita ja oletuksia sekä tekemään harkintaan perustuvia päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Nämä arviot ja päätökset vaikuttavat raportointikaudella kirjattavien varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen määriin sekä esitettyihin ehdollisiin eriin. Arviot ja oletukset perustuvat historialliseen kokemukseen ja muihin perusteltavissa oleviin oletuksiin, joiden katsotaan olevan järkeviä tilinpäätöksen laatimishetkellä. On mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista. Alla on esitetty tietoa keskeisistä johdon harkintaa ja arvioita vaativista tilinpäätöksen osa-alueista.

Tytäryhtiöt

Johto käyttää harkintaa arvioidessaan täyttääkö sijoituskohde tytäryhtiön määritelmän. Sijoituskohteen katsotaan olevan tytäryhtiö, kun emoyhtiöllä on siihen määräysvalta. Määräysvallan kriteerit täyttyvät, kun emoyhtiöllä on sijoituskohdetta koskeva valta; se altistuu sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon; sekä se pystyy käyttämään sijoituskohdetta koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saamansa tuoton määrään.

Yhteisjärjestelyt

Johto käyttää harkintaa arvioidessaan täyttääkö sijoituskohde yhteisjärjestelyn määritelmän. Sijoituskohteen katsotaan olevan yhteisjärjestely, kun järjestelyn osapuolet käyttävät järjestelyssä yhteistä määräysvaltaa.

Johto käyttää harkintaa luokitellessaan yhteisjärjestelyjä joko yhteisiksi toimintoiksi tai yhteisyrityksiksi. Yhteisen toiminnon osapuolilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Yhtiö yhdistelee konsernitilinpäätöksessään sille kuuluvat osuudet yhteisen toiminnon varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Yhteisyrityksen osapuolilla on oikeus järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhtiö yhdistelee yhteisyritykset konsernitilinpäätöksessään käyttäen pääomaosuusmenetelmää.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden taloudelliset vaikutusajat

Johto tekee arvioita määritellessään ja tarkistaessaan tuotantohyödykkeiden taloudellisia vaikutusaikoja ja poistomenetelmiä. Taloudellista vaikutusaikaa määritettäessä huomioidaan tuotannollisen hyödykkeen käyttötarkoitus, hyödykkeen käytöstä johtuva kuluminen, korjaus- ja huoltotöiden vaikutukset, hyödykkeen teknisen käytettävyyden aika, sekä mahdollisista vuokra- ja muista sopimuksista aiheutuvat rajoitteet, velvoitteet ja jäännösarvo.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus hyödykkeiden arvoa tarkastellaan vertaamalla hankintamenoa tavanomaisessa toiminnassa kerytettävissä oleviin rahamääriin eli niin sanottuun nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on yhtiön tekemä arvio, joka perustuu luotettavimpaan saatavilla olevaan tietoon. Arvon alentumista ei kirjata, mikäli valmiit tuotteet joihin arvioidaan vaihto-omaisuushyödykkeet tulevat sisällyttämään arvioidaan myytävän arvioidavan hyödykkeen hankintamenoa vastaavaan tai ylittävään hintaan.

Vieraan pääoman korkomenojen aktivointi

Johto käyttää harkintaa arvioidessaan täyttääkö hanke vieraan pääoman korkomenojen aktivoinnin kriteerit.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarojen arvonalentumista tarkasteltaessa käytetään arviota ja harkintaa. Arvio tehdään konsernin luottoriskipolitiikan mukaisesti perustuen aikaisemmin toteutuneisiin luottotappioihin, yhtiön kokemukseen ja selvityksiin.

Vuokrasopimukset, joissa konserni on vuokralle ottajana

Johto on joutunut käyttämään harkintaa luokitellessaan vuokrasopimukset rahoitusleasingsopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin. Vuokrasopimusten luokittelu tehdään rahoitusleasingsopimusten määrittelyssä käytettyjen ja yleisesti hyväksytyjen normien mukaan, ja se perustuu sopimuksen tosiasialliseen sisältöön.

Rahoitusleasingsopimuksen määritelmän mukaan sopimuksella siirretään hyödykkeen taloudelliset tuotot ja riskit olennaisilta osin hyödykkeen käyttäjälle. Tarkastelu tehdään aina sopimuksen alkamisajankohdalla. Sopimusehtojen muuttamisesta voidaan sopia vuokralle antajan kanssa, jolloin sopimus voidaan joutua luokittelemaan uudelleen. Arvioissa mahdollisesti tapahtunut muutos, esimerkiksi vähimmäisvuokrien nykyarvon suhteellinen muutos käypään arvoon verrattuna, ei johda uudelleenluokitteluun.

Rakennusprojektien osatuloutus

Rakennusprojektit tuloutetaan osatuloutusperiaatteella valmistusasteen mukaisesti.

jos hanke täyttää pitkäaikaishankkeen ominaisuudet ja sen lopputulos on luotettavasti arvioitavissa. Hankkeen toteutuneisiin kustannuksiin sisältyvät vain ne menot, jotka vastaavat suoritettua työtä. Hankkeen valmiiksi saattamisesta syntyvien kokonaiskustannusten luotettava määrittäminen edellyttää johdon arviota. Kaikki hankkeen kustannukset ovat yksilöityjä ja mahdollisimman luotettavasti määriteltyjä, jotta niiden vertaaminen aiempiin arvioihin on mahdollista. Mikäli johdon arvion mukaan rakennushanke on tappiollinen eli kokonaismenot ylittävät kokonaistulot, tappio kirjataan kuluksi välittömästi. Mikäli johto ei kykene arvioimaan kokonaistulosta luotettavasti, rakennushankkeesta kirjataan tuottoja vain siihen määrään asti kuin toteutuneita menoja vastaava määrä on todennäköisesti kerrytettävissä ja menot kirjataan kuluksi sen tilikauden aikana, jolloin ne syntyvät.

Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen

Johto arvioi käytettävissä olevan tiedon perusteella, onko todennäköistä, että olemassa olevan veloitteen täyttäminen aiheuttaa taloudellista hyötyä ilmentävien voimavarojen siirtymisen pois yhtiöstä. Jos edellä mainittu ehto täyttyy ja jos veloitteen toteutumisasajankohta ja lopullinen määrä on luotettavasti arvioitavissa, veloite kirjataan tilinpäätökseen varauksena.

Hankintameno kohdistaminen

Hankitun tytäryhtiön osakkeiden hankintameno kohdistetaan yksilöitävissä oleville varoille ja veloille niiden käyvän arvon perusteella. Käyvän arvon määrittämisessä johto käyttää omaan kokemukseensa perustuvien arvioiden lisäksi tarvittaessa apunaan kyseessä olevien tase-erien erityisasiantuntijoita. Johdon käsityksen mukaan tehdyt arviot ja oletukset ovat riittävän tarkkoja tase-eriin liittyvien rahavirtojen oikeellisuuden takaamiseksi.

Työsuhde-etuudet

Työsuhde-etuuksiin liittyvien veloitteiden laskennassa käytettäviä johdon arvioita edellyttäviä tekijöitä kytkeytyy muun muassa tilikauden eläkekulun ja etuus pohjaisten eläkeveloitteiden laskennassa käytetyn diskonttauskoron määrittämiseen, palkkatason tulevan kehityksen ennustamiseen, eläkkeiden korotusoletukseen, oletuksiin henkilöstön palvelusaikojen pituuksista ja inflaatiokorjaukseen.

Osakepalkkiojärjestelmän tilinpäätöshetken toteumaolettama perustuu johdon arvioon ansaintakriteerien täyttymisestä. Hallituksen HR-valiokunta päättää osakkeiden antamisesta järjestelmän piirissä oleville henkilöille.

Arvon alentumisen testaaminen

Omaisuserien kirjanpitoarvo tarkistetaan arvonalentumisten varalta testeillä, jotka tehdään aina silloin,

kun voidaan päätellä siihen olevan tarvetta. Lisäksi liikearvot testataan arvonalentumisten varalta vuosittain. Liikearvot kohdistetaan johdonmukaisella tavalla rahavirtaa tuottaville yksiköille. Rahavirtaa tuottavan yksikön liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu arvonalennustesteissä käyttöarvolaskelmiin, joissa käytettyjen ennustettujen rahavirtojen perustana ovat yhtiön johdon vahvistamat tietyn aikajakson kattavat tulossuunnitelmat sekä muut perusteltavissa olevat arviot toimialan ja rahavirtaa tuottavan yksikön tulevaisuudennäkymistä. Arvon alentumisen testauksiin liittyen johto joutuu arvioimaan, onko omaisuserän markkina-arvo pienentynyt tilikauden aikana, onko toimintaympäristössä tapahtunut merkittäviä haitallisia muutoksia, joudutaanko käyttöarvolaskelmissa sovellettavaa diskonttokorkokantaa muuttamaan, tai onko omaisuserän nettovarallisuuden kirjanpitoarvo korkeampi kuin sen markkina-arvo. Näiden ja muiden mahdollisten yhtiön sisä- ja ulkopuolisten indikaattorien pohjalta johto arvioi, onko tarvetta suorittaa omaisuserille ylimääräisiä arvonalennustestauksia vuotuisten testien välillä. Liikearvon alentumistestaukseen liittyvistä arvioista ja oletuksista kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen liitetietiedoissa.

Verot

Johdon arvio kohdistuu laskennallisten verosaamisten kirjaamisperusteisiin. Yleisin vähennyskelpoinen väliaikainen ero verotuksen ja kirjanpidon välillä on verotuksellinen tappio. Johto joutuu arvioimaan, kertykö tulevaisuudessa riittävästi verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömiä verotustappioita voidaan käyttää. Laskennallinen verosaaminen kirjataan tappioista vain siihen määrään asti kuin tulevana tilikausina odotetaan syntyvän tuloja, joita vastaan yhtiö kykenee vähentämään verotustappionsa.

Uudet standardit ja tulkinnat

Vuonna 2014 yhtiön soveltamat uudet standardit ja tulkinnat

IFRS 10 konsernitilinpäätös -standardi muutti kriteereitä, joiden mukaan sijoituskohde luokitellaan tytäryhtiöksi. Sijoituskohteen katsotaan olevan tytäryhtiö, kun emoyhtiöllä on siihen määräysvalta. Määräysvallan kriteerit täyttyvät, kun emoyhtiöllä on sijoituskohdetta koskeva valta; se altistuu sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon; sekä se pystyy käyttämään sijoituskohdetta koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saamansa tuoton määrään. Standardin käyttöönotolla ei ollut vaikutusta konsernitilinpäätöksen lukuihin, mutta se muutti konsernin laadintaperiaatteita yllä kuvatulla tavalla.

IFRS 11 yhteisjärjestelyt -standardi määrittelee kahden tai useamman osapuolen yhteisessä määräysvallassa olevien järjestelyiden käsittelytapaa. Yhteisjärjestely on standardin mukaan joko yhteinen toiminto tai yhteisyritys. Yhteisen

toiminnon osapuolilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Tällöin tilinpäätökseen yhdistellään yhtiölle kuuluvat osuudet yhteisen toiminnon varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Yhteisyrityksen osapuolilla on oikeus järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhteisyritykset yhdistellään tilinpäätökseen käyttäen pääomaosuusmenetelmää. Standardin käyttöönotolla ei ollut vaikutusta konsernitilinpäätöksen lukuihin, mutta se muutti konsernin laadintaperiaatteita yllä kuvatulla tavalla.

Millään muulla 1.1.2014 alkaneella tilikaudella yhtiön käyttöönottamalla IFRS-standardilla tai IFRIC-tulkinnalla ei ole olennaista vaikutusta yhtiön konsernitilinpäätökseen.

Myöhemmin voimaan tulevat yhtiön soveltamat uudet standardit ja tulkinnat

Useat uudet standardit, standardien muutokset ja tulkinnat tulevat voimaan vasta 1.1.2014 alkaneen tilikauden jälkeen, eikä niitä ole sovellettu tätä konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Niistä vain seuraavalla saattaa olla olennainen vaikutus konsernitilinpäätökseen:

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardi julkaistiin vuoden 2014 toukokuussa ja se tulee voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavalla tilikaudella. Standardin voimaantulo EU-alueella vaatii EU:n hyväksynnän. Standardi määrittää miten ja milloin tuotot sopimuksista asiakkaiden kanssa tulee kirjata. Yhtiö selvittää standardin vaikutuksia yhtiön konsernitilinpäätökseen.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi julkaistiin vuoden 2014 heinäkuussa ja se tulee voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavalla tilikaudella. Standardin voimaantulo EU-alueella vaatii EU:n hyväksynnän. Standardi vaikuttaa muun muassa rahoitusinstrumenttien luottotappioiden kirjaamiseen. Luottotappiot kirjataan standardin mukaan odotettuihin tappioihin perustuen, mikä aikaistaa luottotappiokirjauksia. Lisäksi standardi vaikuttaa rahoitusvarojen ja -velkojen luokitteluun ja arvostamiseen, mutta tällä ei ole olennaista vaikutusta yhtiön konsernitilinpäätökseen.

Millään muulla julkaistulla, muttei vielä voimassa olevalla IFRS-standardilla tai IFRIC-tulkinnalla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS)

- 1 Aikaisempia tilikausia koskevat muutokset
- 2 Toimintasegmentit
- 3 Tietoja markkina-alueittain
- 4 Hankitut liiketoiminnot
- 5 Toiminnan kausiluonteisuus
- 6 Tietoja rakennushankkeista
- 7 Liiketoiminnan muut tuotot
- 8 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut ja henkilöstömäärä
- 9 Poistot ja arvonalentumiset
- 10 Liiketoiminnan muut kulut
- 11 Sijoitukset
- 12 Rahoitustuotot ja -kulut
- 13 Verot
- 14 Lopetetut liiketoiminnot
- 15 Osakekohtainen tulos
- 16 Muut laajan tuloksen erät
- 17 Maksetut ja ehdotetut osingot
- 18 Aineelliset hyödykkeet
- 19 Aineettomat hyödykkeet
- 20 Pitkäaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat
- 21 Pitkäaikaiset saamiset
- 22 Vaihto-omaisuus
- 23 Lyhytaikaiset saamiset
- 24 Lyhytaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat
- 25 Rahavarat
- 26 Rahoitusinstrumentit arvostusryhmittäin
- 27 Oma pääoma
- 28 Korolliset velat
- 29 Eläkevelvoitteet
- 30 Osakeperusteiset maksut
- 31 Varaukset
- 32 Ostovelat ja muut velat
- 33 Rahoitusriskien hallinta
- 34 Johdannaisinstrumentit
- 35 Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut
- 36 Muut vuokrasitoumukset
- 37 Vakuudet ja vastuusitoumukset
- 38 Ehdolliset velat
- 39 Lähipiiritapahtumat

1 Aikaisempia tilikausia koskevat muutokset

Rahavirtalaskelmaan tehty oikaisu

Yhtiö on oikaisut rahavirtalaskelmassa esitettyjä liiketoiminnan rahavirtaa edeltäviä lukuja. Oikaisulla ei ole vaikutusta tuloslaskelmaan eikä taseeseen. Se ei myöskään vaikuta liiketoiminnan, investointien eikä rahoituksen rahavirtoihin.

Oikaisujen vaikutus vertailukauden lukuihin esitetään alla olevassa taulukossa.

1.1.–31.12.2013 1000 euroa	Rahavirta ennen oikaisua	Oikaisu	Oikaistu rahavirta
Muut oikaisut	-10 042	5 285	-4 757
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-56 127	5 285	-50 842
Rahoituserät	-18 574	-7 000	-25 574
Maksetut välittömät verot	-202	1 715	1 513

Laadintaperiaatteiden muutosten vaikutukset vertailukausien segmenttiraportoinnin lukuihin

Lemminkäinen on muuttanut raportoitavien segmenttitietojen laadintaperiaatteita 1.8.2014 alkaen. Muutetun laadintaperiaatteen mukaan segmenttiraportoinnin tuloslaskelmaluvut sisältävät vain jatkuviin toimintoihin liittyvät erät, jonka johdosta yhtiön segmenttiraportointi noudattaa jatkossa tuloslaskelmaerien osalta konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteita. Vertailukausien luvut on oikaistu uuden laadintaperiaatteen mukaisiksi.

2 Toimintasegmentit

Lemminkäinen organisoi 1.1.2014 toimintansa viiteen toimintasegmenttiin. Pörssitiedotteessa 30.7.2014 yhtiö ilmoitti muuttavansa organisaatio- ja raportointirakennetta strategian tarkistuksen yhteydessä. Lemminkäinen-konsernin liiketoiminta on 1.8.2014 alkaen organisoitu kolmeen toimintasegmenttiin: Infrarakentaminen, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot. Segmenttiraportointi noudattaa tuloslaskelmaerien osalta konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteita. Segmenttien varoina raportoidaan käyttöomaisuus, vaihto-omaisuus sekä myynti ja muut saamiset.

Infrarakentaminen

Infrarakentamiseen kuuluvat päällystys- ja kiviainestointiminta, maa- ja pohjarakentaminen, kalliorakentaminen sekä tie-, katu- ja rataverkoston rakentaminen ja kunnossapito Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Baltian maissa. Lisäksi liiketoimintasegmentissä raportoidaan Ruotsin talonrakentaminen sekä televerkkoliiketoimintaan liittyvät erät.

Suomen talonrakentaminen

Talonrakentaminen kattaa asuntorakentamisen, liiketila- ja toimistorakentamisen, teollisuusrakentamisen, kiinteistökehityksen, toimitilahallinnan, elinkaarihankkeet ja korjausrakentamisen Suomessa.

Venäjän toiminnot

Venäjällä yhtiö toimii talonrakentajana ja infrarakentajana. Yhtiö keskittyy omaperusteisiin asuntorakennushankkeisiin erityisesti Pietarin seudulla sekä päällysteisiin ja erikoispäällysteisiin.

Kohdistamattomat erät

Muiden toimintojen tuloslaskelman kohdistamattomat erät sisältävät konsernin jakamattomia kuluja. Muiden toimintojen kohdistamattomat varat sisältävät pääasiassa rahoitusvaroja.

Segmenttiraportointi

1.1.–31.12.2014 1000 euroa	Infra- rakentaminen	Suomen talon- rakentaminen	Venäjän toiminnot	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä, IFRS
Liikevaihto	1 338 984	538 957	196 126	26 847	-56 432	2 044 482
Poistot ja arvonalentumiset	36 605	259	1 884	5 686		44 434
Liikevoitto	37 980	9 339	19 749	-30 813		36 255

1.1.–31.12.2013 1000 euroa	Infra- rakentaminen	Suomen talon- rakentaminen	Venäjän toiminnot	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä, IFRS
Liikevaihto	1 279 165	592 903	164 488	35 875	-52 304	2 020 127
Poistot ja arvonalentumiset	36 928	348	1 715	5 651		44 642
Liikevoitto	-13 162	5 003	-337	-80 820		-89 316

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Varat liiketoimintasegmenteittäin		
Infrarakentaminen	465 744	533 956
Suomen talonrakentaminen	472 197	454 619
Venäjän toiminnot	101 770	152 172
Muut toiminnot	42 988	47 835
Segmentit yhteensä	1 082 699	1 188 582
Talotekniikka		61 766
Segmenteille kohdistamattomat varat ja konsernieliminoinnit yhteensä	175 078	92 306
Konserni yhteensä, IFRS	1 257 777	1 342 654

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 3 Tietoja markkina-alueittain

3 Tietoja markkina-alueittain

1.1.–31.12.2014 1000 euroa	Suomi	Skandinavia	Venäjä	Baltian maat	Muut maat	Yhteensä
Liikevaihto	1 073 239	644 096	195 339	127 908	3 900	2 044 482
Varat	829 954	263 692	108 003	49 050	7 078	1 257 777
Investoinnit	12 159	12 569	2 279	2 965	7	29 979

1.1.–31.12.2013 1000 euroa	Suomi	Skandinavia	Venäjä	Baltian maat	Muut maat	Yhteensä
Liikevaihto	1 091 149	603 982	164 399	145 340	15 258	2 020 127
Varat	863 982	261 493	159 617	52 931	4 630	1 342 654
Investoinnit	41 892	22 668	2 374	4 151	158	71 243

Liikevaihto on esitetty asiakkaiden sijaintipaikan mukaan ja varat niiden maantieteellisen sijaintipaikan mukaan.

4 Hankitut liiketoiminnot

2014

Yhtiöllä ei ole vuonna 2014 hankittuja liiketoimintoja.

2013

2.1.2013 hankittiin Tampereen kaupungin asfalttiliiketoiminta. Hankinnasta kirjattu liikearvo kohdistuu aseman vahvistumiseen Pirkanmaan markkina-alueella.

2.1.2013 hankittiin Biomaa Oy:n koko osakekanta. Biomaa Oy on erikoistunut massastabilointiin ja pilaantuneiden maiden kunnostamiseen. Hankinnasta kirjattu liikearvo kohdistuu yhtiön mukana siirtyvään erikoisosaamiseen pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamisesta. Hankintaan liittyy ehdollinen lisäkauppahinta. Biomaa Oy fuusioitiin Lemminkäinen Infra Oy:öön 1.5.2013.

2.1.2013 hankittiin yhdellä kauppakirjalla Maarakennus Katupojat Oy:n, Bergqvist Oy:n sekä Kuljetus Oy Wilkmanin koko osakekannat. Hankitut yhtiöt harjoittavat maarakennusurakointia, aluerakentamista, energiaverkkojen rakentamista, kuljetustoimintaa sekä katujen talvi- ja kesäkunnossapitoa Etelä-Suomen alueella. Yhtiöiden hankinnasta tuloutettiin 0,1 milj. euron negatiivinen liikearvo. Yhtiöt fuusioitiin Lemminkäinen Infra Oy:öön 1.5.2013

2.5.2013 hankittiin 80 prosenttia tanskalaisen FD-Entreprise ApS:n osakekannasta. FD-Entreprise ApS on erikoistunut teiden asfaltti- ja betonipintojen jyrshintään ja sen toiminta on keskittynyt Tanskan itäosiin. Hankinnasta kirjattu liikearvo kohdistuu markkina-alueen laajentamiseen. Kauppa kaksinkertaistaa Lemminkäisen teiden jyrhinnän markkinaosuuden Tanskassa ja laajentaa Lemminkäisen markkina-alueen kattamaan koko maan. Hankintaan liittyvä vähemmistölunastusoptio on kirjattu taseeseen velaksi.

12.7.2013 hankittiin 75 prosenttia ruotsalaisesta Landvetterkrossen AB:n (entinen Vest Kross AB) osakekannasta. Landvetterkrossen AB on maa- ja kiviainestuotteiden toimittaja. Hankintaan liittyy vähemmistölunastusoptio, jota ei ole kirjattu velaksi.

24.7.2013 hankittiin arabiemiirikuntalaisen LEC Consultancy JLT:n koko osakekanta. Hankinnasta kirjattu liikearvo kohdistuu henkilöstön erityisosaamiseen.

Vuonna 2013 hankittujen liiketoimintojen kirjatut käyvät arvot yhdistämisen jälkeen on esitetty seuraavassa taulukossa.

1000 euroa	Kirjatut käyvät arvot yhdistämisen jälkeen 2013
Varat	
Aineelliset hyödykkeet	9 081
Aineettomat hyödykkeet	2 867
Myytävissä olevat rahoitusvarat	559
Vaihto-omaisuus	885
Lyhytaikaiset saamiset	5 394
Rahavarat	2 252
Varat yhteensä	21 038
Velat	
Laskennalliset verovelat	153
Korolliset velat	5 860
Muut velat	5 304
Velat yhteensä	11 317
Määräysvallattomien omistajien osuus	-16
Nettovarat	9 737
Rahana maksettu hankintameno	10 116
Velaksi kirjattu osuus kauppahinnasta	4 873
Hankintameno yhteensä	14 989
Liikearvo	5 252
Taseeseen kirjattu liikearvo	5 396
Negatiivista liikearvoa tuloutettu tilikaudella	-144
Rahana maksettu kauppahinta	-8 384
Hankittujen tytäryritysten rahavarat	2 247
Rahavirtavaikutus	-6 137
Liiketoiminnan muihin kuluihin kirjatut hankinnasta johtuvat menot	287

Hankittujen liiketoimintojen yhdistelemisestä kirjattiin vuoden 2013 liikevaihtoon 13,8 miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,2 miljoonaa euroa. Hankittujen liiketoimintojen koko vuoden liikevaihto vuonna 2013 oli noin 15,1 miljoonaa euroa ja liiketulos -0,5 miljoonaa euroa. Jos hankitut yhtiöt olisi yhdistelty konserniin vuoden 2013 alusta, olisi konsernin liikevaihto ollut 2 219,5 miljoonaa euroa ja liiketulos -91,5 miljoonaa euroa.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 5 Toiminnan kausiluonteisuus

5 Toiminnan kausiluonteisuus

Yhtiön tiettyjen liiketoimintojen kausiluonteisuus vaikuttaa yhtiön tuloksen ajoittumiseen sekä sen määrään. Päällystys- ja kiviainestoinnassa työkausi ajoittuu pääosin toiselle ja kolmannelle vuosineljännekselle, joten suurin osa tuotoista kirjataan kyseisille vuosineljänneksille. Päällystys- ja kiviainestoinnin työkausien pituudet ovat alttiita sääolosuhteille, mikä myös omalta osaltaan vaikuttaa yhtiön tuloksen määrään ja ajoittumiseen. Kausivaihtelu ei vaikuta muuhun infrarakentamiseen, kuten kallio- ja maarakentamiseen, yhtä voimakkaasti kuin edellä mainittuihin toimintoihin, mutta pohjarakentamisessa saattaa esiintyä pientä kausivaihtelua johtuen talonrakentamisen ajoituksesta.

Omaperusteiset talonrakennusprojektit aiheuttavat yhtiön tulokseen kausittaista vaihtelua, sillä tuotto niistä kirjataan myyntiasteen mukaisesti vasta projektin valmistuttua. Yhtiö pyrkii tasoittamaan kausivaihtelua käynnistämällä omaperusteisia kohteita tasaisesti vuoden aikana, jolloin kohteet myös valmistuvat ja tuotot niistä kirjataan mahdollisimman tasaisesti ympäri vuoden.

6 Tietoja rakennushankkeista

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Osatuloutus, jatkuvat toiminnot		
Valmistusasteen mukaan tilikaudella tuotoiksi kirjatut tulot	1 654 052	1 705 601
Keskeneräisten hankkeiden toteutuneet menot ja kirjatut voitot (vähennettynä kirjatuilla tappioilla)	1 467 033	1 150 364
Hankkeita koskevat bruttosaamiset asiakkailta	32 732	58 479
Hankkeita koskevat bruttovelat asiakkaille	67 424	56 547

Palvelutoimilupajärjestelyt

Lemminkäisellä on käynnissä kolme merkittävää elinkaarihanketta, jotka sijaitsevat Kuopiossa, Oulussa ja Pudasjärvellä.

Kuopio

Lemminkäinen PPP Oy (palveluntuottaja) allekirjoitti elinkaarihanketta koskevat sopimukset 14.12.2009 Kiinteistö Oy Kuopion koulutilojen (rahoittaja) kanssa. Hankekokonaisuuteen kuuluvat neljän koulun ja yhden päiväkodin uudisrakennus- ja peruskorjaustyöt. Rakennusten hoito ja ylläpito ovat palveluntuottajan vastuulla 25 vuoden palvelujakson ajan. Hankkeen kokonaisarvo on 93,5 miljoonaa euroa.

Rahoittaja omistaa nykyiset rakennukset ja maapohjan. Palveluntuottaja uudisrakentaa ja peruskorjaa kohteet rahoittajan kanssa tekemiensä urakkasopimusten perusteella, ja Kuopion kaupunki saa kohteet hallintaansa niiden luovutuksen jälkeen. Lemminkäinen PPP Oy hoitaa ja ylläpitää kohteita palvelusopimukseen perustuen noin 25 vuotta. Kuopion kaupunki toimii rahoittamiensa kohteiden osalta itse urakkasopimusten tilaajana ja rahoittajan edustajana. Urakkasopimukset on sovittu kiinteähintaisina rakennuskustannusindeksiin ja viitekorkoon sidottuina, ja rahoittaja maksaa urakkahinnat urakkasopimusten maksupostien mukaisesti. Palveluntuottajalla ei ole oikeutta käyttää mitään kohteita eikä mahdollisuutta järjestää oheiskäyttöä.

Kuopion kaupungilla on oikeus irtisanoa sopimus 6 kuukauden irtisanomisajalla tietyin Palveluntuottajan intressit huomioivoin lisäehdoin. Kuopion kaupungilla on oikeus päättää sopimus 10. ja 20. sopimusvuoden jälkeen eli vuosina 2021 ja 2031. Palveluntuottajalla on oikeus irtisanoa sopimus 6 kuukauden irtisanomisajalla, mikäli Rahoittaja tai Kuopion kaupunki jättää maksuveloitteensa suorittamatta 90 päivän ajan.

Hankkeeseen kuuluvista rakennuksista kaikki ovat rakennusvaiheen osalta valmiita. Kahdesta ensimmäisestä valmistuneesta kohteesta (Martti Ahtisaaren koulu ja Puijonsarven koulu) investointivaiheen aikaiset takuuajat ovat jo päättyneet ja takuuajan vakuudet palautettu. Rajalan koulun ja Puijonlaakson päiväkodin takuuajat jatkuvat vielä vuodelle 2014 ja Pohjantien koulun osalta vuodelle 2015. Hankkeen investointivaihe on edennyt kokonaisuudessaan aikataulu-, kustannus- ja laatuavoitteiden mukaisesti.

Hankkeen kaikkien kohteiden hoito- ja ylläpitojakso (palvelujakso) on käynnissä ja palvelujen tuottaminen on toteutunut suunnitelmien mukaisesti eikä palvelu- tai käytettävyyvähennyksiä ole kohteissa ollut.

Oulu

Lemminkäinen PPP Oy (palveluntuottaja) allekirjoitti sopimuksen 1.6.2012 Oulun kaupungin, liikelaitos Oulun tilakeskuksen (tilaaja) kanssa. Hankekokonaisuuteen kuuluu Oulun Kastellin monitoimitalon uudisrakennus ja Tenavalinnan päiväkodin purkaminen sekä väliaikaisten tilojen järjestäminen. Rakennusten hoito ja ylläpito ovat palveluntuottajan vastuulla 25 vuoden palvelujakson ajan. Hankkeen kokonaisarvo on 86 miljoonaa euroa.

Oulun kaupunki omistaa nykyiset rakennukset ja maapohjan. Palveluntuottaja uudisrakentaa kohteen Tilaajan kanssa tekemiensä urakkasopimusten perusteella ja Oulun kaupunki saa kohteet hallintaansa niiden luovutuksen jälkeen. Lemminkäinen PPP Oy hoitaa ja ylläpitää kohdetta palvelusopimukseen perustuen noin 25 vuotta. Oulun kaupunki toimii rahoittamiensa kohteiden osalta itse urakkasopimusten tilaajana. Urakkasopimus on sovittu kiinteähintaisena rakennuskustannusindeksiin ja viitekorkoon sidottuina ja Tilaaja maksaa urakkahinnan urakkasopimuksen maksupostien mukaisesti. Palveluntuottajalla on oikeus järjestää kohteiden oheiskäyttöä ennalta sovittujen ehtojen mukaisesti sekä oikeus periä maksuja kohteiden oheiskäytöstä. Yhtiö ei ole kirjannut oheiskäyttöoikeudesta aineetonta hyödykettä sen hyödyntämiseen liittyvän epävarmuuden vuoksi.

Oulun kaupungilla on oikeus irtisanoa Palvelusopimus 6 kuukauden irtisanomisajalla tietyn Palveluntuottajan intressit huomioivien lisäehdoin. Palveluntuottajalla on oikeus irtisanoa sopimus 6 kuukauden irtisanomisajalla, mikäli Oulun kaupunki jättää maksuveloitteensa suorittamatta 90 päivän ajan.

Kastellin monitoimitalon rakennusvaihe on alkanut vuoden 2012 loppukeväällä. Kaikkien rakennustöiden tulee olla valmiina vuoden 2014 syksyyn mennessä, jolloin palvelujakso alkaa. Hanke on edennyt pääsääntöisesti aikataulu- ja laatutavoitteiden mukaisesti mutta kohteen rakennustöiden kustannuskertymä on ollut suunniteltua suurempi ja hankkeen investointivaiheen laskennallisesta katteesta on jouduttu tinkimään. Hoito- ja ylläpitojakson palvelujen tuottaminen on toteutunut suunnitelmien mukaisesti eikä palvelu- tai käytettävyyshennyksiä ole jouduttu tekemään.

Pudasjärvi

Lemminkäinen PPP Oy (palveluntuottaja) allekirjoitti sopimuksen 13.3.2014 Pudasjärven kaupungin (tilaaja) kanssa. Hankekokonaisuuteen kuuluvat Pudasjärven hirsirakenteisen koulukampuksen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito. Rakennusten hoito ja ylläpito ovat palveluntuottajan vastuulla 25 vuoden palvelujakson ajan palvelujakson alkamisesta eli vuoteen 2041 saakka. Hankkeen kokonaisarvo on 41 miljoonaa euroa.

Pudasjärven kaupunki omistaa kohteen maapohjan. Palveluntuottaja uudisrakentaa kohteen tilaajan kanssa tekemiensä urakkasopimusten perusteella, ja Pudasjärven kaupunki saa kohteet hallintaansa niiden luovutuksen jälkeen. Lemminkäinen PPP Oy hoitaa ja ylläpitää kohdetta palvelusopimukseen perustuen noin 25 vuotta. Pudasjärven kaupunki toimii rahoittamiensa kohteiden osalta itse urakkasopimusten tilaajana. Urakkasopimukset on sovittu kiinteähintaisina rakennuskustannusindeksiin sidottuina, ja tilaaja maksaa urakkahinnan urakkasopimuksen maksupostien mukaisesti. Palveluntuottajalla ei ole oikeutta järjestää kohteiden oheiskäyttöä. Palvelusopimus päättyy automaattisesti sopimuskauden päättyessä eikä kummallakaan osapuolella ole mahdollisuutta purkaa tai irtisanoa sopimusta kesken sopimuskauden ilman, että on tapahtunut jokin sopimusrikkomus.

Pudasjärven koulukampuksen rakennusvaihe alkoi vuoden 2014 loppukeväällä ja kohteen investointivaihe päättyi kesällä 2016. Hanke on edennyt pääsääntöisesti aikataulu-, laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 7 Liiketoiminnan muut tuotot

7 Liiketoiminnan muut tuotot

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot *	10 413	5 222
Myyntivoitot myytävissä olevista rahoitusvaroista	904	1 356
Vuokratuotot	1 926	1 363
Myyntien ja ostojen suojaustuotot **	1 204	1 552
Saadut avustukset ja vahingonkorvaukset	993	235
Negatiivisen liikearvon tuloutus		144
Tuotot etuuspoijhaisten eläkejärjestelyiden supistumisesta	227	1 933
Muut	2 584	4 407
	18 251	16 212

* Aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot liittyvät pääosin Infraliiketoiminnan kalustomyynteihin. Vuonna 2014 yhtiö myi lisäksi Norjassa maa-alueen, josta kirjattiin 5,3 miljoonan euron myyntivoitot.

** Myyntien ja ostojen suojaustuotot koostuvat bitumiostoja suojaavien hyödykejohtannaisten sekä myyntejä ja ostoja suojaavien valuuttajohtannaisten realisoituneista voitoista sekä käyvän arvon muutoksista.

Tilinpäätös > Konsernitilinpäätös > Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) > 8 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut ja henkilöstömäärä

8 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut ja henkilöstömäärä

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	281 643	302 369
Osakeperusteiset maksut	343	950
Maksupohjaiset eläkekulut	36 082	35 234
Etuuspohjaiset eläkekulut	5	1 383
Muut henkilösivukulut	18 890	21 802
	336 964	361 738
Konserniyhtiöiden toimitusjohtajien ja hallitusten jäsenten palkat ja palkkiot, jatkuvat toiminnot	4 649	3 435

Etuuspohjaisia eläkekuluja selvitetään tarkemmin liitetiedossa 29, osakeperusteisia maksuja liitetiedossa 30 ja lähipiiriä liitetiedossa 39.

	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Henkilöstö tilikauden lopussa, jatkuvat toiminnot		
Toimihenkilöt	2 070	2 439
Työntekijät	2 678	3 087
	4 748	5 526
Henkilöstö tilikauden lopussa liiketoimintasegmenteittäin, jatkuvat toiminnot		
Infrarakentaminen	2 925	3 266
Suomen talonrakentaminen	1 038	1 224
Venäjän toiminnot	635	755
Emoyhtiö	150	281
	4 748	5 526

Tilinpäätös > Konsernitilinpäätös > Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) > 9 Poistot ja arvonalentumiset

9 Poistot ja arvonalentumiset

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Poistot aineellisista hyödykkeistä		
Rakennukset ja rakennelmat	1 056	1 011
Koneet ja kalusto	20 840	21 748
Leasingkoneet ja -kalusto	13 028	12 738
Muut aineelliset hyödykkeet	1 840	2 000
	36 764	37 497
Poistot aineettomista hyödykkeistä		
Aineettomat oikeudet	5 312	3 693
Muut pitkävaikutteiset menot	1 087	3 453
	6 399	7 146
Poistot yhteensä	43 164	44 642
1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Arvonalentumiset		
Aineettomista oikeuksista	1 270	

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 10 Liiketoiminnan muut kulut

10 Liiketoiminnan muut kulut

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitappiot	522	288
Myyntitappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista	138	
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	8 446	12 060
Vuokratkulut	31 345	32 245
Yrityshankinnoista välittömästi aiheutuneet menot		287
Myyntien ja ostojen suojaustappiot *	2 945	2 520
Vahingonkorvausoikeudenkäynnit **	6 408	65 587
Luottotappiot	5 957	5 256
Muut kulut	128 190	107 411
	183 951	225 654

* Myyntien ja ostojen suojaustappiot koostuvat bitumiostoja suojaavien hyödykejohdannaisten sekä myyntejä ja ostoja suojaavien valuuttajohdannaisten realisoituneista tappioista sekä käyvän arvon muutoksista.

** Vuoden 2014 vahingonkorvausoikeudenkäynnit –erä muodostuu käräjäoikeudessa vireillä olevista asfalttikartellin vahingonkorvausoikeudenkäynneistä tehdyn varauksen muutoksesta. Pääosa varauksen kasvusta johtuu uusista Lemminkäistä vastaan jätetyistä vahingonkorvauskanteista. Vuoden 2013 vahingonkorvausoikeudenkäynnit –erä muodostuu 66 miljoonan euron kulukirjauksesta, joka liittyy Helsingin käräjäoikeuden päätökseen asfalttikartellin vahingonkorvauksista. Erään sisältyy 5,9 miljoonan euron varaus käräjäoikeudessa käsittelyn alkamista odottavista vahingonkorvausoikeudenkäynneistä.

Alla olevassa taulukossa esitetään Suomessa syntyneet yhtiökokouksen valitseman tilintarkastusyhteisön palkkiot, jotka sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. Taulukossa esitettyjen kulujen lisäksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon kirjatut osakeannin kulut, jotka vähentävät osakeannissa kerättyjä bruttovaroja, sisältävät yhtiökokouksen valitseman tilintarkastusyhteisön palkkioita yhteensä 0,4 miljoonaa euroa.

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Tilintarkastus	179	181
Muu konsultointi	157	184
	336	366

11 Sijoitukset**Tytäryitykset**

31.12.2014	Konsernin omistusosuus, %	Emoyhtiön omistusosuus, %	Emoyhtiön omistusosuus, kpl	Emoyhtiön omistusosuus, kirjanpitoarvo FAS, 1 000 euroa	Muiden konserniyriytysten omistusosuus, kirjanpitoarvo FAS, 1 000 euroa
Lemminkäinen Talo Oy, Helsinki	100,0	100,0	2 183 663	73 922	
Lemminkäinen Infra Oy, Helsinki	100,0	100,0	1 338	36 711	
Lemcon Networks Oy, Helsinki	100,0	100,0	392 000	0	
UAB Lemcon Vilnius, Liettua	100,0	100,0		0	
UAB Lemminkäinen Lietuva, Liettua	99,9	99,9	3 747 989	3 529	
Lemminkäinen International Oy, Helsinki	100,0				5
Lemminkäinen Russia Oy, Helsinki	100,0				163
Lemminkäinen PPP Oy, Kuopio	100,0				3
ICM International Construction Management, Unkari	100,0				0
Lemminkäinen Co., Ltd, Kiina	100,0				72
Lemminkäinen Construction (India) Private Limited, Intia	100,0				853
Lemcon HR Oy, Helsinki	100,0				60
OOO Lemminkäinen Invest, Venäjä	100,0				2 284
Lemminkäinen Polska Sp.Z O.O, Puola	100,0				1 576
Lemminkäinen Ehitus As, Viro	100,0				3
OOO Lemminkäinen Service, Venäjä	100,0				13
OOO Lemminkäinen Stroy, Venäjä	100,0				1 151
Rekab Entreprenad Ab, Ruotsi	100,0				4 343
ZAO Lemminkäinen Rus, Venäjä	100,0				29 923
Lemcon Argentina S.R.L, Argentiina	100,0				0
LEMCON Baumanagement GmbH, Saksa	100,0				0
Lemcon Network Services Ltd, Iso-Britannia	100,0				0
Lemcon Venezuela C.A., Venezuela	100,0				0
Pasila Telecom Oy, Helsinki	100,0				0
Asfalt Remix AS, Norja	75,0				4 562
FD-Entreprice Aps, Tanska	80,0				1 526
Lemminkäinen A/S, Tanska	100,0				18 972
Lemminkäinen Industri AS, Norja	100,0				218
Lemminkäinen Eesti AS, Viro	100,0				5 594
Lemminkäinen Norge AS, Norja	100,0				27 158
Lemminkäinen Sverige Ab, Ruotsi	100,0				12
Oü Järva Paas, Viro	52,0				3
SIA Lemminkäinen Latvija, Latvia	100,0				1 835
Landvetterkrossen AB, Ruotsi	75,0				423
OOO Lemminkäinen Dor Stroi, Venäjä	100,0				5 430
				114 162	106 181

Yhtiön kaikki tytäryhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Määräysvallattomien osakkeenomistajien osuus konsernin tytäryhtiöistä on kirjattu äänivallan ja omistusosuuden suhteessa lukuun ottamatta norjalaista Asphalt Remix AS:ää. Asphalt Remix AS:n määräysvallattomien omistajien kanssa on olemassa kiinteähintainen symmetrinen määräysvallattomien omistajien myynti- ja osto-optio, jonka vuoksi siitä ei ole kirjattu yhtiön taseeseen määräysvallattomien omistajien osuutta. Kyseinen optio on arvostettu käypään arvoon ja kirjattu konsernin taseeseen velaksi. Kirjattu velka ei ole määrältään olennainen (vuonna 2014: 1,1 milj. euroa).

Määräysvallattomien omistajien osuus konsernitaseessa oli vuoden 2014 lopussa yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa), eivätkä ne ole yhtiön kannalta olennaisia.

Yhtiön tiedossa ei ole sen varoihin liittyviä rajoitteita vuoden 2014 lopussa.

Yhteisyritykset

Konsernin yhteisyritykset eivät ole yksittäin tarkasteltuna olennaisia.

31.12.2014	Konsernin omistusosuus, %	Muiden konserniyritysten omistusosuus, kirjanpitoarvo FAS, 1 000 euroa
Genvej A/S, Tanska	50,0	201
Martin Haraldstad AS, Norja	50,0	680
Nordasfalt AS, Norja	50,0	525
Ullensaker Asphalt ANS, Norja	50,0	
Yhteensä		1 407

1 000 euroa	2014	2013
Osuudet yhteisyrityksissä 1.1.	8 202	8 859
Muuntoero	-580	-1 137
Vähennykset	-632	
Saadut osingot	-608	-299
Kirjattu tulososuus	510	780
Osuudet yhteisyrityksissä 31.12.	6 893	8 202

Vuoden 2014 lopussa yhtiö katsoi menettäneensä osuutensa yhteisestä määräysvallasta Ullensaker Asphalt ANS:n osakkaiden kesken tehdyn yhteistyönpäätämissopimuksen seurauksena. Ullensaker Asphalt ANS oli vielä vuoden 2014 lopussa merkittynä paikalliseen yhtiörekisteriin, jonka vuoksi se esitetään ylempänä olevassa yhteisyrityksilistauksessa.

1 000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Yksittäin tarkasteltuna epäolennaiset yhteisyritykset yhteensä (tiedot esitetty täysimääräisinä)		
Jatkuvien toimintojen tulos	510	780
Tilikauden laaja tulos	510	780

Osakkuusyhtiöt

Konsernin osakkuusyhtiöt eivät ole yksittäin tarkasteltuna olennaisia.

31.12.2014	Konsernin omistusosuus, %	Muiden konserniyritysten omistusosuus, kirjanpitoarvo FAS, 1000 euroa
Finavo Oy, Helsinki	47,5	1
Vuokatin Betoni Oy, Sotkamo	33,1	13
Yhteensä		14
1000 euroa	2014	2013
Osuudet osakkuusyhtiöissä 1.1.	629	848
Vähennykset	-593	0
Kirjattu tulososuus	-13	-218
Osuudet osakkuusyhtiöissä 31.12.	24	629
1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Yksittäin tarkasteltuna epäolennaiset osakkuusyhtiöt yhteensä (tiedot esitetty täysimääräisinä)		
Jatkuvien toimintojen tulos	-13	-218
Tilikauden laaja tulos	-13	-218

Yhtiö myi osuutensa NHK Rakennus Oy:ssä vuoden 2014 aikana.

Finavo Oy on kiinteistövuokraustoimintaa harjoittava yhtiö, jonka omistamien kiinteistöosakkeiden puolesta yhtiö on antanut 14,4 miljoonan euron suuruisen lainatakauksen. Lainatakauksen seurauksena yhtiön vastuu Finavo Oy:stä ylittää siitä konsernin taseeseen kirjatun osuuden.

Muut osakkeet ja osuudet

31.12.2014	Emoyhtiön kirjanpitoarvo FAS, 1000 euroa	Muiden konserniyritysten omistusosuus, kirjanpitoarvo FAS, 1000 euroa	Yhteensä
Asunto-osakkeet	248		248
Kiinteistöosakkeet	755	1 065	1 821
Muut	356	766	1 123
	1 360	1 831	3 191

Yhtiön muut osakkeet ja osuudet esitetään taseessa pitkäaikaisina myytävissä olevina rahoitusvaroina. Liitetiedossa 20 esitetään muissa osakkeissa ja osuuksissa tapahtuneet muutokset.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 12 Rahoitustuotot ja -kulut

12 Rahoitustuotot ja -kulut

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja saamisista	537	986
Korkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	49	147
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	7	62
Valuuttakurssivoitot	40 604	16 285
Korkojohdannaisten käyvän arvon muutosvoitot		575
Muut rahoitustuotot	89	101
	41 285	18 155
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusveloista	16 334	17 936
Valuuttakurssitappiot	47 750	21 654
Korkojohdannaisten käyvän arvon muutostappiot	1 175	63
Muut rahoituskulut	13 934	5 275
	79 194	44 928
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-37 909	-26 773

Tuloslaskelman kirjatut valuuttakurssierot

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Myyntien kurssierot	-80	1 271
Ostojen kurssierot	-2	-3 305
Kurssierot myyntien ja ostojen suojauksista	329	-273
Kurssierot rahoitustuotoissa ja -kuluissa	-7 147	-5 369
Valuuttakurssierot yhteensä	-6 900	-7 677

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 13 Verot

13 Verot**Tuloverot**

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-2 859	-2 820
Tuloverot aikaisemmilta vuosilta	815	-1 338
Laskennalliset verot	-1 302	24 043
	-3 346	19 885
Tuloslaskelman verojen ja kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma		
Tulos ennen veroja	-1 654	-116 089
Verot laskettuna Suomen verokannalla edellisestä	331	28 442
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-353	1 631
Verovapaat tulot tuloslaskelmassa	511	1 275
Vähennyskelvottomat kulut tuloslaskelmassa	-5 174	-2 512
Vähennyskelpoiset erät tuloslaskelman ulkopuolelta	107	200
Veronalaiset erät tuloslaskelman ulkopuolelta	-6	-2
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	40	77
Tilikauden tappiollisten tulosten verovaikutus	-22	-7
Yhtiöverokannan muutoksen vaikutus		-4 345
Muut erät	404	-3 536
Edellisen tilikauden verot	815	-1 338
Verot tuloslaskelmassa yhteensä	-3 346	19 885

Laskennalliset verot

1000 euroa	1.1.2014	Muuntoero	Kirjattu tuloslaskelmaan*	Kirjattu laajan tuloslaskelman eriin	Toimet emoyhtiön omistajien kanssa	Yrityssostot, -myynnit ja fuusiot	31.12.2014
Laskennallinen verosaaminen							
Verotukselliset tappiot	37 715	-1 815	1 757			-145	37 512
Eläke-etuudet	348	-4	-193	0			150
Varaukset	6 267	-930	1 468				6 804
Rahoitusinstrumentit	15		-2 474	-15	2 474		
Aineelliset hyödykkeet	1 803	0	-282				1 521
Aineettomat hyödykkeet	22		-22				
Hankkeiden tuloutuksista aiheutunut väliaikainen ero	5 874	-1 923	-917			576	3 610
Muut väliaikaiset erot	936	-132	2 353			-994	2 163
Verosaamiset yhteensä, brutto	52 981	-4 805	1 689	-15	2 474	-562	51 761
Netottaminen	-14 440	3 392	1 299	15			-9 735
Laskennallinen verosaaminen	38 540	-1 413	2 987	0	2 474	-562	42 026

1000 euroa	1.1.2014	Muuntoero	Kirjattu tuloslaskelmaan*	Kirjattu laajan tuloslaskelman eriin	Toimet emoyhtiön omistajien kanssa	Yrityssostot, -myynnit ja fuusiot	31.12.2014
Laskennallinen verovelka							
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	4 025	-80	-1 001				2 944
Rahoitusinstrumentit	441	0	544				985
Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset	10 956	12	298			-237	11 028
Hankkeiden tuloutuksista aiheutunut väliaikainen ero	9 727	-4 375	2 518			-3	7 867
Muut väliaikaiset erot	2 461	-354	715			-328	2 494
Verovelat yhteensä, brutto	27 609	-4 797	3 074			-568	25 318
Netottaminen	-14 440	3 392	1 299	15			-9 735
Laskennallinen verovelka	13 168	-1 404	4 373	15		-568	15 583

* Sisältää lopetettujen toimintojen vaikutuksen

1000 euroa	1.1.2013	Muuntoero	Kirjattu tuloslaskelmaan*	Kirjattu laajan tuloslaskelman eriin	Toimet emoyhtiön omistajien kanssa	Yritysosot, -myynnit ja fuusiot	31.12.2013
Laskennallinen verosaaminen							
Verotukselliset tappiot	19 350	-1 914	20 280			0	37 715
Eläke-etuudet	1 447	-164	-22	-913			348
Varaukset	3 350	-275	3 192				6 267
Rahoitusinstrumentit	142		-1 715	-127	1 715		15
Aineelliset hyödykkeet	1 776	0	27				1 803
Aineettomat hyödykkeet	22						22
Hankkeiden tuloutuksista aiheutunut väliaikainen ero	1 755	-496	4 615				5 874
Muut väliaikaiset erot	734	13	842			-653	936
Verosaamiset yhteensä, brutto	28 576	-2 836	27 219	-1 040	1 715	-653	52 981
Netottaminen	-5 100	950	-10 417	127			-14 440
Laskennallinen verosaaminen	23 475	-1 886	16 802	-913	1 715	-653	38 540

1000 euroa	1.1.2013	Muuntoero	Kirjattu tuloslaskelmaan*	Kirjattu laajan tuloslaskelman eriin	Toimet emoyhtiön omistajien kanssa	Yritysosot, -myynnit ja fuusiot	31.12.2013
Laskennallinen verovelka							
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	4 288	-258	-647			642	4 025
Myytavissä olevat rahoitusvarat	5			-5			
Rahoitusinstrumentit	441						441
Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset	13 560	-207	-2 397				10 956
Hankkeiden tuloutuksista aiheutunut väliaikainen ero	8 806	-1 003	1 923				9 727
Muut väliaikaiset erot	3 172	-312	154			-552	2 461
Verovelat yhteensä, brutto	30 271	-1 780	-967	-5		90	27 609
Netottaminen	-5 100	950	-10 417	127			-14 440
Laskennallinen verovelka	25 171	-830	-11 384	122		90	13 168

* Sisältää lopettettujen toimintojen vaikutuksen

Yhtiö on kirjannut laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista määrään, jonka se katsoo pystyvänsä hyödyntämään tulevaisuudessa tulosennusteisiinsa perustuen. Verotuksellisten tappioiden määrä on kasvattanut erityisesti kertaluonteiset erät, joiden ei odoteta toistuvan tulevaisuudessa. Vuonna 2013 Suomen verotuksellisten tappioiden määrää kasvatti käräjäoikeuden asfalttikartellista Lemminkäiselle langettama vahingonkorvausmaksu. Verotuksellisista tappioista oli kirjattu laskennallisia verosaamisia suomalaisissa konserniyhtiöissä vuoden 2014 lopussa yhteensä 23,1 miljoonaa euroa (19,5 milj. euroa), ja niitä voidaan käyttää 10 vuoden kuluessa. Norjan konserniyhtiöissä kirjattuja verotuksellisia tappioita, joiden käyttöaika on rajoittamaton, oli vuoden 2014 lopussa yhteensä 12,1 miljoonaa euroa (14,6 milj. euroa). Yhtiön verotappioiden määrä, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, ei ole olennainen.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varat on sijoitettu pysyvästi kohdemaiden toimintoihin.

14 Lopetetut liiketoiminnot 2014

Lemminkäinen tiedotti 14.5.2014 myyneensä talotekniikkaliiketoimintansa myymällä Lemminkäinen Talotekniikka Oy:n koko osakekannan. Kauppa saatettiin päätökseen 13.6.2014, ja sen kokonaiskauppahinta on 55,4 miljoonaa euroa. Myynnistä yhtiö kirjasi 23,6 miljoonan euron myyntivoiton ennen veroja 2014 toiselle vuosineljännekselle. Lemminkäinen Talotekniikka Oy luokiteltiin myyntihetkellä lopetetuksi toiminnoksi. Vertailukauden 2013 konsernin tuloslaskelmaluvut on oikaistu vastaavasti. Vuoden 2013 taseluvut sisältävät kaikki lopetetuille toimintoille kohdistetut varat ja velat.

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Lopetettujen toimintojen tulos		
Tuotot	77 403	198 388
Kulut	77 815	199 820
Tulos ennen veroja	-412	-1 432
Verot	55	4 138
Tulos verojen jälkeen	-358	2 705
Voitto luovutuksesta ennen veroja	23 621	
Verot	-133	
Voitto luovutuksesta verojen jälkeen	23 488	
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	23 130	2 705

1000 euroa	2014
Lopetettujen toimintojen rahavirrat	
Liiketoiminnan rahavirrat	-3 882
Investointien rahavirrat	-91
Rahoituksen rahavirrat	4 342
Rahavirrat yhteensä	369

1000 euroa	2014
Myyntien vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan myyntihetkellä	
Rahana saatu vastike	55 364
Luovutetut varat ja velat	-29 115
Muut kauppaan liittyvät erät	-2 629
Luovutusvoitto	23 621

2013

Vuoden 2013 lopussa yhtiöllä ei ollut lopetettuja toimintoja eikä myytäväksi luokiteltuja pitkäaikaisia omaisuuseriä.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 15 Osakekohtainen tulos

15 Osakekohtainen tulos

	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikaudella, kpl *	21 362 255	20 670 876
Ehdolliset osakkeet, kpl	-16 896	-35 869
Omat osakkeet, kpl	-16 687	-34 915
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikaudella, kpl	21 328 672	20 600 092
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikaudella, kpl	21 328 672	20 600 092
Instrumentit, joilla saattaa tulevaisuudessa olla laimentava vaikutus osakekohtaiseen tulokseen, mutta joita ei ole sisällytetty laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta koskevaan laskelmaan, koska niillä on esitettävillä kausilla vahventava vaikutus		
Osakepalkitsemis- ja sitouttamisjärjestelmien laimentavat osakkeet, kpl	33 779	35 869
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot, 1 000 euroa	-4 965	-96 429
Suoriteperusteisesti lasketut oman pääoman ehtoisen lainan korot vähennettynä verovaikutuksella, 1 000 euroa	-9 566	-5 285
Osakekohtaisen tuloksen laskennassa käytetty tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot, 1 000 euroa	-14 531	-101 714
Laimentamaton osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot, euroa	-0,68	-4,94
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot, euroa	-0,68	-4,94
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos, lopetetut toiminnot, 1 000 euroa	23 130	2 705
Laimentamaton osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot, euroa	1,08	0,13
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot, euroa	1,08	0,13
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos, 1 000 euroa	18 165	-93 723
Suoriteperusteisesti lasketut oman pääoman ehtoisen lainan korot vähennettynä verovaikutuksella, 1 000 euroa	-9 566	-5 285
Osakekohtaisen tuloksen laskennassa käytetty tilikauden tulos, 1 000 euroa	8 599	-99 008
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	0,40	-4,81
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	0,40	-4,81

* Vuoden 2013 luku sisältää takautuvan oikaisun vuonna 2014 toteutetusta merkintäoikeusannista johtuen

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 16 Muut laajan tuloksen erät

16 Muut laajan tuloksen erät

1000 euroa	Ennen veroja	Verot	Verojen jälkeen
2014			
Muuntoerot	-18 559		-18 559
Rahavirran suojaukset	74	-15	59
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet	-3	0	-3
	-18 489	-15	-18 504
2013			
Muuntoerot	-7 675		-7 675
Rahavirran suojaukset	504	-127	378
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	-20	5	-15
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet	3 318	-913	2 404
	-3 874	-1 035	-4 909

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 17 Maksetut ja ehdotetut osingot

17 Maksetut ja ehdotetut osingot

	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Maksettu osinko tilikauden aikana		
Edelliseltä vuodelta /osake, euroa	0,00	0,60
Edelliseltä vuodelta yhteensä, 1 000 euroa	0	11 762
Esitetty varsinaisen yhtiökokouksen hyväksyttäväksi		
Tilikaudelta/osake, euroa	0,00	0,00
Tilikaudelta yhteensä, 1 000 euroa	0	0

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 18 Aineelliset hyödykkeet

18 Aineelliset hyödykkeet

1000 euroa	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	13 698	39 182	352 739	42 016	4 748	452 383
Muuntoero	-76	-270	-10 740	-868	-184	-12 138
Lisäykset	1 608	1 157	16 965	2 258	5 852	27 840
Vähennykset	-159	-993	-24 008	-1 562	-26	-26 748
Lopetetut toiminnot			-3 704	-4		-3 708
Siirrot erien välillä	219	337	7 203	-146	-7 613	
Hankintameno 31.12.2014	15 290	39 413	338 455	41 694	2 778	437 629
Kertyneet poistot 1.1.2014		-28 266	-202 764	-20 242		-251 272
Muuntoero		187	6 442	407		7 036
Vähennysten kertyneet poistot		858	19 304	1 273		21 435
Lopetettujen toimintojen kertyneet poistot			3 302			3 302
Siirrot erien välillä		-8	196	-240		-52
Tilikauden poistot		-1 056	-33 868	-1 840		-36 764
Lopetettujen toimintojen tilikauden poistot			-96			-96
Kertyneet poistot 31.12.2014		-28 286	-207 484	-20 643		-256 412
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	15 290	11 127	130 971	21 051	2 778	181 217
Kirjanpitoarvo 1.1.2014	13 698	10 916	149 975	21 773	4 748	201 111

1000 euroa	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	12 908	37 254	339 822	42 671	4 542	437 197
Muuntoero	-156	-428	-10 813	-1 486	1	-12 883
Lisäykset	1 099	782	35 185	2 909	6 256	46 231
Lisäykset hankituista liiketoiminnoista	1	20	9 212	3		9 236
Vähennykset	-82	-247	-24 620	-2 448		-27 397
Siirrot erien välillä	-71	1 803	3 953	366	-6 051	
Hankintameno 31.12.2013	13 698	39 182	352 739	42 016	4 748	452 383
Kertyneet poistot 1.1.2013		-26 180	-190 743	-19 807		-236 730
Muuntoero		233	5 978	685		6 896
Lisäysten kertyneet poistot			-177			-177
Vähennysten kertyneet poistot		245	15 045	1 248		16 539
Siirrot erien välillä		-1 554	1 922	-368		
Jatkuvien toimintojen tilikauden poistot		-1 011	-34 486	-2 000		-37 497
Lopetettujen toimintojen tilikauden poistot			-303			-303
Kertyneet poistot 31.12.2013		-28 266	-202 764	-20 242		-251 272
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	13 698	10 916	149 975	21 773	4 748	201 111
Kirjanpitoarvo 1.1.2013	12 908	11 074	149 079	22 864	4 542	200 466

Konsernilla ei ole käyttöomaisuuteen aktivoituja korkomenoja.

1000 euroa	2014	2013
Rahoitusleasingsojimuksin hankittua omaisuutta sisältyy koneisiin ja kalustoon seuraavasti:		
Hankintameno 1.1.	109 759	106 685
Muuntoero	-2 021	-3 387
Lisäykset	5 332	16 492
Vähennykset	-7 349	-10 031
Hankintameno 31.12.	105 722	109 759
Kertyneet poistot 31.12.	-56 223	-52 320
Kirjanpitoarvo 31.12.	49 499	57 439

19 Aineettomat hyödykkeet

1000 euroa	Liikearvot	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	80 100	23 779	18 362	7 911	130 153
Muuntoero	-952	-161	-471		-1 585
Lisäykset		146	1	5 089	5 236
Vähennykset		-593	-2 471	-3 107	-6 171
Lopetetut toiminnot	-25 302	-3 761	-1 337		-30 400
Siirrot erien välillä		11 994	-2 641	-9 352	
Hankintameno 31.12.2014	53 846	31 404	11 443	541	97 234
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014		-9 192	-11 627		-20 819
Muuntoero		54	303		357
Vähennysten kertyneet poistot		509	2 462		2 971
Lopetetut toiminnot		1 296	759		2 055
Siirrot erien välillä		-601	653		52
Jatkuvien toimintojen tilikauden poistot		-5 312	-1 087		-6 399
Lopetettujen toimintojen tilikauden poistot		-112	-41		-153
Arvonalentumiset		-1 270			-1 270
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2014		-14 628	-8 579		-23 206
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	53 846	16 776	2 864	541	74 027
Kirjanpitoarvo 1.1.2014	80 100	14 588	6 735	7 911	109 334

1000 euroa	Liikearvot	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	77 043	11 653	18 053	10 934	117 684
Muuntoero	-1 813	-18	-795		-2 626
Lisäykset		660	425	7 810	8 895
Lisäykset hankituista liiketoiminnoista	5 396	2 173	678		8 247
Vähennykset	-526	-378		-1 144	-2 048
Siirrot erien välillä		9 689		-9 689	
Hankintameno 31.12.2013	80 100	23 779	18 362	7 911	130 153
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013		-5 536	-8 433		-13 969
Muuntoero		6	399		405
Lisäysten kertyneet poistot			-50		-50
Vähennysten kertyneet poistot		324			324
Jatkuvien toimintojen tilikauden poistot		-3 894	-3 251		-7 146
Lopetettujen toimintojen tilikauden poistot		-91	-292		-383
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013		-9 192	-11 627		-20 819
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	80 100	14 588	6 735	7 911	109 334
Kirjanpitoarvo 1.1.2013	77 043	6 117	9 620	10 934	103 714

Vuoden 2014 lopussa, aktivoituja tietokoneohjelmistojen kehittämismenoja sisältyi muihin jaksotettuihin menoihin 9,5 miljoonaa euroa (9,2 milj. euroa) ja ennakkomaksuihin 0,4 miljoonaa euroa (5,5 milj. euroa).

Vuonna 2014 yhtiö kirjasi 1,2 miljoonan euron arvonalentumisen infrarakentaminen-segmentin aineettomiin hyödykkeisiin. Arvonalentuminen tehtiin Ruotsissa olevaan maankäyttöoikeuteen, joka oli alun perin kirjattu käypään arvoon tytäryhtiöhankinnan yhteydessä. Maankäyttöoikeuden käypä arvo on määritetty sen käyttöarvon perusteella.

Liikearvot

Liikearvot kohdistetaan hankinta-ajankohdasta lähtien niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai yksiköiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän liiketoimintojen yhdistämisestä johtuvasta synergiaedusta. Vuoden 2014 alussa yhtiön liiketoiminta organisoitiin neljään toimintasegmenttiin ja myöhemmin elokuun alusta alkaen kolmeen toimintasegmenttiin. Vuoden alussa tapahtuneen uudelleenorganisoinnin yhteydessä yhtiö allokoiti Itämeren alueen päällystys- ja kiviainestoiminnalle (taulukossa segmentin yhteinen) aiemmin kohdistuneen liikearvon maatasolle. Vuoden 2014 aikana yhtiö myi lisäksi talotekniikkaliiketoimintansa, jonka seurauksena yhtiön liikearvon määrä pieneni 25,2 miljoonaa euroa.

Liikearvot toimintasegmenteittäin

1000 euroa	Suomi	Muut Pohjoismaat	Baltian maat ja Venäjä	Markkina-alueet yhteensä	Diskonttaus-korko, % (WACC ennen veroja)
31.12.2014					
Infrarakentaminen	6 158	34 024	6 880	47 062	9,4 *
Suomen talonrakentaminen	6 196			6 196	8,6
Venäjän toiminnot			587	587	17,6
	12 354	34 024	7 467	53 846	

1000 euroa	Suomi	Muut Pohjoismaat	Baltian maat ja Venäjä	Muut maat	Markkina-alueet yhteensä	Segmentin yhteinen**	Yhteensä	Diskonttaus-korko, % (WACC ennen veroja)
31.12.2013								
Kansainväliset toiminnot		17 066	1 909	139	19 114	23 469	42 583	8,3 *
Talonrakentaminen	6 196				6 196		6 196	6,7
Infrarakentaminen	6 158				6 158		6 158	7,1
Talotekniikka	25 164				25 164		25 164	7,1
	37 518	17 066	1 909	139	56 632	23 469	80 100	

* Maakohtaisilla liikevaihdolla painotettu keskiarvo

** Segmentin yhteinen -sarakeessa ilmoitettu liikearvo on syntynyt Tanskan ja Norjan asfalttiliiketoimintojen hankinnasta. Se on kohdistettu kansainvälisten toimintojen Itämeren alueen päällystys- ja kiviainestoiminnan rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmälle. Tämä liikearvo on testattu koko kansainvälisten toimintojen Itämeren alueen päällystys- ja kiviainestoiminnan tasolla, minkä lisäksi kullekin liiketoiminta-alueelle kohdistettu liikearvo on testattu erikseen maakohtaisesti.

Liikearvojen arvonalennustestaus

Liikearvon arvonalentumistestit laaditaan vuosittain ja aina, kun ilmaantuu viitteitä liikearvon mahdollisesta arvonalennustarpeesta. Testit laaditaan käyttöarvolaskelmina liiketoimintakohtaisesti noudattaen pienimmän rahavirtaa tuottavan yksikön periaatetta. Arvonalentumistestauksissa verrataan kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevien rahavirtojen diskontattua nykyarvoa kyseisen yksikön kirjanpitoarvoon. Mikäli nykyarvo on alhaisempi kuin kirjanpitoarvo, kirjataan erotus tulosvaikutteisesti meneillään olevan vuoden kuluksi.

Vuoden 2014 kolmannen vuosineljänneksen aikana tehdyt liikearvojen arvonalennustestaukset osoittivat, että rahavirtojen nykyarvot ylittävät kaikissa liiketoimintayksiköissä kirjanpitoarvon. Yhtiö suoritti vuoden 2014 lopussa uudelleen Suomen talonrakentamisen liikearvon arvonalentumistestauksen. Tehtyjen liikearvojen arvonalennustestausten perusteella ei ollut tarvetta tehdä liikearvon arvonalennuskirjauksia.

Liikearvojen arvonalennustestauksessa käytetyt ennusteet ja keskeiset oletukset

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden rahavirtaennusteet laaditaan neljälle suunnitelmavuodelle johdon laatimien, toteutuneeseen kehitykseen perustuvien arvioiden perusteella. Rahavirtaennusteen laadinnassa käytetyt keskeiset oletukset ovat kyseisten markkinoiden kasvu, yhtiön kannattavuuskehitys sekä toimenpiteet, joihin yhtiö on sitoutunut.

Liikearvon arvonalentumistestauksen keskeiset oletamat ovat pitkän aikavälin kasvu sekä diskonttaus korko. Yhtiö käytti neljän (vuonna 2013 viiden) suunnitelmavuoden jälkeisten rahavirtojen kasvutekijänä yhden prosentin kasvuoletamaa, joka alitti testaushetkellä voimassa olleen EKP:n keskipitkän aikavälin inflaatiotavoitteen. Diskonttauskorkona käytetään oman ja vieraan pääoman painotettua keskimääräistä kustannusta (WACC, Weighted Average Cost of Capital), jossa huomioidaan riskitön korkotaso, epälikvidisyyspremio, markkinoiden tuotto-odotus, toimialakohtainen beta-arvo, maariski ja vieraan pääoman korkotaso korkomarginaali huomioiden. Näitä tekijöitä painotetaan toimialan keskimääräisen tavoitepääomarakenteen mukaan. Oman ja vieraan pääoman kustannus ennen veroja (Pre-tax WACC) määritellään testauksissa yksikkökohtaisesti.

Herkkyyshanalyysi

Arvonlennustestauksien yhteydessä laaditaan herkkyyshanalyysit, joissa selvitetään yksiköittäin arvonalennustestauksien tärkeimpien oletusten mahdollisten muutosten vaikutusta testien tuloksiin. Keskeisimmät rahavirtojen nykyarvoon vaikuttavat oletukset ovat markkina- ja kilpailutilanteen kehitys sekä diskonttauskorko. Herkkyyshanalyseissa näihin oletuksiin vaikuttavia laskennan muuttujia vaihdellaan ja tutkitaan muutosten vaikutuksia rahavirtojen nykyarvon ja kirjanpitoarvon väliseen marginaaliin.

Suurin osa yhtiön liikearvoista kohdistuu infrarakentamisen toimintasegmentille. Vuoden 2014 herkkyyshanalyysi osoittaa, etteivät tavanomaiset ja kohtuulliset muutokset testauksessa käytetyissä oletuksissa aiheuta liikearvon arvonalennustarvetta infrarakentamisen toimintasegmentissä. Muiden Pohjoismaiden, Baltian tai Venäjän toimintoihin kohdistuviin liikearvoihin ei myöskään liity herkkyyshanalyysin perusteella arvonalentumisriskiä. Herkkyyshanalyysin perusteella merkittävin liikearvon arvonalentumisriski kohdistuu Suomen talonrakentamisen toimintasegmentille, jossa yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon 0,0 miljoonalla eurolla. Korostunut riski on seurausta Suomen yleisen taloustilanteen heikkoudesta, joka näkyy asunto- ja liikekohteiden kysynnässä. Herkkyyshanalyysi osoittaa, että diskonttauskoron kasvu tai pitkänaikavälin kasvun pienentyminen aiheuttaisi alaskirjauksen Suomen talonrakentamisen toimintasegmentin liikearvoon.

Alla ovat testattavien yksiköiden liikearvon alaskirjauksriskiä kuvaavat luvut toimintasegmenteittäin.

1000 euroa	Infra- rakentaminen	Suomen talon- rakentaminen	Venäjän toiminnot
2014			
Toimialalle kohdistetut liikearvot yhteensä	47 062	6 196	587
Nykyarvon suhde kirjanpitoarvoon *	3,63	1,00	1,34
Liikearvon arvonalennus, jos pitkän aikavälin vuotuinen			
kasvu olisi yhden prosenttiyksikön matalampi	0	6 196	0
kasvu olisi kaksi prosenttiyksikköä matalampi	0	6 196	0
Liikearvon arvonalennus, jos diskonttauskorko			
olisi puoli prosenttiyksikköä korkeampi	0	6 196	0
olisi yhden prosenttiyksikön korkeampi	0	6 196	0

1000 euroa	Kansainväliset toiminnot	Talonrakentaminen	Infrarakentaminen	Talotekniikka
2013				
Toimialalle kohdistetut liikearvot yhteensä	42 583	6 196	6 158	25 164
Nykyarvon suhde kirjanpitoarvoon *	3,79	1,50	3,81	1,96
Liikearvon arvonalennus, jos pitkän aikavälin vuotuinen				
kasvu olisi yhden prosenttiyksikön matalampi	0	0	879	0
kasvu olisi kaksi prosenttiyksikköä matalampi	0	0	879	0
Liikearvon arvonalennus, jos diskonttauskorko				
olisi puoli prosenttiyksikköä korkeampi	0	0	879	0
olisi yhden prosenttiyksikön korkeampi	0	0	879	0

* Toimialoille kuuluvien testattavien, rahavirtaa tuottavien yksiköiden liikevaihdon mukaan painotettu keskiarvo. Alle yhden suhdeluku johtaisi arvonalennukseen.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 20 Pitkäaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat

20 Pitkäaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat

1000 euroa	2014	2013
Tasearvo 1.1.	3 764	5 971
Muuntoero	0	0
Lisäykset	10	4
Vähennykset	-583	-2 211
Tasearvo 31.12.	3 191	3 764

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät useita erilaisia noteeraamattomia osakkeita. Yhden yksittäisen sijoituksen arvo ei ole kokonaisuuteen nähden merkittävä. Noteeraamattomien osakkeiden käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määrittää, minkä vuoksi ne esitetään hankintahintaisina mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyinä. Pitkäaikaisiin myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvät osakkeet eritellään liitetiedon 11 kohdassa muut osakkeet ja osuudet.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 21 Pitkäaikaiset saamiset

21 Pitkäaikaiset saamiset

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Korolliset		
Lainasaamiset	19	19
Korottomat		
Myyntisaamiset	513	259
Muut saamiset	13	625
	527	884
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	546	904

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 22 Vaihto-omaisuus

22 Vaihto-omaisuus

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Aineet ja tarvikkeet	39 135	38 304
Tontit ja kiinteistöt	118 223	126 362
Keskeneräiset huoneistot	167 688	171 350
Keskeneräiset liikekiinteistöt	7 929	11 072
Keskeneräiset muut työt	27 719	33 496
Ennakkomaksut	18 704	13 985
Valmiit huoneistot	96 007	55 393
Valmiit liikekiinteistöt	21 078	21 588
Valmisteet ja tavarat	27 505	32 834
	523 987	504 385

Keskeneräisten vaihto-omaisuuskiinteistöjen panttivelkakirjoja on vaihto-omaisuusyhtiöiden velkojen vakuutena 128,6 miljoonaa euroa (119,3 milj. euroa).

Yhtiö kirjasi vuonna 2014 muusta kuin myynnistä johtuvia vaihto-omaisuuden kirjanpitoa-arvoa pienentäviä kuluja 8,3 miljoonaa euroa (19,3 milj. euroa), joista 4,1 miljoonaa euroa liittyi Suomen talonrakentamisiiketoiminnassa aktivoituihin hankekehityskustannuksiin, 3,0 miljoonaa euroa Venäjällä olevaan omaperusteiseen asuntokohteeseen sekä 1,1 miljoonaa euroa Infrarakentamisen kiviainesvarantoihin Suomessa.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 23 Lyhytaikaiset saamiset

23 Lyhytaikaiset saamiset

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Korolliset		
Lainasaamiset	541	1 279
Korottomat		
Myyntisaamiset	143 226	214 893
Projektitulo saamiset	72 417	98 611
Korkosaamiset	2	99
Henkilöstökulujen jaksotukset	2 928	2 947
Muut siirtosaamiset ja menoennakot	37 260	35 597
Johdannaissaamiset	7 109	1 881
Saamiset rakenteilla olevilta kiinteistöyhtiöiltä	3 208	7 506
Muut saamiset	23 323	28 361
	289 473	389 894
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	290 014	391 174

Jatkuvien toimintojen myyntisaamisten nettomääräiset luottotappiot vuonna 2014 olivat 5,1 miljoonaa euroa (5,3 milj. euroa). Muiden lyhytaikaisten saamisten luottotappiot olivat 7,8 miljoonaa euroa, josta on kirjattu rahoituskuluihin 7,0 miljoonaa euroa.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 24 Lyhytaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat

24 Lyhytaikaiset myytävissä olevat rahoitusvarat

1000 euroa	2014	2013
Tasearvo 1.1.	30 010	59 020
Lisäykset	93 858	
Vähennykset	-98 750	-29 011
Tasearvo 31.12.	25 118	30 010

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät lyhytaikaisia sijoituksia pankkitalletuksiin.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 25 Rahavarat

25 Rahavarat

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Käteinen raha ja pankkitalletukset	109 080	51 072

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta ja vakavaraisiin yhteistyöpankkeihin tehdyistä pankkitalletuksista, joiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 26 Rahoitusinstrumentit arvostusryhmittäin

26 Rahoitusinstrumentit arvostusryhmittäin

1000 euroa	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno kirjattavat rahoitusvelat	Suojaus- laskennan alaiset johdannaiset	Tasearvo	Käypä arvo
31.12.2014							
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytavissä olevat rahoitusvarat			3 191			3 191	3 191
Muut pitkäaikaiset saamiset		546				546	318
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset		282 905				282 905	282 905
Johdannaissopimukset	7 109					7 109	7 109
Myytavissä olevat rahoitusvarat			25 118			25 118	25 118
Rahavarat		109 080				109 080	109 080
Rahoitusvarat yhteensä	7 109	392 530	28 309			427 948	427 720
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat				139 513		139 513	139 366
Muut pitkäaikaiset velat				793		793	793
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat				208 291		208 291	208 291
Ostovelat ja muut rahoitusvelat *				273 358		273 358	273 358
Johdannaissopimukset	4 158					4 158	4 158
Rahoitusvelat yhteensä	4 158			621 955		626 113	625 966

1000 euroa	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno kirjattavat rahoitusvelat	Suojaus- laskennan alaiset johdannaiset	Tasearvo	Käypä arvo
31.12.2013							
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytavissä olevat rahoitusvarat			3 764			3 764	3 764
Muut pitkäaikaiset saamiset		904				904	857
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset		389 293				389 293	389 293
Johdannaissopimukset	1 881					1 881	1 881
Myytavissä olevat rahoitusvarat			30 010			30 010	30 010
Rahavarat		51 072				51 072	51 072
Rahoitusvarat yhteensä	1 881	441 268	33 774			476 923	476 876
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat				61 348		61 348	61 305
Muut pitkäaikaiset velat				3 033		3 033	3 033
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat				346 277		346 277	347 115
Ostovelat ja muut rahoitusvelat *				386 608		386 608	386 608
Johdannaissopimukset	2 006				74	2 079	2 079
Rahoitusvelat yhteensä	2 006			797 267	74	799 346	800 140

* Ostovelat ja muut rahoitusvelat eivät sisällä lakisääteisiä veloitteita eivätkä saatuja ennakkomaksuja, koska näitä ei luokitella IFRS:n mukaisiksi rahoitusveloiksi.

Käypien arvojen määrittäminen

Muut pitkäaikaiset saamiset sisältää korottomia saamisia, joiden käyvät arvot on laskettu diskonttaamalla niistä tulevaisuudessa aiheutuvat kassavirrat nykyarvoon. Diskonttauksessa on käytetty riskittömiä markkinakorkoja ja niihin lisättyä riskipreemiota. Käytetyt diskonttokorot vaihtelevat välillä 3,6–19,3 prosenttia (0,6–4,8 %). Lyhytaikaisten myyntisaamisten ja muiden saamisten kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa saamisten lyhyen maturiteetin vuoksi.

Pitkäaikaisen joukkovelkakirjalainan käypä arvo on sen markkinahinta tilinpäätöspäivänä. Muiden pitkäaikaisten korollisten velkojen käyvät arvot on laskettu diskonttaamalla niistä tulevaisuudessa aiheutuvat kassavirrat nykyarvoon. Diskonttauksessa on käytetty korkoja, joilla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöshetkellä, ja se muodostuu riskittömästä korosta ja siihen lisäystä riskipreemiosta. Käytetyt diskonttokorot vaihtelevat välillä 2,2–4,8 prosenttia (2,3–3,2 %). Lyhytaikaisten rahoitusvelkojen kirjanpitoarvon oletetaan olevan lähellä niiden käypää arvoa velkojen lyhyen maturiteetin vuoksi.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostettavista rahoitusvaroista ja -veloista

Konserni on luokitellut käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat käyttäen käypien arvojen kolmitasoista hierarkiaa. Tason 1 rahoitusinstrumentit ovat markkinoilla aktiivisen kaupankäynnin kohteena, joten niiden käyvät arvot ovat saatavilla tehokkailta markkinoilta. Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat markkinoilta saataviin tietoihin ja yleisesti hyväksytyihin arvostusmenetelmiin. Tason 3 käyvät arvot eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan välittäjien antamiin noteerauksiin ja markkina-arvostusraportteihin.

1000 euroa	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
31.12.2014			
Myytävikissä olevat rahoitusvarat			
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		3 191	3 191
Rahamarkkinasijoitukset	25 118		25 118
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat johdannaiset			
Johdannaissaamiset	7 015	94	7 109
Johdannaisvelat	2 321	1 838	4 158
1000 euroa	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
31.12.2013			
Myytävikissä olevat rahoitusvarat			
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		3 764	3 764
Rahamarkkinasijoitukset	30 010		30 010
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat johdannaiset			
Johdannaissaamiset	1 858	23	1 881
Johdannaisvelat	862	1 217	2 079

Tason 3 täsmäytyslaskelma

Seuraavassa taulukossa esitetään tason 3 rahoitusinstrumenttien muutokset tilikaudella.

1000 euroa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat ja -velat
Alkusaldo 1.1.2014		-1 194	3 764
Lisäykset			10
Vähennykset			-583
Voitot tai tappiot tuloslaskelmassa yhteensä		-549	
Käyvät arvot 31.12.2014		-1 743	3 191
Voitot ja tappiot kauden lopussa hallussa olevista tason 3 rahoitusinstrumenteista			
Liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa		-1 743	

1000 euroa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat ja -velat
Alkusaldo 1.1.2013		-563	5 971
Lisäykset			4
Vähennykset			-2 211
Voitot tai tappiot tuloslaskelmassa yhteensä		-631	
Käyvät arvot 31.12.2013		-1 194	3 764
Voitot ja tappiot kauden lopussa hallussa olevista tason 3 rahoitusinstrumenteista			
Liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa		-1 194	

27 Oma pääoma

Osakkeet ja osakepääoma

Lemminkäinen Oyj:llä on yksi osakelaji. Yhtiön osakkeiden lukumäärä 31.12.2014 oli 23 219 900 kappaletta (19 650 176) sekä omien osakkeiden lukumäärä yhteensä 16 687 kappaletta (34 915). Osakemäärän lisäys johtui vuonna 2014 järjestetystä merkintäoikeusannista, jossa merkittiin 3 569 724 uutta osaketta. Kaikki liikkeelle lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahastoon on kirjattu emissiovoitot.

Suojausrahasto

Suojausrahastoon kirjataan suojauslaskennan piirissä olevien korkojohdannaisten tehokas osuus. Rahavirran suojausta sovelletaan korkoriskin suojaamisessa. Rahavirran suojaukseen kuuluvista korkojohdannaisista on vuoden 2014 aikana purettu suojausrahastosta tulokseen käyvän arvon muutosta -0,1 miljoonaa euroa (2013 kirjattu suojausrahastoon 0,5 milj. euroa) ennen laskennallisten verojen huomioimista. Suojausinstrumentit ovat erääntyneet ja suojauslaskenta on päättynyt raportointikauden aikana. Tuloslaskelman korkokuluihin on kauden aikana kirjattu yhteensä -0,1 miljoonaa euroa (-0,5 milj. euroa) rahavirran suojaustulosta.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan. Yhtiö järjesti vuonna 2014 merkintäoikeusannin, jonka seurauksena yhtiö kirjasi sijoitetun vapaan pääoman rahastoon yhteensä 27,7 miljoonaa euroa. Kirjaus sisältää osakeannissa kerätyt bruttovarat sekä antiin liittyvät kulut veroilla vähennettynä.

Oman pääoman ehtoinen laina

Yhtiön oma pääoma sisältää kaksi 70 miljoonan euron oman pääoman ehtoista lainaa, joista ensimmäinen on laskettu liikkeeseen vuonna 2012 ja toinen vuonna 2014. Lainoilla ei ole eräpäivää, mutta yhtiöllä on oikeus lunastaa ne takaisin neljän vuoden kuluttua liikkeeseenlaskusta. Lainat ovat vakuudettomia ja muita velkasitoumuksia heikommassa etuoikeusasemassa. Velkakirjan haltijalla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia, eikä se laimenna yhtiön osakkeenomistajien omistusta. Kuponkikorko vuoden 2012 lainalle on 10 % ja vuoden 2014 lainalle 8,75 %.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät konsernin ulkomaalaisten yksiköiden ei-euromääräisten tilinpäätösten euromääräiseksi muuntamisesta syntyneet muuntoerot. Muuntoeroihin on kirjattu myös aikaisempina vuosina sovelletun nettoinvestoinnin suojauslaskennan suojausinstrumenttien voitot ja tappiot niiltä osin kun suojauslaskennan edellytykset ovat täyttyneet. Konserni ei ole soveltanut nettoinvestoinnin suojauslaskentaa raportointikaudella.

Vuoden 2014 lopussa muuntoeron määrä oli -21,7 miljoonaa euroa (-3,1 milj. euroa). Muuntoeron muutos vuoden 2014 aikana oli yhteensä -18,6 miljoonaa euroa. Muuntoeron määrään vuoden 2014 aikana vaikutti Venäjän ruplasta aiheutunut valuuttakurssimuutos yhteensä -15,8 miljoonaa euroa sekä Norjan kruunusta aiheutunut valuuttakurssimuutos yhteensä -2,7 miljoonaa euroa. Muuntoeron muutos sisältää 0,9 miljoonaa euroa määräysvallan tai yhteisen määräysvallan päättymisestä johtuvaa muutosta, joka on kirjattu tulosvaikutteisesti.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 28 Korolliset velat

28 Korolliset velat

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Pitkäaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 122	15 136
Eläkelainat		1 956
Rahoitusleasingvelat	36 750	43 542
Joukkovelkakirjalainat	99 647	
Muut pitkäaikaiset velat	994	715
	139 513	61 348
Lyhytaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	1 193	9 016
Eläkelainat	1 956	19 555
Rahoitusleasingvelat	13 420	14 254
Joukkovelkakirjalainat		59 931
Shekkitaliimit	363	17 261
Yritystodistukset	63 365	150 205
Rakenteilla olevien yhtiöiden velat	127 057	73 115
Muut lyhytaikaiset velat	939	2 939
	208 291	346 277

Velat on pääsääntöisesti nostettu velallisen toimintavaluutassa.

Rahoitusleasingvelat

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Rahoitusleasingvelat ja niiden korkojen erääntyminen		
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	14 790	15 958
Yli vuoden, mutta enintään viiden vuoden kuluttua	36 535	39 028
Yli viiden vuoden kuluttua	2 184	7 462
	53 509	62 448
Vähimmäisvuokrien nykyarvon erääntyminen		
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	13 420	14 254
Yli vuoden, mutta enintään viiden vuoden kuluttua	34 614	36 283
Yli viiden vuoden kuluttua	2 136	7 259
	50 170	57 796
Rahoitusleasingveloista tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	3 340	4 652

29 Eläkeveloitteet

Yhtiöllä on sen toimintamaissa useita maksupohjaisia eläkejärjestelyjä, joiden osalta noudatetaan kyseisten maiden paikallisia säännöstöjä ja käytäntöjä. Yhtiön merkittävin eläkejärjestelmä on Suomen TyEL, jossa etuudet määräytyvät suoraan etuudensaajan ansioiden mukaan. TyEL-eläkevakuutus on pääosin järjestetty eläkevakuutusyhtiöiden kautta ja niitä käsitellään maksupohjaisina eläkejärjestelyinä.

Yhtiöllä oli vuoden 2014 lopussa etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä Suomessa ja Norjassa, ja ne ovat loppupalkkaan perustuvia, lakisääteistä eläkettä täydentäviä tai ennen lakisääteistä eläkeikää eläkkeelle siirtymisen mahdollistavia järjestelyitä. Norjassa yhtiön kaksi etuuspohjaista järjestelyä päättyi vuoden 2014 aikana. Yhtiö kirjasi näiden supistumisesta voittoa 0,2 miljoonaa euroa, joka kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin. Vuonna 2013 yhtiön etuuspohjaisia järjestelyitä muutettiin maksupohjaisiksi Norjassa. Kyseisten järjestelyiden veloitteet, yhteensä 12,4 miljoonaa euroa, täytettiin kokonaisuudessaan. Lisäksi yhtiö kirjasi supistumisesta voittoa 1,9 miljoonaa euroa, joka kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin. Suomen järjestelyn piiristä jäi vuonna 2013 pois kolme henkilöä, mikä on käsitelty järjestelyn veloitteen osittaisena täyttämisenä eikä siitä syntynyt yhtiölle tulosvaikutusta.

1000 euroa	31.12.2015 (ennuste)	31.12.2014	31.12.2013
Taseeseen kirjattu			
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	576	614	969
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-68	-61	-102
Eläkejärjestelyveloitteet taseessa	508	553	867
josta Suomessa	499	504	490
josta Norjassa	10	49	376

Arvio Lemminkäinen-konsernissa vuoden 2015 aikana etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin suoritettavista maksuista on 0,0 miljoonaa euroa. Arvioidut ja ennustetut luvut voivat poiketa toteutuvista luvuista.

1000 euroa	Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	Yhteensä
1.1.2014	969	-102	867
Kauden työsuorituksen perustuvat menot	5		5
Nettokorkokulut	22	-3	19
Veloitteen täyttäminen	-41	41	
Järjestelyn supistumiset	-227		-227
	-241	38	-203
Uudelleenarvostukset			
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto		13	13
Taloudellisten olettamien muutos	-159		-159
Kokemusperäisten olettamien muutos	149		149
	-10	13	3
Valuuttakurssierot	-11	0	-11
Työnantajan suorittamat maksut		-23	-23
Maksetut etuudet	-14	14	
Yritysten yhteenliittymät ja lopetetut toiminnot	-79		-79
31.12.2014	614	-61	553

1000 euroa	Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	Yhteensä
1.1.2013	19 032	-13 816	5 216
Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	1 383		1 383
Nettokorkokulut	393	-226	167
Velvoitteen täyttäminen	-12 434	12 434	
Järjestelyn supistumiset	-1 933		-1 933
	-12 591	12 208	-383
Uudelleenarvostukset			
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto		27	27
Väestötilastollisten olettamien muutos	1 101		1 101
Taloudellisten olettamien muutos	-4 479	586	-3 892
Kokemusperäisten olettamien muutos	-554		-554
	-3 931	614	-3 318
Valuuttakurssierot	-1 158	824	-334
Työnantajan suorittamat maksut		-314	-314
Maksetut etuudet	-382	382	
31.12.2013	969	-102	867

Yhtiön etuus pohjaisiin eläkevelvoitteisiin ei liity vähimmäisrahastointivelvoitteita.

	31.12.2014 Suomi	31.12.2014 Norja	31.12.2013 Suomi	31.12.2013 Norja
Vakuutusmatemaattiset oletukset				
Diskonntauskorko, %	2,5	3,0	3,3	4,1
Inflaatioaste, %	2,0	1,8	2,0	1,8
Tulevaisuuden palkankorotusolettama, %	1,0	3,0	1,0	3,3
Eläkkeidenkorotusolettama, %	2,1	2,3	2,1	0,6

	31.12.2014 Suomi	31.12.2014 Norja	31.12.2013 Suomi	31.12.2013 Norja
Järjestelyn piirissä olevien				
65-vuotiaiden miesten elinajanodote, vuotta	19,0	20,6	19,0	20,6
65-vuotiaiden naisten elinajanodote, vuotta	24,7	23,5	24,7	23,5
45-vuotiaiden miesten elinajanodote 65-vuotiaina, vuotta	20,6	22,8	20,6	22,8
45-vuotiaiden naisten elinajanodote 65-vuotiaina, vuotta	26,4	26,0	26,4	26,0

Lemminkäisen etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden varat koostuvat kokonaisuudessaan hyväksytyistä vakuutus sopimuksista. Kyseiset eläkejärjestelyt eivät sisällä sijoituksia Lemminkäiseen tai yhtiön käyttämiin kiinteistöihin tai muihin varoihin. Varojen odotettu tuotto on arvio henkivakuutusyhtiön pitkän aikavälin kokonaishyvityksestä.

Järjestelyiden piiriin kuuluvat henkilöt kauden lopussa	31.12.2014	31.12.2013
Aktiiviset	6	12
Ei-aktiiviset, muut työvelvoitteettomat	9	9
Ei-aktiiviset, eläkeläiset	91	95
Yhteensä	106	116

Alla olevissa taulukossa esitetään olennaisten vakuutusmatemaattisten oletusten 0,5 prosenttiyksikön muutoksen vaikutus etuusperusteisten eläkejärjestelyiden veloitteen määrään.

	31.12.2014 Suomi	31.12.2014 Norja	31.12.2013 Suomi	31.12.2013 Norja
Olettaman 0,5 prosenttiyksikön kasvun vaikutus veloitteeseen				
Diskonttaus korko	-4,76 %	-0,33 %	-4,49 %	-3,32 %
Inflaatioaste	55,41 %	-	4,98 %	-
Tulevaisuuden palkankorotusolettama	0,24 %	0,01 %	0,17 %	0,01 %
Olettaman 0,5 prosenttiyksikön pienenemisen vaikutus veloitteeseen				
Diskonttaus korko	5,22 %	0,33 %	4,30 %	3,32 %
Inflaatioaste	-35,66 %	-	-4,74 %	-
Tulevaisuuden palkankorotusolettama	-0,24 %	-0,01 %	-0,17 %	-0,01 %

Yllä oleva herkkyyshanalyysi on laadittu muuttamalla vakuutusmatemaattista olettamaa 0,5 prosenttiyksikköä muiden olettamien pysyessä muuttumattomina. Herkkyyshanalyysin laskennassa on noudatettu samaa menetelmää kuin taseen eläkevelvoitetta laskettaessa.

	2014	2013	2012	2011	2010
Järjestelyihin liittyvät varat ja velat viideltä vuodelta					
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	614	969	19 032	21 674	21 776
Varojen käypä arvo	-61	-102	-13 816	-13 376	-15 961
	553	867	5 216	8 298	5 815

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 30 Osakeperusteiset maksut

30 Osakeperusteiset maksut

Suoritusperusteinen palkkio

Vuodet 2010–2012

Lemminkäisellä oli käytössä osakepohjainen kannustinjärjestelmä, jossa oli kolme ansaintajaksoa: kalenterivuodet 2010, 2011 ja 2012. Hallitus päätti ansaintajakson ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Vuonna 2012 pitkän aikavälin palkitsemisen ansaintakriteerit olivat konsernin sijoitetun pääoman tuotolle ja konsernin omavaraisuusasteelle asetetut tavoitteet. Palkkio maksettiin osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Rahana maksettu osuus kattoi palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Järjestelmästä saatuja osakkeita ei saa luovuttaa sitouttamisjakson aikana, joka päättyi kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä.

Vuodet 2013–2015

Vuoden 2012 lopussa Lemminkäinen Oyj:n hallitus päätti uudesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, jotka ovat kalenterivuodet 2013, 2014 ja 2015. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Mahdollinen suoritusperusteinen palkkio ansaintajaksolta maksetaan yhtiön osakkeina ja rahana. Rahana maksettava osuus kattaa palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Osakkeita ei saa luovuttaa noin kahden vuoden mittaisen sitouttamisjakson aikana. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuhte päättyy sitouttamisjakson aikana, on hänen pääsääntöisesti palautettava palkkiona annetut osakkeet yhtiölle vastikkeetta.

Ehdollinen palkkio

Osakepalkkiojärjestelmän piirissä olevilla avainhenkilöillä on osakeomistuksen ja työ- tai toimisuhteen jatkumisen perusteella mahdollisuus saada järjestelmässä ehdollista palkkiota, eli niin sanottuja lisäosakkeita. Ehdollisen palkkion saaminen edellyttää, että avainhenkilö ennestään omistaa tai hallituksen päättämään päivään mennessä hankkii yhtiön osakkeita hallituksen ennalta päättämän määrän tai osan siitä. Tällöin avainhenkilö saa ehdollisena palkkiona yhden lisäosakkeen jokaista hankkimaansa osaketta kohden, mikäli hänen työ- tai toimisuhteensa on edelleen voimassa ja hän edelleen omistaa osakeostomahdollisuuden alaiset osakkeet ehdollisen palkkion maksuhetkellä. Ehdollisen palkkion ansaintajakso on kalenterivuodet 2013–2015.

Osakepalkkiojärjestelmien kirjausissa käytetyt tiedot esitetään seuraavassa taulukossa:

	Ehdollinen palkkio		Suoriteperusteinen palkkio		
	2014	2013	2014	2013	2012
Myöntämispäivä	13.2.2014	6.2.2013	7.2.2014	7.2.2013	9.2.2012
Ansaintajakson alkamispäivä	1.1.2014	1.1.2013	1.1.2014	1.1.2013	1.1.2012
Ansaintajakson päättämispäivä	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012
Sitouttamisjakson päättämispäivä	30.4.2017	30.4.2016	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Oikeuden syntymisehdot	Osakeomistus- velvollisuus	Osakeomistus- velvollisuus	Omavaraisuaste, Sijoitetun pääoman tuotto	EBIT, Sijoitetun pääoman tuotto	Omavaraisuaste, Sijoitetun pääoman tuotto
Toteutustapa	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake
Osakekurssi myöntämishetkellä, euroa	13,41	15,80	13,83	15,85	20,20
Osakkeen käypä arvo myöntämishetkellä, euroa *	12,81	15,03	13,31	15,26	19,70
Järjestelmästä annettavien osakkeiden enimmäislukumäärä myöntämishetkellä			259 730	205 591	75 076
Muutokset enimmäislukumäärään ansaintakaudella			-90 898	-3 449	2 433
Järjestelmästä annettavien osakkeiden enimmäislukumäärä ansaintakauden lopussa			168 832	202 142	77 509
Järjestelmästä ansaittujen osakkeiden lukumäärä ansaintakauden lopussa **			16 883	0	42 630
Myöntämisvuonna merkityt lisäosakkeet	860	16 036			
Järjestelmän piiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä tilikauden lopussa	1	15	49	43	40
Ansaintakriteerian toteumaosuus, %			10,0	0,0	60,0
Arvio palautuvien osakepalkkioiden määrästä ennen sitouttamisjakson päättämistä, %	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0

* Osakkeen käypä arvo järjestelmän myöntämishetkellä on osakkeen sen hetkinen arvo vähennettynä arvioiduilla ansaintajakson aikana maksettavilla osingoilla.

** Vuoden 2014 lukumäärä on arvio ansaituista osakkeista.

Vuonna 2014 kirjattiin osakepalkkiojärjestelmistä jaksotettua kulua tuloslaskelmaan yhteensä 0,3 miljoonaa euroa (1,0 milj. euroa). Osakepalkkiojärjestelmistä taseeseen kirjattu velka oli vuoden 2014 lopussa 0,1 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa). Yhtiö arvioi ennen vuotta 2015 toteutuneista osakepalkkiojärjestelmistä vuonna 2015 realisoituvan kulun määrän olevan noin 0,2 miljoonaa euroa. Todellisten kustannusten määrä voi poiketa arvioidusta.

31 Varaukset

1000 euroa	Takuu- varaukset	10- vuotisvastuu- varaukset	Ympäristö- varaukset	Vuokravelvoite- varaukset	Oikeuden- käynti- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä 31.12.2014	Yhteensä 31.12.2013
Varaukset 1.1.	7 089	8 657	3 196	1 476	5 900	847	27 164	22 341
Muuntoerot	-121		-175			-18	-314	-492
Varausten lisäykset	11 088	593	457	3 924	6 408	6	22 477	15 083
Käytetyt varaukset	-6 126	-615	-594	-1 851		-829	-10 016	-9 764
Tytäryritysten ostot ja myynnit	-718						-718	-4
Varaukset 31.12.2014	11 212	8 635	2 884	3 549	12 308	6	38 594	
Varaukset 31.12.2013	7 089	8 657	3 196	1 476	5 900	847		27 164

1000 euroa	Takuu- varaukset	10- vuotisvastuu- varaukset	Ympäristö- varaukset	Vuokravelvoite- varaukset	Oikeuden- käynti- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä 31.12.2014	Yhteensä 31.12.2013
Varaukset jakautuvat								
Pitkäaikaisiin	1 159	7 554	2 884	3 549	12 308	6	27 461	19 935
Lyhytaikaisiin	10 053	1 081					11 134	7 229
	11 212	8 635	2 884	3 549	12 308	6	38 594	27 164

Takuuvaraus käsittää rakennusprojektin valmistumisen jälkeiset takuuvuorituksen alaiset korjauskulut. Asuntokohteisiin liittyviä varauksia odotetaan käytettävän vuoden kuluessa varauksen tekemisestä. Muissa töissä takuuvarausten käyttöaika on pääsääntöisesti 1–2 vuotta.

Asunto- ja liikekohteiden rakentamiseen liittyvä 10-vuotisvastuuvaraus määritetään kokonaisuutena kaikista kyseisiä vastuita sisältävistä hankkeista.

Ympäristövaraukset liittyvät pääosin maanottoaikojen maisemointivelvoitteisiin. Niiden odotettu käyttöaika riippuu maanottoaikaan käytöstä, koska maisemointityöt aloitetaan pääsääntöisesti maanottoaikaan hyödyntämisen loputtua. Lisäksi ympäristövaraus käsittää muut ympäristövelvoitteisiin liittyvät varaukset.

Vuokravastuuvelvoite syntyy, kun yhtiöllä on sopimukseen perustuva velvoite hankkia rakennettavan liikekiinteistökohteen toistaiseksi vuokraamattomiin tiloihin vuokralaisia. Vuokravastuuvelvoitteista tehtyjen varausten odotettu käyttöaika on 1–3 vuotta.

Oikeudenkäyntivaraus on kirjattu Helsingin käräjäoikeudessa vireillä olevista asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvausoikeudenkäynneistä, joissa kantajina on 21 kuntaa. Näiden kanteiden osalta käsittelyjen odotetaan alkavan käräjäoikeudessa aikaisintaan vuoden 2016 aikana, ja niiden odotetaan kestävän 1–3 vuotta. Varauksen määrä on arvioitu Helsingin käräjäoikeuden 28.11.2013 antamien päätösten perusteella.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 32 Ostovelat ja muut velat

32 Ostovelat ja muut velat

1 000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Pitkäaikaiset		
Muut pitkäaikaiset velat	793	3 033
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat		
Saadut ennakomaksut	140 855	140 989
Velat rakenteilla oleville yhtiöille	4 506	13 427
Ostovelat	89 220	139 780
Projektikulovelat	59 484	42 659
Arvonlisäverovelat	22 511	35 175
Korkovelat	4 282	1 180
Henkilöstökulujen jaksotukset	58 162	83 121
Muut siirtovelat	16 400	16 927
Johdannaisvelat	4 158	2 079
Muut lyhytaikaiset velat *	41 304	89 515
	440 882	564 851
Pitkä- ja lyhytaikaiset osto- ja muut velat yhteensä	441 675	567 884

* Muut lyhytaikaiset velat 31.12.2013 sisältävät 59,7 miljoonaa euroa asfalttikartellioikeudenkäynteihin liittyvää velkaa.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 33 Rahoitusriskien hallinta

33 Rahoitusriskien hallinta

Lemminkäinen-konserni altistuu liiketoiminnassaan rahoitusriskeille, joista merkittävimpiä ovat rahoituksen saamis-, likviditeetti-, valuuttakurssi-, korko- ja luottoriski. Konsernin rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää epävarmuutta, jota rahoitusmarkkinoilla tapahtuvat arvonmuutokset mahdollisesti aiheuttavat konsernin tulokseen, kassavirtoihin ja arvoon. Rahoitusriskien hallinta perustuu hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan periaatteisiin. Rahoituspolitiikka määrittää rahoitusriskien hallinnan ja rahoitustoimien toimintaperiaatteet ja vastuunjaot. Poliittikkaa arvioidaan ja tarvittaessa päivitetään vähintään vuosittain.

Rahoituspolitiikan toteutuksesta vastaa Konsernirahoitus-yksikkö, joka pääasiallisesti vastaa rahoitusriskien hallinnasta, ja johon konsernin rahoitustoimet on keskitetty. Konsernin rahoituspolitiikka määrittää Konsernirahoituksen ja liiketoimintayksiköiden välisen vastuunjaon osa-alueittain. Konserniyhtiöiden vastuulla on toimittaa ajantasaista ja täsmällistä tietoa Konsernirahoitukselle liiketoimintansa rahoitukseen liittyvistä asioista. Konsernirahoitus toimii konsernin sisäisenä pankkina sekä hallinnoi, ohjeistaa ja tukee konserniyhtiöitä rahoitusasioissa siten, että konsernin rahoitustarpeet tulee tyydytettyä ja rahoitusriskejä hallinnoidaan rahoituspolitiikan mukaisesti tehokkaalla tavalla.

Rahoituksen hankinta- ja likviditeettiriski

Konsernin pyrkimyksenä on turvata rahoituksen saatavuus, optimoida likvidien varojen käyttö liiketoimintojen rahoittamisessa sekä minimoida korko- ja muut rahoituskustannukset. Konsernirahoitus vastaa konsernin kokonaislikviditeetin hallinnasta sekä huolehtii, että käytettävissä on riittävät rahoituslimitit ja riittävä määrä eri rahoituslähteitä. Lisäksi se varmistaa, että konsernin velkojen ja luottolimiittien eräänymisprofiili jakautuu riittävän tasaisesti useille eri vuosille rahoituspolitiikan mukaisesti. Konsernin kirjanpidon mukaisten korollisten velkojen eräänymisjakauma on etupainotteinen. Syynä ovat lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin kirjatut 127,1 miljoonan euron (73,1) vaihto-omaisuusyhtiöiden velat. Kyseiset velat ovat pääasiassa rakenteilla olevien asunto-osakeyhtiöiden pitkäaikaisia velkoja, jotka siirtyvät asunto-osakkeen ostajien vastattavaksi kohteiden luovutuksen yhteydessä. Myymättömien asuntojen osalta konserni vastaa velasta maksamalla asunnoista rahoitusvastiketta pitkän laina-ajan kuluessa. Konsernin käytettävissä olevat rahoituslähteet ja likvidit varat riittävät kattamaan lyhytaikaisten korollisten velkojen veloitteet.

Rahoituspolitiikan mukaisesti konsernin likviditeettireservin tulee kaikkina aikoina vastata konsernin kokonaislikviditeettitarvetta, ja sen tulee olla nostettavissa viiden pankkipäivän sisällä ilman lisämaksuja. Konsernin kokonaislikviditeettitarve koostuu päivittäisen operatiivisen liiketoiminnan likviditeettitarpeesta, riskilisätarpeesta ja strategisesta likviditeettitarpeesta. Konsernin likviditeetin hallinta perustuu kuukausittain tehtävään rahoitusennusteeseen sekä päivittäiseen kassasuunnitteluun. Likviditeettiylijäämän kokoaminen toteutetaan sisäisillä transaktioilla ja konsernitilien avulla.

Liiketoiminnan kausiluontoisuuden vuoksi kausiluototuksen merkitys on suuri. Kausivaihtelun vaikutusta lyhytaikaisen likviditeetin tarpeeseen hallitaan käyttämällä yritystodistusohjelmaa, sitovia rahoituslimiittejä sekä luotollisia tilejä. Konsernin yritystodistusohjelman koko on 300 miljoonaa euroa (300 milj. euroa), josta käytössä 31.12.2014 oli 63,4 miljoonaa euroa (150,2 milj. euroa). Lemminkäisellä on 185 miljoonan euron syndikoitu kolmivuotinen valmiusluottolimiitti. Luottolimiitti on sitova ja vakuudeton, ja se erääntyy maaliskuussa 2016. Konsernilla oli käyttämättä vuoden lopussa yhteismäärältään 185,0 miljoonaa euroa (175,0 milj. euroa) sitovia luottolimiittejä sekä 33,2 miljoonaa euroa (44,0 milj. euroa) tililimiittejä. Likvidien varojen määrä 31.12.2014 oli 134,2 miljoonaa euroa (81,1 milj. euroa).

Rahoitusvelkojen ja johdannaisten sopimuksiin perustuvat kassavirrat

1000 euroa	2015	2016	2017	2018	2019	2020–	Yhteensä
31.12.2014							
Korolliset velat	218 072	23 629	17 900	14 537	113 269	2 172	389 578
Korkojohdannaiset	319	320	319	162			1 119
Valuuttajohdannaiset							
Maksettavat rahavirrat	77 180						77 180
Saatavat rahavirrat	-81 905						-81 905
Hyödykejohdannaiset							
Maksettavat rahavirrat	1 335	505					1 840
Saatavat rahavirrat	-87						-87
Muut rahoitusvelat	179 856	69	23	559	23	120	180 649
Ostovelat	89 220						89 220
Annetut takaukset	14 413	1 519				254	16 186
	498 402	26 041	18 242	15 258	113 292	2 546	673 780

1000 euroa	2014	2015	2016	2017	2018	2019–	Yhteensä
31.12.2013							
Korolliset velat	352 436	18 912	23 433	8 972	5 656	7 535	416 945
Korkojohdannaiset	346	247	248	247	118		1 206
Valuuttajohdannaiset							
Maksettavat rahavirrat	106 015						106 015
Saatavat rahavirrat	-106 552						-106 552
Hyödykejohdannaiset							
Maksettavat rahavirrat	593	97	321				1 011
Saatavat rahavirrat	-14	-9					-23
Muut rahoitusvelat	245 861	2 279	535				248 675
Ostovelat	139 568						139 568
Annetut takaukset	17 413		1 519			254	19 186
	755 664	21 526	26 056	9 219	5 774	7 790	826 029

Valuuttakurssiriski

Valuuttakurssiriskien hallinnan tavoitteena on vähentää epävarmuutta, jota valuuttakurssimuutokset aiheuttavat kassavirtojen, liiketoiminnallisten saamisten ja velkojen sekä muiden tase-erien tuleviin arvoihin. Valuuttakurssiriski koostuu pääasiassa translaatoriskistä ja transaktioriskistä.

Translaatoriski käsittää ulkomaisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden muunnosta konsernin kotivaluuttaan aiheutuvat valuuttakurssierot. Kirjanpitoon kirjattavaa translaatoriskiä aiheuttavat ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehdyt oman pääoman sijoitukset ja kertyneet voittovarot, joiden laskennalliset vaikutukset näkyvät oman pääoman muuntoeroissa. Lemminkäinen-konsernilla on ulkomaisia nettosijoituksia useissa eri valuutoissa. Merkittävimmät valuutat, joista konsernin translaatoriskit muodostuivat vuonna 2014, olivat Venäjän rupla ja Norjan kruunu, joihin todennäköisesti myös jatkossa liittyy suurin translaatoriski. Muuntoerojen muutos vuonna 2014 oli -18,6 miljoonaa euroa, josta Venäjän rupla aiheutti -15,8 miljoonaa euroa ja Norjan kruunu -2,7 miljoonaa euroa. Raportoitavaa translaatoriskiä aiheuttaa myös raportoitavan kauden tuloslaskelma, jonka vaikutus näkyy suoraan muun muassa konsernin raportoitavassa euromääräisessä liikevaihdossa ja liiketuloksessa. Vuonna 2014 valuuttakurssimuutosten vaikutus konsernin euromääräiseen liikevaihtoon oli -73,2 miljoonaa euroa, josta venäjän ruplasta aiheutui -40,0 miljoonaa euroa ja norjan kruunusta -19,7 miljoonaa euroa, ja liiketulokseen -5,0 miljoonaa euroa, josta Venäjän ruplan osuus oli -4,3 miljoonaa euroa ja Norjan kruunun osuus -0,6 miljoonaa euroa. Rahoituspolitiikan mukaisesti Lemminkäinen-konserni suojautuu translaatoriskeiltä ensisijaisesti pitämällä oman pääoman sijoitukset ulkomaisissa yhtiöissään optimaalisen pieninä eikä siten käytä rahoitusinstrumentteja translaatoriskeiltä suojautumiseen.

Transaktioriski muodostuu liike- ja rahoitustoiminnan valuuttamääräisistä transaktioista. Liiketoiminnan valuuttakurssiriskejä pyritään suojaamaan ensisijaisesti operatiivisin keinoin. Jäljelle jäävä osa transaktioriskistä suojataan käyttämällä muun muassa valuuttalainoja tai valuuttajohdannaisia.

Konserniyhtiöt vastaavat transaktioriskiasemansa tunnistamisesta, raportoinnista, ennustamisesta sekä nettoposition suojaamisesta sisäisillä transaktioilla konsernirahoituksen kanssa. Konsernirahoitus on vastuussa konsernin riskipositioiden suojaamisesta ulkoisina transaktioina rahoituspolitiikan mukaisesti. Pääsääntö on, että merkittävät tarkasteluhetkeä seuraavalle 12 kuukaudelle ennustetut ja varmat nettopositiot suojataan suojausasteiden vaihdella välillä 25–100 prosenttia painottaen ensimmäistä 6 kuukautta.

Merkittävimmät valuutat, joista konsernin transaktioriskit muodostuivat vuonna 2014, olivat Venäjän rupla ja Ruotsin kruunu. Nämä transaktioriskiasemat aiheutuivat pääasiassa myynti- ja ostopoimista sekä saamisista ja veloista. Konserni ei ole vuonna 2014 soveltanut suojauslaskentaa transaktioriskien suojaukseen.

Transaktioriskin herkkyyshanalyysi

Valuuttakurssien muutoksista aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- valuuttakurssimuutoksen oletetaan olevan +/-10 %
- positio sisältää Ruotsin kruunu- ja Venäjän ruplamääräiset rahoitusvarat ja -velat
- positio ei sisällä ennustettuja tulevia kassavirtoja
- herkkyyden laskemisessa ei ole otettu huomioon veroja

1000 euroa	Transaktiopositio	+/- 10 % vaikutus tuloslaskelmaan
31.12.2014		
EUR/SEK	369	-34 / +41
EUR/RUB	264	-24 / +29

1000 euroa	Transaktiopositio	+/- 10 % vaikutus tuloslaskelmaan
31.12.2013		
EUR/SEK	-2 432	+221 / -270
EUR/RUB	-6 432	+585 / -715

Korkoriski

Lemminkäinen-konsernin korkoriskin hallinnan tavoitteena on minimoida korkojen vaihtelun aiheuttamat muutokset konsernin tulokseen, kassavirtoihin ja arvoon. Konsernirahoitus hallinnoi ja valvoo korkoriskipositiota. Konsernin korkoriski muodostuu pääasiassa liiketoiminnan rahoittamiseen liittyvistä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista laina- ja leasingsovimuksista, korollisista rahoitussuamisista sekä korkojohdannaisista. Korkotason muutokset vaikuttavat tuloslaskelma- ja tase-eriin.

Konsernin korkoriski saadaan pienimmäksi asettamalla konsernin velkojen keskimääräinen korkosidonnaisuusaika samaksi kuin liiketoiminnan korkoherkkyys. Konsernin liiketoiminnan korkoherkkyden on arvioitu olevan noin 15 kuukautta. Rahoituspolitiikka määrittää tämän pohjalta konsernin velkojen keskimääräiseksi korkosidonnaisuusajaksi 12–18 kuukautta. Konsernin tavoitteena on myös pitää koron vaihtelulta suojattuna 40–65 prosenttia valuuttakohtaisesta velkamäärästä.

Konserni voi ottaa pitkäaikaista velkaa sekä vaihtuva- että kiinteäkorkoisena. Vaihtuva- ja kiinteäkorkoisten velkojen suhdetta voidaan muuttaa korkojohdannaisilla. Vuonna 2014 konserni on käyttänyt koronvaihtosopimuksia korkoriskinsä hallinnassa. Osa koronvaihtosopimuksista on ollut suojauslaskennan piirissä ja niistä syntyvä suojaustulos on kirjattu korkokuluihin 2014. Suojauslaskennasta ei ole kirjattu tehottomuutta tilikaudelle. Suojauslaskennassa olleet koronvaihtosopimukset ovat erääntyneet ja suojauslaskenta lopetettu tilikauden kauden aikana.

Korkotason muutoksilla ei ole vuonna 2014 ollut tavallisuudesta poikkeavaa vaikutusta konsernin liiketoimintaan. Korkotason merkittävällä nousulla saattaa kuitenkin olla haitallista vaikutusta asuntojen kysyntään.

Korkoriskin herkkyysanalyysi

Korkotason muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- korkotason muutokseksi oletetaan yksi prosenttiyksikkö
- positio sisältää vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat, vaihtuvakorkoiset rahoitussuamiset sekä korkojohdannaiset
- kaikki muut tekijät korkotason muutosta lukuun ottamatta pysyvät vakioina
- herkkyiden laskemisessa ei ole otettu huomioon veroja

1000 euroa	Korkopositio	Vaikutus tuloslaskelmaan (+1 %)	Vaikutus tuloslaskelmaan (-1 %)	Vaikutus muihin laajan tuloksen eriin (+1 %)	Vaikutus muihin laajan tuloksen eriin (-1 %)
31.12.2014					
Vaihtuvakorkoiset velat	-182 901	-1 829	1 829		
Vaihtuvakorkoiset saamiset	134 547	1 345	-1 345		
Korkojohdannaiset	40 000	1 295	-1 358		
	-8 354	812	-875		

1000 euroa	Korkopositio	Vaikutus tuloslaskelmaan (+1 %)	Vaikutus tuloslaskelmaan (-1 %)	Vaikutus muihin laajan tuloksen eriin (+1 %)	Vaikutus muihin laajan tuloksen eriin (-1 %)
31.12.2013					
Vaihtuvakorkoiset velat	-172 028	-1 720	1 720		
Vaihtuvakorkoiset saamiset	81 845	818	-818		
Korkojohdannaiset	47 180	1 606	-1 699	9	-9
	-43 003	704	-798	9	-9

Hyödykehintariski

Konsernin päällystystoimintaan liittyy bitumin hintariski. Bitumin hinta määräytyy käytännössä öljyn maailmanmarkkinahinnan mukaisesti. Bitumin hintariskiltä on suojauduttu kiintein ostohinnoin, myyntisopimusten hintaklausuulein ja johdannaisin, joihin ei ole sovellettu suojauslaskentaa. Konserniyrityksissä oli tilinpäätöspäivänä bitumijohdannaisilla suojattuna yhteensä 11 000 mt (58 933 mt) bitumiostoja.

Luottoriski

Luottoriski syntyy tilanteessa, jossa vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan aiheuttaen toiselle osapuolelle taloudellisen tappion. Lemminkäinen on määritellyt asiakassaamisten luottopolitiikan, jonka päämääränä on lisätä kannattavaa myyntiä luottoriskit ennakoita tunnistaen ja halliten. Luottopolitiikka määrittelee Lemminkäinen-konsernille luottokauppaa ja perintää koskevat vähimmäisvaatimukset. Luottoriskien määrittelijänä toimii konsernin luotonvalvonta ja luottoriskien hallinnasta vastaavat liiketoimintayksiköt.

Pääosa liiketoiminnasta perustuu vakiintuneisiin, luotettaviin asiakassuhteisiin sekä alalla yleisesti noudatettaviin sopimusehtoihin. Konserni altistuu luottoriskille pääasiassa konsernin myyntisaatavien, talletusten ja johdannaisiin liittyvien saamisten kautta. Luottoriskin enimmäismäärä on edellä mainittujen erien yhteenlaskettu tasearvo. Myyntisaamisten määrä ja erääntyminen on esitetty seuraavassa taulukossa. Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä, myyntisaatavat jakautuvat usean eri asiakkaan kesken usealle markkina-alueelle. Sopimuksen tehnyt liiketoimintayksikkö seuraa saatavatilannetta aktiivisesti. Mikäli liiketoimintayksiköt neuvottelevat saatavien ehdoista uudelleen, se tapahtuu konsernin luottopolitiikan vaatimusten mukaisesti. Luottotappioriskiä voidaan pienentää vakuuksilla, pääsääntöisesti pankkitakauksilla ja pankkitalletuksilla. Lemminkäinen käyttää myös myyntisaatavien myyntiä (factoring), mikä myös osaltaan pienentää luottoriskiä.

Lemminkäisen luottotappiot ovat olleet toiminnan laajuuteen nähden vähäiset. Merkittävimmät riskit liittyvät toimintaan Venäjällä, ja pääsääntönä Venäjän projekteissa on rakentaminen ainoastaan ennakkomaksuja vastaan. Mikäli luottotappioriskiä poikkeuksellisesti otetaan, se on aina ennakoita suhteutettu kyseisen hankkeen kateodotuksiin. Luottotappioiksi kirjataan oikeudelliseen perintään siirretyt saamiset.

Konserni altistuu vastapuoliriskille sijoittaessaan likvidejä varojaan ja käyttäessään johdannaisinstrumentteja. Likvidit varat sijoitetaan lyhytaikaisiin pankkitalletuksiin ja vakavaraisten yhteistyöpankkien liikkeeseenlaskemiin sijoitustodistuksiin sekä hyvän luottoluokituksen omaavien yritysten yritystodistuksiin. Konserni rahoitus vastaa konsernin kassavaroihin, rahoitussijoituksiin ja muihin rahoitustransaktioihin liittyvästä vastapuoli- ja luottoriskien hallinnasta. Rahoituspolitiikka määrittää hyväksytyt vastapuolet ja niiden kriteerit. Vuoden 2014 lopussa vastapuoliriskiä pidettiin pienenä.

Myyntisaamisten ikäjakauma

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Erääntymättömät	108 711	171 472
1–30 päivää erääntyneet	22 331	19 698
31–60 päivää erääntyneet	3 184	8 023
61–90 päivää erääntyneet	3 383	7 070
yli 90 päivää erääntyneet	6 131	8 889
	143 740	215 152

Pääoman ja pääomarakenteen hallinta

Pääomalla tarkoitetaan Lemminkäinen-konsernin taseen osoittamaa omaa pääomaa ja korollista vierasta pääomaa. Lemminkäinen-konsernin pääoman hallinnalla pyritään varmistamaan kustannustehokkaasti konsernin liiketoiminta-alueiden toimintaedellytykset kilpailukykyisellä tasolla kaikissa suhdannetilanteissa, riittävä riskinkantokyky muun muassa rakennusurakoinnissa sekä hyvä velkojenhoito- ja osingonmaksukyky.

Konsernin korollisen vieraan pääoman määrään vaikuttavat muun muassa liiketoiminnan laajuus, tuotannon kausivaihtelut, yritysostot, investoinnit tuotantokalustoon, -rakennuksiin ja rakennusmaahan tai näiden myynnit sekä mahdolliset oman pääoman ehtoiset järjestelyt. Yhtiö seuraa jatkuvasti erityisesti velan määrää, korollisen nettovelan suhdetta käyttökatteeseen sekä omavaraisuusastetta. Yhtiö seuraa pääoman kehitystä myös sijoitetun pääoman tuottoasteella. Hyvän tuottona pidetään keskimäärin 18 prosenttia ylittävää tasoa pitkällä aikavälillä. Sijoitetun pääoman tuottoaste vuonna 2014 oli 13,5 prosenttia (-9,4 %).

Yhtiö saattaa ajoittain pyrkiä ostamaan jäljellä olevaa velkaamme takaisin käteisostoilla ja/tai oman pääoman ehtoisia arvopapereita vaihtamalla, avoimilla markkinoilla tehdyillä ostoilla, yksityisesti neuvotelluilla transaktioilla tai muulla tavalla. Summat saattavat olla merkittäviä. Yhtiö saattaa päättää säilyttää, kuollettaa tai myydä takaisinostetun velan. Mahdollinen myöhempi takaisinostetun velan myyminen voidaan tehdä käteistä tai muuta korvausta tai oman pääoman ehtoisia arvopapereita vastaan, ja kyseinen myynti voidaan toteuttaa avoimilla markkinoilla tehtävinä tarjouksina, yksityisesti neuvoteltuina transaktioina tai muulla tavalla. Mahdolliset jäljellä olevan velan takaisinostot tai vaihdot tai mahdolliset myöhemmät takaisinostetun velan myynnit tai vaihdot riippuvat vallitsevista markkinaolosuhteista, likviditeettitarpeesta, sopimusrajoitteista ja muista tekijöistä.

Joihinkin konsernin rahoitus sopimuksiin liittyy kaksi neljännesvuositarkasteltavaa ja neljän edeltävän vuosineljänneksen keskiarvona laskettavaa taloudellista tunnuslukukovenanttia: nettovelan ja käyttökäteen suhdeluku sekä omavaraisuusaste. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä nettovelan ja käyttökäteen tunnuslukukovenantti ei täyttynyt. Yhtiö käynnisti tämän vuoksi tiettyjen luotonantajapankkien kanssa neuvottelut, jotka saatiin päätökseen 21.5.2014. Neuvottelujen tuloksena yhtiö on sitoutunut muun muassa vahvistamaan tasettaan noin 100 miljoonalla eurolla. Vuoden kolmannella neljänneksellä yhtiö toteutti merkintäoikeusannin. Yhtiö keräsi annilla 29,3 miljoonan euron bruttovarat (27,3 milj. euron nettovarat). Tämän lisäksi yhtiö myy ydinliiketoimintaansa kuulumattomia omaisuuseriä ja toimintoja 70 miljoonalla eurolla syyskuun 2015 loppuun mennessä. Vuoden 2014 lopussa myyntejä oli toteutettu yhteensä 21,5 miljoonalla eurolla. Yhtiö ei maksa osinkoa tilivuodelta 2014 ilman tiettyjen luotonantajapankkien suostumusta. Lisäksi yhtiö sopi vuoden toisella neljänneksellä luotonantajapankkien kanssa nettovelan ja käyttökäteen suhdeluehdon muutoksista vuoden 2014 toiselle ja kolmannelle neljännekselle. Vuoden lopussa yhtiö täytti tunnuslukukovenanttinsa.

Yhtiö on lisäksi toteuttanut useita muita toimenpiteitä taseen vahvistamiseksi ja rahoitusaseman parantamiseksi. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä yhtiö laski liikkeeseen 70 miljoonan euron oman pääoman ehtoisen joukkovelkakirjalainan (ns. hybridilainan). Vuoden toisella neljänneksellä yhtiö myi talotekniikkaliiketoimintansa 55,4 miljoonalla eurolla, kaupasta saadun kassavirran yhtiö käytti lyhytaikaisten velkojen takaisinmaksuun. Lisäksi yhtiö laski liikkeeseen kesäkuussa 2014 viisivuotisen 100 miljoonan euron suuruisen vakuudettoman joukkovelkakirjalainan. Yhtiön liikkeeseenlaskemalla 100 miljoonan euron joukkovelkakirjalainalla uudelleenrahoitettiin lokakuussa 2014 erääntynyt 60 miljoonan euron joukkovelkakirjalaina. Yhtiö maksaa lainalle puolivuositarkasteltavaa kiinteää 7,375 prosentin vuotuista korkoa. Joukkovelkakirjalainan ehtoihin sisältyy kaksi tapahtumaperusteista (incurrence-based) tunnuslukukovenanttia: omavaraisuusaste sekä nettovelan ja käyttökäteen suhdeluku. Jos omavaraisuusasteeseen liittyvän kovenantin ehdot eivät täyty, yhtiön mahdollisuutta suorittaa eräitä maksuja, kuten omien osakkeiden ostoja ja oman pääoman ehtoisten lainojen lunastamisia, rajoitetaan. Jos nettovelan ja käyttökäteen suhdelukuun liittyvän kovenantin ehdot eivät täyty, yhtiön mahdollisuuksia nostaa lisävelkaa rajoitetaan.

Konsernin omaan pääomaan sisältyy kaksi 70 miljoonan euron oman pääoman ehtoista eräpäivätöntä joukkovelkakirjalainaa. Ensimmäinen on laskettu liikkeeseen maaliskuussa 2012 ja toinen maaliskuussa 2014. Nämä niin sanotut hybridilainat luokitellaan yhtiön omaan pääomaan kuuluvaksi, mutta velkakirjan haltijalla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia, eivätkä ne laimenna yhtiön osakkeenomistajien omistusta. Lainat ovat vakuudettomia ja muita velkasitoumuksia heikommassa etuoikeusasemassa. Lainoilla ei ole eräpäivää, mutta yhtiöllä on oikeus lunastaa ne takaisin oman harkinnan mukaan aikaisintaan neljän vuoden kuluttua liikkeeseenlaskusta.

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Korolliset velat	347 804	407 626
Likvidit varat	134 197	81 081
Korollinen nettovelka	213 607	326 544
Oma pääoma yhteensä	412 508	324 038
Omavaraisuusaste, %	37,1	27,3
Nettovelkaantumisaste, %	51,8	100,8
Sijoitetun pääoman tuotto, %	13,5	-9,4

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 34 Johdannaisinstrumentit

34 Johdannaisinstrumentit

1000 euroa	Nimellisarvo	Käypä arvo, positiivinen	Käypä arvo, negatiivinen	Käypä arvo, netto
31.12.2014				
Valuuttajohdannaiset	77 179	7 015	-1 305	5 710
Korkojohdannaiset	40 000		-1 045	-1 045
Hyödykejohdannaiset	2 659	87	-1 838	-1 750
	119 838	7 102	-4 188	2 915

1000 euroa	Nimellisarvo	Käypä arvo, positiivinen	Käypä arvo, negatiivinen	Käypä arvo, netto
31.12.2013				
Valuuttajohdannaiset	106 009	1 640	-726	914
Korkojohdannaiset	47 180	216	-180	36
Hyödykejohdannaiset	24 407	23	-1 217	-1 194
	177 597	1 879	-2 123	-244

Johdannaisinstrumentin käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinnan perusteella laskettu voitto tai tappio sopimuksen sulkemisesta.

Kaikkiin johdannaisiin ei ole sovellettu suojauslaskentaa. Siitä huolimatta nämä johdannaisinstrumentit on solmittu suojaamistarkoituksessa. Johdannaiset on solmittu vähentämään liiketoiminnan riskejä sekä suojaamaan valuuttamääräisiä tase-eriä. Suojauslaskennan ulkopuolella olevien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti niiden luonteen mukaisesti joko rahoituseriin tai liiketoiminnan muihin tuottoihin ja -kuluihin.

Yllä esitettyihin johdannaisinstrumentteihin liittyy joissain tilanteissa toimeenpantavissa oleva nettoutus- tai muu vastaava järjestely, jonka mukaan kyseiset johdannaisvarat ja -velat voidaan selvittää nettomääräisenä. Nettoutusjärjestelyt ovat toimeenpantavissa tavallisiin johdannaisyleissopimuksiin sisältyvien tyypillisten veloitteiden laininlyönti- ja muiden erityisten eräännyttämisperusteiden mukaan. Nämä erät on esitetty taseessa bruttona, ja netottaminen olisi pienentänyt yllä esitettyjä lukuja yhteensä 1,4 miljoonaa euroa (0,8 milj. euroa).

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 35 Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut

35 Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Poistot ja arvonalentumiset	44 684	45 329
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-497	-562
Tuloslaskelmaan kirjatut rahoitustuotot ja -kulut	37 900	26 669
Varausten muutos	12 468	5 315
Eläkeveloitteiden muutos	-285	-3 763
Luottotappiot	6 035	5 331
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot sekä muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-36 406	-4 450
Muuntoerot	-19 421	-7 189
	44 477	66 679

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 36 Muut vuokrasitoumukset

36 Muut vuokrasitoumukset

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Peruuttamattomien vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat		
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	9 387	12 337
Yli yhden, mutta enintään viiden vuoden kuluessa	21 242	26 116
Yli viiden vuoden kuluttua	12 103	6 005
	42 732	44 458
Peruuttamattomien vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat sisältävät leasingvastuita seuraavasti		
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	3 503	5 144
Yli yhden, mutta enintään viiden vuoden kuluessa	6 352	5 978
Yli viiden vuoden kuluttua	329	562
	10 185	11 684

Peruuttamattomat vuokrasitoumukset ovat pääosin kiinteistöjen ja leasingkoneiden vuokrasopimuksia.

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 37 Vakuudet ja vastuusitoumukset

37 Vakuudet ja vastuusitoumukset

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Pantatut talletukset		
Omasta puolesta	316	17
Takaukset		
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta	14 356	17 356
Työyhteisliittymien ja kiinteistöyhtiöiden puolesta	1 831	1 831
	16 186	19 186
Investointien ostitoumukset	2 084	7 738

Tilinpäätös › Konsernitilinpäätös › Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS) › 38 Ehdolliset velat

38 Ehdolliset velat

Oikeudenkäynnit

Helsingin käräjäoikeus antoi 28.11.2013 päätöksensä asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista. Päätöksen mukaisesti Lemminkäinen kirjasi kuluksi noin 66 miljoonaa euroa vuoden 2013 tulokseen. Tästä noin 60 miljoonaa euroa koostui Lemminkäiselle yksin määrättyistä vahingonkorvauksista, Lemminkäisen osuudesta sille ja muille asfalttialan yrityksille yhteisvastuullisesti määrättyistä korvauksista sekä korvauksiin liittyvistä koroista ja oikeudenkäyntikuluista. Tämän summan yhtiö maksoi tammikuussa 2014. Lemminkäinen on valittanut Helsingin hovioikeuteen kaikista niistä 35 käräjäoikeuden päätöksestä, joissa kantajien vaatimukset hyväksyttiin. Yhtiön näkemyksen mukaan päätöksiin liittyy muun muassa oikeuskysymyksiä, jotka käräjäoikeus on ratkaissut aiemmasta oikeuskäytännöstä poikkeavalla tavalla. Näitä ovat esimerkiksi vanhentumiseen ja arvonlisäveroon liittyvät kysymykset. Suullinen pääkäsitely hovioikeudessa järjestetään vuoden 2015 aikana. Myös Suomen valtio ja 22 kuntaa ovat jättäneet valituksensa Helsingin hovioikeuteen. Käräjäoikeuden marraskuussa 2013 ratkaisemien kanteiden lisäksi käsittelyn alkamista odottaa 21 vahingonkorvauskannetta Lemminkäistä ja muita asfalttialan yrityksiä vastaan. Näiden kanteiden pääomamäärä on yhteensä noin 26 miljoonaa euroa, joista yhtiö on tehnyt 12,3 miljoonan euron varauksen.

Yhtiöllä on lisäksi useita muita yksittäisiä liiketoimintaan liittyviä oikeudenkäyntejä, joiden lopputulos on epävarma. Yhtiö arvioi, ettei näillä oikeudenkäynneillä ole olennaista vaikutusta yhtiön taloudelliseen asemaan.

39 Lähipiiritapahtumat

Lemminkäinen-konsernin lähipiiriin kuuluvat osakkuus- ja yhteisyritykset sekä johtoon kuuluvat avainhenkilöt mukaan lukien heidän lähipiirinsä. Johdon avainhenkilöihin kuuluvat yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja sisäisen tarkastuksen päällikkö.

Liiketoimet lähipiirin kanssa

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Tavaroiden ja palveluiden myynti		
Osakkuus- ja yhteisyrityksille	1 878	2 948
Johtoon kuuluville avainhenkilöille ja heidän lähipiireilleen	380	125
	2 258	3 074
Tavaroiden ja palveluiden ostot		
Osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	15 748	11 275
1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Tavaroiden/palveluiden ostoista/myynneistä aiheutuvat loppusaldot		
Myyntisaamiset		
Osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	13	28
Johtoon kuuluvilta avainhenkilöiltä ja heidän lähipiireiltään	80	125
	93	153
Ostovelat		
Osakkuus- ja yhteisyrityksille	241	212
1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	154	

Lähipiiritimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa ovat pääosin asfalttiurakoita ja kiviainestoimituksia. Myynnit johtoon kuuluville avainhenkilöille tai heidän lähipiireilleen sisältävät yhden pitkäaikaisen omaisuusosan myynnin markkinahintaan sekä yhden rakennuspalvelun myynnin markkinahintaan. Luettelo sijoituksista tytär- sekä osakkuus- ja yhteisyrityksiin on liitetiedossa 11.

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkitseminen

Yhtiön hallitus päättää toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän peruspalkasta ja luontoiseduista sekä lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisesta HR-valiokunnan esityksen pohjalta. Lisäksi hallitus päättää vuosittain johdon lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisen mittarit ja niiden tavoitearvot, joilla pyritään tukemaan strategisten tavoitteiden saavuttamista. Hallitus päättää toimitusjohtajan esityksen pohjalta mittareiden mukaisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä palkkioiden määrän.

Hallituksen hyväksymän johdon palkitsemispolitiikan mukaisesti toimitusjohtajan, konsernin johtoryhmän ja muun johdon palkat koostuvat kiinteästä peruspalkasta, luontoiseduista, muista eduista, vuosittaisista lyhyen aikavälin kannustimista (tulospalkkio) sekä pitkän aikavälin osakepalkkiojärjestelmistä ja eläkejärjestelyistä.

Alla olevassa taulukossa esitetään johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkitsemiseen liittyvät kulut. Taulukon luvut esitetään kunkin konsernitoimitusjohtajan osalta erikseen ja muiden johtoon kuuluvien avainhenkilöiden osalta yhteenlaskettuna. Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkkioista, palkoista ja muista lyhytaikaisista työsuhte-etuuksista yhtiö kirjasi vuonna 2014 sosiaaliturvakulua 0,9 miljoonaa euroa (0,8 milj. euroa). Sosiaaliturvakulut eivät sisälly alla olevassa taulukossa esitettyihin kuluihin. Taulukossa esitetyt summat ovat suoriteperusteisia ja siihen sisältyvät tulos- ja osakepalkkiot perustuvat vuoden lopussa tehtyyn arvioon niiden toteumasta. Luvut eivät sisällä talous- ja rahoitusjohtajan palvelusopimuksen mukaista palkkiota ajalta 1.4.–30.6.2014.

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	2 779	2 622
Timo Kohtamäki	168	511
Berndt Brunow (toimitusjohtajakaudelta)*	170	
Casimir Lindholm (toimitusjohtajakaudelta)	297	
Muut johtoon kuuluvat avainhenkilöt kuin toimitusjohtaja	2 145	2 110
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	758	835
Timo Kohtamäki	330	337
Casimir Lindholm (toimitusjohtajakaudelta)	75	
Muut johtoon kuuluvat avainhenkilöt kuin toimitusjohtaja	354	498
Osakeperusteiset maksut	128	428
Timo Kohtamäki	33	128
Casimir Lindholm (toimitusjohtajakaudelta)	5	
Muut johtoon kuuluvat avainhenkilöt kuin toimitusjohtaja	91	300
Irtisanomisen yhteydessä suoritettut etuudet**	2 003	
Timo Kohtamäki**	1 084	
Muut johtoon kuuluvat avainhenkilöt kuin toimitusjohtaja**	919	
Muut pitkäaikaiset etuudet		6
Muut johtoon kuuluvat avainhenkilöt kuin toimitusjohtaja		6
Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkitseminen yhteensä	5 669	3 891

*Sisältää toimitusjohtajakauden aikaiset hallitustyöskentelystä maksetut palkkiot sekä korvauksen toimitusjohtajan tehtävästä

**Ei sisällä osakeperusteisia maksuja eikä irtisanomisajan lisäeläkekuluja

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Kiinteällä peruspalkalla tarkoitetaan henkilön kuukausittaista rahapalkkaa, joka määräytyy tehtävän vaativuuden sekä tehtävää hoitavan henkilön kokemuksen ja suoriutumisen mukaan. Autoedun, matkapuhelinedun ja ravintoedun lisäksi johdolla on laajennetut vakuutukset vapaa-ajan tapaturmille sekä matkustamiseen. Kokonaispalkan käsite kattaa kiinteän peruspalkan ja luontoisedut.

Johdon ansaitseman tulospalkkion suuruus riippuu vuoden alussa määriteltyjen taloudellisten ja toiminnallisten tulospalkkiotavoitteiden toteutumisesta. Lemminkäisen johto on jaettu neljään tulospalkkioryhmään, jotka määrittelevät kunkin henkilön maksimitulospalkkioprosentin. Henkilön tulospalkkioryhmän määräytyminen perustuu organisaatiotasoon sekä tehtävän vaativuuteen ja liiketoiminnalliseen vaikuttavuuteen. Vuonna 2014 johdon tulospalkkion suuruus perustui konsernin tulokseen ennen veroja sekä tehostamisohjelmaan tai muihin kehittämiseen liittyvien tavoitteiden toteutumiseen. Johtoryhmän toimialajohtajien tulospalkkiot perustuivat lisäksi kunkin toimialan liikevoittoon. Tulospalkkiotavoitteiden toteutumista seurattiin puolivuositain. Toimitusjohtajan maksimitulospalkkio oli 80 % ja johtoryhmän muiden jäsenten 60 % vuotuisesta rahapalkasta.

Lemminkäinen Oyj:n yhtiökokous valitsee vuosittain hallituksen jäsenet ja päättää heidän palkkionsa. Palkkiot maksetaan kokonaan rahana. Jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen asti. Lemminkäisen hallituksen jäsenet eivät kuulu osakepohjaiseen palkkiojärjestelmään, eivätkä hallituksen jäsenet ole työsuhteessa Lemminkäiseen. Vuoden 2014 varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen puheenjohtajan palkkioksi 10 000 euroa kuukaudessa (10 000 euroa) ja hallituksen jäsenten palkkioksi 3 000 euroa kuukaudessa (3 000 euroa). Lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan 500 euron kokouspalkkio (500 euroa). Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle maksetaan 1 000 euron (1 000 euroa) ja jäsenille 500 euron (500 euroa) kokouskohtainen palkkio valiokunnan kokouksista. Suomen ulkopuolella asuville jäsenille kokouskohtaiset palkkiot maksetaan 1 000 eurolla korotettuna.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Vuoden 2010 alusta alkaen toimitusjohtajan ja Lemminkäisen johtoryhmän jäsenten lisäeläkejärjestelyt pohjautuvat maksuperusteiseen käytäntöön sekä vapaakirjan ansaitsemiseen. Maksun suuruus määräytyy prosentteina vuosipalkasta. Toimitusjohtajalla ja konsernin muilla johtoryhmän jäsenillä on oikeus siirtyä eläkkeelle vanhan järjestelyn mukaisesti 60 vuotta täytettyään tai 15.9.2011 voimaantulleen järjestelyn mukaan 63 vuotta täytettyään. Toimitusjohtajan maksuperusteisen lisäeläkejärjestelyn suuruus on 1.8.2014 alkaen 20 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta.

Muut pitkäaikaiset etuudet

Kulut muista pitkäaikaisista eduista syntyivät lähipiirin konsernin henkilöstökäytäntöjen mukaisista palvelusvuosipalkkioista ja merkkipäivämuistamisista.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Lemminkäisen toimitusjohtajasopimuksen ja muiden johtoryhmän jäsenten irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo toimitusjohtajasopimuksen, on toimitusjohtajalla sopimuksen päättyessä oikeus kertakaikkiseen erokorvaukseen, joka vastaa 12 kuukauden rahapalkkaa sopimuksen päättymishetkellä. Muilla johtoryhmän jäsenillä vastaava korvaus vastaa kuuden kuukauden rahapalkkaa sopimuksen päättymishetkellä. Timo Kohtamäen toimitusjohtajasopimuksessa erokorvauksen määrä vastasi 18 kuukauden rahapalkkaa.

Osakeperusteiset maksut

Konsernin avainhenkilöiden osakepohjainen kannustinjärjestelmä koostuu suoritusperusteisesta ja ehdollisesta palkkiosta.

Suoritusperusteinen palkkio koostuu kolmesta ansaintajaksosta, jotka ovat kalenterivuodet 2013, 2014 ja 2015. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Vuonna 2014 osakepalkkiojärjestelmän ansaintakriteerit olivat konsernin sijoitetun pääoman tuotto ja omavaraisuusaste.

Suoritusperusteisen palkkion lisäksi avainhenkilöillä on osakeomistuksen ja työ- ja toimitusuhteen jatkumisen perusteella mahdollisuus saada järjestelmässä ehdollista palkkiota. Ehdollisen palkkion tavoitteena on kannustaa konsernin avainhenkilöitä omistamaan yhtiön osakkeita laajemmin. Ehdollisen palkkion ansaintajakso on kalenterivuodet 2013–2015.

Osakeperusteisista maksuista kerrotaan tarkemmin liitetiedossa 30.

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

1000 euroa	Liite	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Liikevaihto	1	35 911	42 487
Valmistus omaan käyttöön		598	904
Liiketoiminnan muut tuotot	2	12 402	67
Materiaalit ja palvelut	3	3 694	234
Henkilöstökulut	4	21 724	21 721
Poistot	5	6 269	6 845
Liiketoiminnan muut kulut	6	30 462	27 611
Liikevoitto/-tappio		-13 237	-12 953
Rahoitustuotot ja -kulut	7	-10 132	-8 516
Tulos ennen satunnaisia eriä		-23 369	-21 468
Satunnaiset erät	8	15 812	-64 381
Tulos ennen veroja		-7 558	-85 849
Välittömät verot	9	5 185	17 461
Tilikauden tulos		-2 372	-68 389

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön tase (FAS)

Emoyhtiön tase (FAS)

1000 euroa	Liite	31.12.2014	31.12.2013
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	10		
Aineettomat hyödykkeet		14 225	19 312
Aineelliset hyödykkeet		14 474	15 337
Osuudet saman konsernin yrityksissä		114 162	159 565
Muut sijoitukset		1 360	1 676
		144 220	195 891
Vaihtuvat vastaavat	11		
Muut pitkäaikaiset saamiset			1 700
Laskennallinen verosaaminen		21 296	16 125
Lyhytaikaiset saamiset		272 146	327 405
Rahoitusarvopaperit		25 118	30 010
Rahat ja pankkisaamiset		93 749	28 358
		412 309	403 598
		556 529	599 489
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	12		
Osakepääoma		34 043	34 043
Ylikurssirahasto		5 675	5 675
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto			-59
Käyvän arvon rahasto		90 581	61 309
Edellisten tilikausien voitto		47 951	116 340
Tilikauden tulos		-2 372	-68 389
		175 877	148 919
Pakolliset varaukset	13		
Muut pakolliset varaukset		12 308	5 900
Vieras pääoma	14		
Pitkäaikainen vieras pääoma		238 024	81 050
Lyhytaikainen vieras pääoma		130 320	363 620
		368 344	444 670
		556 529	599 489

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)

Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Liiketoiminnan rahavirta		
Tulos ennen satunnaisia eriä	-23 369	-21 468
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	6 269	6 845
Rahoitustuotot ja -kulut	10 132	8 516
Muut oikaisut	-12 514	-39
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	-19 483	-6 146
Käyttö pääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	1 173	-22 818
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	-51 108	-2 148
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-69 418	-31 112
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-51 716	-31 648
Saadut osingot	12 400	55
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	57 061	26 345
Maksetut välittömät verot	1	-8
Liiketoiminnan rahavirta	-51 672	-36 367
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-5 142	-8 672
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1 580	77
Investoinnit muihin sijoituksiin	-10	
Luovutustulot muista sijoituksista	1 233	
Pääoman palautus tytäryhtiöstä	2 932	
Mydyt tytäryhtiöosakkeet	53 864	
Investointien rahavirta	54 458	-8 594
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten saamisten lisäys(-)/vähennys(+)	1 700	
Maksullinen osakeanti	29 272	
Saadut konserniavustukset	1 206	19 400
Konsernisaamisten/-velkojen muutos	42 975	-5 281
Lyhytaikaisten lainojen nostot	127 982	270 621
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-304 315	-246 975
Pitkäaikaisten lainojen nostot	368 893	300 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-210 000	-290 000
Maksetut osingot		-11 755
Rahoituksen rahavirta	57 712	36 010
Rahavarojen lisäys(+)/vähennys(-)	60 498	-8 951
Rahavarat tilikauden alussa	58 368	67 320
Rahavarat tilikauden lopussa	118 866	58 368

Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet 31.12.2014

Lemminkäinen Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS).

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat on muutettu toimintavaluutaksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat saamiset ja velat on muunnettu tilinpäätöspäivän kurssiin.

Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopaperit arvostetaan käypään arvoon ja niiden käyvän arvon muutos kirjataan oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Rahoitusarvopapereiden käyvät arvot lasketaan diskonttaamalla niistä tulevaisuudessa kertyvät kassavirrat nykyarvoon. Kun rahoitusarvopaperit myydään, niistä kirjatut käyvän arvon muutokset siirretään tuloslaskelman rahoituseriin.

Johdannaisinstrumentit ja suojauslaskenta

Johdannaisinstrumentit on solmittu vähentämään liiketoiminnan riskejä sekä suojaamaan valuuttamääräisiä tase-eriä. Johdannaisinstrumentit arvostetaan käypään arvoon.

Valuuttajohdannaisilla suojaudutaan ennakoitujen valuuttamääräisten rahavirtojen muutokselta sekä valuuttamääräisten saamisten ja velkojen arvonmuutoksilta. Yhtiö on käyttänyt valuuttatermiinisopimuksia jotka arvostetaan tilinpäätöspäivänä käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttatermiinikursseja.

Korkojohdannaisilla suojaudutaan korkotason vaihtelun aiheuttamilta muutoksilta yhtiön tulokseen, taseeseen ja rahavirtaan. Yhtiö on käyttänyt koronvaihtosopimuksia joiden käyvät arvot lasketaan diskonttaamalla sopimusten tulevat kassavirrat nykyarvoon.

Yhtiö on soveltanut rahavirran suojauslaskentaa joihinkin vaihtuvakorkoisiin velkoihin. Suojaavien koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman käyvän arvon rahastoon siltä osin kuin suojaus on tehokas. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään tuloslaskelman rahoituseriin sillä kaudella kun suojauskohde vaikuttaa tulokseen.

Käyvän arvon muutokset johdannaisista jotka eivät ole suojauslaskennassa kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Käyvän arvon muutokset on esitetty liitetietojen kohdassa 6.

Käyttöomaisuuden arvostus ja jaksotus

Käyttöomaisuus on esitetty taseessa alkuperäiseen hankintamenuun vähennettynä taloudellisen pitoajan mukaan lasketuilla suunnitelmapoistoilla. Lisäksi joidenkin maa-alueiden, rakennusten ja osakkeiden arvoon sisältyy arvonorotuksia, joista ei ole tehty poistoja. Poistoajat ovat seuraavat:

- Rakennukset ja rakennelmat 10–40 vuotta
- Koneet ja kalusto 4–10 vuotta
- Muu käyttöomaisuus 3–10 vuotta

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön eläketurva lisäetuineen on vakuutettu eläkevakuutusyhtiössä.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu kuluksi niiden syntymisvuonna.

Välittömät verot

Tuloslaskelman veroihin on kirjattu tilikauden tuloksen perusteella lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut sekä laskennallisen verovelan ja -saamisen muutos.

Emoyhtiön liitetiedot

- 1 Liikevaihto markkina-alueittain
- 2 Liiketoiminnan muut tuotot
- 3 Materiaalit ja palvelut
- 4 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat tiedot
- 5 Poistot
- 6 Tilintarkastajan palkkiot
- 7 Rahoitustuotot ja -kulut
- 8 Satunnaiset erät
- 9 Välittömät verot
- 10 Pysyvät vastaavat
- 11 Vaihtuvat vastaavat
- 12 Oma pääoma
- 13 Pakolliset varaukset
- 14 Vieras pääoma
- 15 Vakuudet ja vastuusitoumukset

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 1 Liikevaihto markkina-alueittain

1 Liikevaihto markkina-alueittain

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Suomi	31 920	42 419
Skandinavia	1 045	68
Baltian maat	331	
Venäjä	2 615	
	35 911	42 487

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 2 Liiketoiminnan muut tuotot

2 Liiketoiminnan muut tuotot

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	12 042	55
Muut	360	12
	12 402	67

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 3 Materiaalit ja palvelut

3 Materiaalit ja palvelut

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Aineet ja tarvikkeet	2 390	196
Ulkopuolisilta ostetut palvelut	1 304	38
	3 694	234

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 4 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat tiedot

4 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat tiedot

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	17 624	16 956
Eläkekulut	3 314	3 920
Muut henkilösivukulut	786	845
	21 724	21 721
Johdon palkat ja palkkiot		
Hallitusten jäsenet ja toimitusjohtaja	2 009	844
Henkilöstö keskimäärin		
Toimihenkilöitä	234	303

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 5 Poistot

5 Poistot

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Aineettomat oikeudet	5 081	3 502
Muut pitkävaikutteiset menot	298	2 445
Rakennukset ja rakennelmat	784	770
Koneet ja kalusto	44	67
Muut aineelliset hyödykkeet	62	62
	6 269	6 845

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 6 Tilintarkastajan palkkiot

6 Tilintarkastajan palkkiot

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Tilintarkastus	111	119
Veroneuvonta		14
Muu konsultointi	102	88
	213	220

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 7 Rahoitustuotot ja -kulut

7 Rahoitustuotot ja -kulut

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	12 400	
Muilta		55
	12 400	55
Korko- ja muut rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	15 747	15 524
Muilta	40 135	16 952
	55 882	32 477
Korko- ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-663	-1 378
Muille	-77 751	-39 669
	-78 414	-41 047
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-10 132	-8 516
Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyy seuraavia eriä		
Valuuttakurssivoitot ja -tappiot (netto)	-5 372	-4 908
Valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos (netto)	4 796	1 197
Korkojohdannaisten käyvän arvon muutos (netto)	-1 175	517
Suojauslaskennan voitot ja tappiot (netto)	-72	-503

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 8 Satunnaiset erät

8 Satunnaiset erät

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Satunnaiset tuotot, konserniavustukset	22 220	1 206
Satunnaiset kulut, vahingonkorvaukset	-6 408	-65 587
	15 812	-64 381

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 9 Välittömät verot

9 Välittömät verot

1000 euroa	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
Tuloverot aikaisemmilta vuosilta	0	-1
Laskennallisen verosaamisen muutos	5 186	17 461
	5 185	17 461

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 10 Pysyvät vastaavat

10 Pysyvät vastaavat**Aineettomat hyödykkeet**

1000 euroa	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	18 019	7 713	7 380	33 111
Lisäykset	4 678	19	382	5 080
Vähennykset	-2 798	-2 707	-2 566	-8 071
Siirrot erien välillä	4 080	575	-4 655	
Hankintameno 31.12.2014	23 979	5 600	541	30 120
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014	-6 619	-7 180		-13 799
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	611	2 672		3 283
Tilikauden poisto	-5 081	-298		-5 379
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2014	-11 089	-4 806		-15 895
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	12 890	794	541	14 225

1000 euroa	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	7 912	7 713	9 258	24 883
Lisäykset	2 209		6 101	8 310
Vähennykset	-81			-81
Siirrot erien välillä	7 980		-7 980	
Hankintameno 31.12.2013	18 019	7 713	7 380	33 111
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013	-3 194	-4 735		-7 929
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	77			77
Tilikauden poisto	-3 502	-2 445		-5 947
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013	-6 619	-7 180		-13 799
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	11 400	532	7 380	19 312

Aineelliset hyödykkeet

1000 euroa	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	2 947	18 566	947	1 323	361	24 145
Lisäykset		62				62
Vähennykset			-463			-463
Siirrot erien välillä		361			-361	
Hankintameno 31.12.2014	2 947	18 989	484	1 323		23 744
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014		-12 360	-817	-1 050		-14 227
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			428			428
Tilikauden poisto		-784	-44	-62		-890
Kertyneet poistot 31.12.2014		-13 144	-434	-1 112		-14 690
Arvonkorotukset	3 087	2 333				5 420
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	6 034	8 178	50	211		14 474

1000 euroa	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	2 947	18 608	957	1 323		23 835
Lisäykset					361	361
Vähennykset		42	9			52
Hankintameno 31.12.2013	2 947	18 566	947	1 323	361	24 145
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013		-11 632	-760	-989		-13 381
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		42	9			52
Tilikauden poisto		-770	-67	-62		-898
Kertyneet poistot 31.12.2013		-12 360	-817	-1 050		-14 227
Arvonkorotukset	3 087	2 333				5 420
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	6 034	8 539	130	273	361	15 337

Sijoitukset

1000 euroa	Osuudet konserni-yrityksissä	Kiinteistö-osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Asunto-osakkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	159 565	793	556	250	161 165
Lisäykset			10		10
Vähennykset	-43 018	-38	-210	-79	-43 344
Hankintameno 31.12.2014	116 547	755	356	172	117 831
Arvonalentumiset	-2 386				-2 386
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2014	-2 386				-2 386
Arvonkorotukset				76	76
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	114 162	755	356	248	115 522

1000 euroa	Osuudet konserni-yrityksissä	Kiinteistö-osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Asunto-osakkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	159 565	793	556	250	161 165
Hankintameno 31.12.2013	159 565	793	556	250	161 165
Arvonkorotukset				76	76
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	159 565	793	556	327	161 241

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 11 Vaihtuvat vastaavat

11 Vaihtuvat vastaavat

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		1 700
		1 700
Laskennallinen verosaaminen		
Jaksotuseroista ja väliaikaisista eroista	22 395	21 099
Verokannan muutoksen vaikutus		-3 875
	22 395	17 224
Laskennallinen verovelka		
Arvonkorotuksista	1 099	1 347
Verokannan muutos		-247
	1 099	1 099
Laskennallinen verosaaminen (+) ja -velka (-) yhteensä	21 296	16 125
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset konsernin ulkopuolisilta		
Myyntisaamiset	279	258
Lainasaamiset		413
Muut saamiset	10 066	3 444
Siirtosaamiset	3 399	1 577
	13 743	5 692
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	6 642	4 350
Muut saamiset	249 349	302 932
Siirtosaamiset	2 412	14 431
	258 403	321 713
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	272 146	327 405
Siirtosaamisten erittely		
Korkosiirtosaamiset	28	6 345
Verosaaminen	3	5
Henkilöstökulujen jaksotus	942	344
Muut siirtosaamiset	4 838	9 313
	5 811	16 008

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 12 Oma pääoma

12 Oma pääoma

1000 euroa	2014	2013
Osakepääoma 1.1.	34 043	34 043
Osakepääoma 31.12.	34 043	34 043
Ylikurssirahasto 1.1	5 675	5 675
Ylikurssirahasto 31.12.	5 675	5 675
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	61 309	61 309
Osakeanti	29 272	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	90 581	61 309
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-59	-421
Suojausinstrumenttien arvonmuutos	74	504
Rahoitusarvopapereiden arvonmuutos		-20
Siirto laskennalliseen verovelkaan	-15	-122
Käyvän arvon rahasto 31.12.		-59
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	47 951	128 102
Osingonjako		-11 762
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	47 951	116 340
Tilikauden tulos	-2 372	-68 389
Oma pääoma yhteensä	175 877	148 919
Jakokelpoiset varat 31.12.	136 160	109 260

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 13 Pakolliset varaukset

13 Pakolliset varaukset

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Oikeudenkäyntivaraus	12 308	5 900

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 14 Vieras pääoma

14 Vieras pääoma

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat konsernin ulkopuolisille		
Lainat rahoituslaitoksilta		10 000
Eläkelainat		1 956
Joukkovelkakirjalainat	99 647	
Oman pääoman ehtoinen laina	138 377	69 095
	238 024	81 050
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat konsernin ulkopuolisille		
Lainat rahoituslaitoksilta		5 751
Eläkelainat	1 956	19 555
Joukkovelkakirjalainat		59 931
Yritystodistukset	63 365	150 205
Ostovelat	629	1 530
Muut velat	9 910	66 755
Siirtovelat	15 325	6 563
	91 184	310 291
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	36	184
Muut velat	39 100	52 980
Siirtovelat	0	165
	39 136	53 329
Siirtovelkojen erittely		
Korkosiirtovelat	7 461	2 925
Henkilöstökulujen jaksotus	4 780	3 013
Muut siirtovelat	3 083	790
	15 325	6 728

Tilinpäätös › Emoyhtiön tilinpäätös › Emoyhtiön liitetiedot (FAS) › 15 Vakuudet ja vastuusitoumukset

15 Vakuudet ja vastuusitoumukset

1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Takaukset		
Konserniyritysten puolesta	407 697	438 185
Konsernin osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta	14 356	17 356
Työyhteisliittymien ja kiinteistöyhtiöiden puolesta	1 831	1 831
	423 884	457 371
Lisäksi Lemminkäinen Oyj on antanut tytäryhtiönsä puolesta yhden takauksen ilman enimmäismäärä.		
Vuokravastuut		
Seuraavana vuonna maksettavat	4 888	7 906
Myöhemmin maksettavat	24 579	19 127
	29 468	27 034
Johdannaissopimukset		
Valuuttatermiinit		
Nimellisarvo	77 179	113 435
Käypä arvo	5 710	852
Koronvaihtosopimukset		
Nimellisarvo	40 000	45 751
Käypä arvo	-1 045	41

Tilinpäätös › Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut (IFRS)

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut (IFRS)

Milj. euroa	2014	2013	2012	2011	2010*
Liikevaihto	2 044,5	2 020,1	2 267,6	2 183,9	1 829,6
Kansainvälinen liiketoiminta	971,2	929,0	897,3	780,3	543,5
%:a liikevaihdosta	47,5	46,0	39,6	35,7	29,7
Liikevoitto	36,3	-89,3	50,4	44,0	29,6
%:a liikevaihdosta	1,8	-4,4	2,2	2,0	1,6
Tulos ennen veroja	-1,7	-116,1	29,1	25,0	7,6
%:a liikevaihdosta	-0,1	-5,7	1,3	1,1	0,4
Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta	18,2	-93,7	43,9	34,7	0,3
%:a liikevaihdosta	0,9	-4,6	1,9	1,6	0,0
Pitkäaikaiset varat	307,9	362,5	343,8	351,0	315,1
Vaihto-omaisuus	524,0	504,4	494,4	448,5	376,0
Rahoitusomaisuus	425,9	475,8	465,3	443,3	370,9
Oma pääoma	412,5	324,0	441,8	348,7	325,2
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,1	0,6	0,4	1,7	5,1
Korollinen vieras pääoma	347,8	407,6	371,2	431,6	375,5
Koroton vieras pääoma	497,5	611,0	490,6	460,7	356,2
Taseen loppusumma	1 257,8	1 342,7	1 303,5	1 242,8	1 062,0
Oman pääoman tuotto, % **	4,9	-24,4	11,1	10,5	0,4
Sijoitetun pääoman tuotto, % **	13,5	-9,4	10,8	10,8	7,0
Omavaraisuusaste, %	37,1	27,3	37,2	30,8	35,0
Gearing, %	51,8	100,8	62,8	114,5	105,7
Korollinen nettovelka	213,6	326,5	277,3	401,2	349,2
Bruttoinvestoinnit	30,0	71,2	64,5	84,0	59,6
%:a liikevaihdosta	1,5	3,5	2,8	3,8	3,3
Tilaukanta 31.12. jatkuvat toiminnot	1 456,1	1 733,2	1 336,1	1 289,3	1 083,6
Henkilöstö tilikauden lopussa, jatkuvat toiminnot	4 748	5 526	5 833	5 751	5 234

Laadintaperiaatteiden muutosten vaikutukset tunnuslukuihin on oikaistu uuden laadintaperiaatteen ensimmäiseltä soveltamiskaudelta sekä sitä edeltävältä tilikaudelta. Vastaavasti lopetettujen toiminnot on oikaistu tuloslaskelman eristä siltä tilikaudelta, jona ne on luokiteltu lopetettuihin toimintoihin sekä sitä edeltävältä tilikaudelta.

* Luvut sisältävät myytäviksi luokitellut omaisuuserät ja niihin liittyvät velat.

** Sisältää lopetettujen toimintojen tulosvaikutuksen.

Tilinpäätös › Osakekohtaiset tunnusluvut (IFRS)

Osakekohtaiset tunnusluvut (IFRS)

	2014	2013	2012	2011	2010
Laimentamaton tulos/osake (EPS), euroa *	0,40	-4,81	1,94	1,68	0,01
Laimennettu tulos/osake (EPS), euroa *	0,40	-4,81	1,93	1,68	0,01
Oma pääoma/osake, euroa *	19,33	15,70	21,45	16,87	16,32
Osinko/osake, euroa	0,00 **	0,00	0,60	0,50	0,50
Osinko/tulos, %	0,0	0,0	26,9	28,3	yli sata
Efektiiivinen osinkotuotto, %	0,0	0,0	4,2	2,7	1,9
Hinta/voitto-suhde (P/E) *	23,6	-3,2	7,4	11,1	1 734,7
Osakkeen kurssikehitys, euroa					
keskikurssi	12,61	15,57	16,48	22,86	24,73
alin kurssi	9,50	13,74	13,95	17,08	21,21
ylin kurssi	15,89	16,97	20,50	27,37	30,00
kurssi kauden lopussa	9,52	15,20	14,28	18,72	26,00
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	220,9	298,2	280,6	367,8	510,8
Osakkeiden vaihto (OMX Helsinki), 1 000 kpl	1 096	1 758	992	3 367	4 172
%:a kokonaismäärästä	4,7	8,9	5,0	17,1	21,2
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo, 1 000 kpl *	21 329	20 600	20 582	20 665	19 932
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa, 1 000 kpl	23 220	19 650	19 650	19 645	19 645
Omat osakkeet, kpl	16 687	34 915	509		

Laadintaperiaatteiden muutosten vaikutukset tunnuslukuihin on oikaistu uuden laadintaperiaatteen ensimmäiseltä soveltamiskaudelta sekä sitä edeltävältä tilikaudelta. Vastaavasti lopetetut toiminnot on oikaistu tuloslaskelman eristä siltä tilikaudelta, jona ne on luokiteltu lopetettuihin toimintoihin sekä sitä edeltävältä tilikaudelta.

* Vuosien 2010–2013 luvut sisältävät takautuvan oikaisun johtuen vuoden 2014 merkintäoikeusannin vaikutuksesta osakkeiden lukumäärän painotettuun keskiarvoon.

** Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Tunnuslukujen laskentakaavat

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO-%

Tulos ennen veroja + rahoituskulut
 Oma pääoma yhteensä (keskimäärin) + korolliset velat (keskimäärin) x 100

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO-%

Tilikauden tulos
 Oma pääoma yhteensä (keskimäärin) x 100

OMAVARAISUUSASTE, %

Oma pääoma yhteensä
 Taseen loppusumma - saadut ennakot x 100

GEARING, %

Korolliset velat – likvidit varat
 Oma pääoma yhteensä x 100

KOROLLINEN NETTOVELKA

Korolliset velat – likvidit varat

LAIMENTAMATON OSAKEKOHTAINEN TULOS

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos – suoriteperusteisesti lasketut oman pääoman ehtoisen lainan korot verovaikutuksella oikaistuna
 Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo

LAIMENNETTU OSAKEKOHTAINEN TULOS

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos – suoriteperusteisesti lasketut oman pääoman ehtoisen lainan korot verovaikutuksella oikaistuna
 Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo + laimentavat potentiaaliset kantaosakkeet

OMA PÄÄOMA/OSAKE

Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma
 Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo

OSINKO/OSAKE

Tilikauden osingonjako
 Kokonaisosakemäärä – omat osakkeet

OSINKO/TULOS, %

Tilikauden osingonjako
 Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos x 100

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO, %

Osinko/osake
 Tilikauden päätöskurssi x 100

HINTA/VOITTOSUHDE (P/E)

Tilikauden päätöskurssi
 Laimentamaton osakekohtainen tulos

OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO

Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä x tilikauden päätöskurssi

Hallituksen ehdotus emoyhtiön voittovarojen käytöstä

Emoyhtiö Lemminkäinen Oyj:n jakokelpoinen oma pääoma on 136 159 542,86 euroa, josta sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto on 90 580 653,68 euroa, voittovarot edellisiltä tilikausilta ovat 47 951 259,89 euroa ja tilikauden tulos -2 372 370,71 euroa.

Lemminkäinen Oyj:n hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiö ei jakaisi 31.12.2014 päättyneeltä tilikaudelta osinkoa, jolloin voittovaroihin jää 45 578 889,18 euroa.

Helsingissä 4. päivänä helmikuuta 2015

Berndt Brunow

Juhani Mäkinen

Noora Forstén

Finn Johnsson

Kristina Pentti-von Walzel

Heikki Rätty

Casimir Lindholm
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Lemminkäinen Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Lemminkäinen Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2014. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisällyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen

valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 16. päivänä helmikuuta 2015

PricewaterhouseCoopers Oy

KHT-yhteisö

Kim Karhu
KHT